

ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน:
กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

สารนิพนธ์
ของ
ศรีสกุล ตันบุญจิตต์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์
พฤษภาคม 2553

ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน:
กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

สารนิพนธ์
ของ
ศรีสกุล ตันบุญจิตต์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์

พฤษภาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน:
กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

บทคัดย่อ
ของ
ศรีสกุล ตันบุญจิตต์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์

พฤษภาคม 2553

ศรีสกุล ต้นบุญจิตต์. (2553). *ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็ก*

ก่อนวัยเรียน: กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ดร. ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และ 2) เพื่อศึกษาดัชนีต้นทุนรวมทางตรง ต้นทุนรวมทางอ้อม และต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน: กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

ข้อมูล ประกอบด้วย ต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ ค่าลงทุน รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่น ในปีงบประมาณ 2552 เก็บข้อมูลจากแบบรวบรวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมถึงแบบสำรวจการจัดสรรเวลาปฏิบัติงาน โดยข้อมูลบางส่วนที่ไม่มีการบันทึกไว้ในอดีต ได้ทำการรวบรวมแบบไปข้างหน้า ทำการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนโดยวิธีการกระจายต้นทุนแบบระบบสมการเกี่ยวเนื่อง (Simultaneous Equation Method)

แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย สำนักพัฒนาสังคม สำนักงานเขตบางคอแหลม ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในปีงบประมาณ 2552 มีจำนวนทั้งหมด 2,239,318.60 บาท จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ร้อยละ 47.17 ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน ร้อยละ 37.32 และค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร้อยละ 15.50 สำหรับค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนมีค่าประมาณระหว่าง 17,000 - 18,000 บาทต่อคนต่อปี ผลการเปรียบเทียบการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า สำนักงานเขตบางคอแหลม และสำนักพัฒนาสังคม ให้การสนับสนุนมากที่สุดโดยรับภาระต้นทุนร้อยละ 65.64 รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระต้นทุนร้อยละ 23.49 สำนักงานทรัพย์สินฯ รับภาระต้นทุน ร้อยละ 10.02 ในขณะที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ รับภาระต้นทุนเพียงร้อยละ 0.85

2. ศูนย์พัฒนาเด็กฯ มีต้นทุนรวมทางตรง เท่ากับ 2,310,224.95 บาท โดยเกิดจากหน่วยต้นทุนหลัก ร้อยละ 73.41 และหน่วยต้นทุนสนับสนุน ร้อยละ 26.59 สัดส่วนต้นทุนค่าแรง : ค่าวัสดุ : ค่าลงทุน เท่ากับ 3.65 : 2.83 : 1 ต้นทุนรวมทางอ้อม มีค่าเท่ากับ 614,360.71 บาท กระจายไปสู่กิจกรรมการเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ร้อยละ 40.9 กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก ร้อยละ 31.86 และกิจกรรมโภชนาการเด็ก ร้อยละ 27.24 สำหรับต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า มีค่าประมาณระหว่าง 17,800 - 18,600 บาทต่อคนต่อปี

UNIT COST OF EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT FOR CHILD DEVELOPMENT CENTER:
THE CASE STUDY OF SUAN LUANG I CHILD DEVELOPMENT CENTER

AN ABSTRACT
BY
SRISAKUL TANBOONJIT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Economics Degree in Human Resource Economics
at Srinakharinwirot University

May 2010

Srisakul Tanboonjit. (2010). *Unit Cost of Early Childhood Development for Child Development Center: The Case Study of Suan Luang I Child Development Center*. Master's Project, M.Econ. (Human Resource Economics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor: Assoc. Prof. Dr. Chompoonuh Kosalakorn Permpoonwiwat.

This research aimed to study 1) the expenditure of child development center; and 2) the total direct cost, total indirect cost and unit cost of early childhood development for child development center: the case study of Suan Luang I Child Development Center.

The relevant data included labor cost, material cost, capital cost and expenditure in the fiscal year 2009; which were retrospectively collected by using a set of data collection forms. However some incomplete or unrecorded data was collected in the prospective review and such data was analyzed by using the Simultaneous Equation Method.

The sources of relevant information consisted of Bureau of Social Development, the Office of Bang Kho Laem District, Suan Luang 1 Child Development Center, the Crown Property Bureau and the 12th Public Health Center "Chanthiang Nethwisate".

The findings were as follows:

1. The expenditure of this child development center in the fiscal year 2009 was totally 2,239,318.60 baht separating into labor expenses 47.17%, operating expenses 37.32% and expenses for educational quality development 15.50%. The early childhood expense per head was between 17,000 – 18,000 baht per year. The result of contribution comparison of related organization found that the office of Bang Kho Laem District and Bureau of Social Development supported the most by shouldering 65.64% of cost. The next organization was Suan Luang I Child Development Center shouldered 23.49% of cost. The Crown Property Bureau shouldered 10.02% and 12th Public Health Center "Chanthiang Nethwisate" shouldered only 0.85% respectively.

2. The total direct cost of early childhood development center was 2,310,224.95 baht that caused from the main cost center 73.41% and the supporting cost center 26.59%. The proportion of labor cost per material cost per capital cost was 3.65: 2.83: 1. The analysis of the total indirect cost was 614,360.71 baht allocating for child developing activity

40.9%, child health and sanitary activity 31.86% and child nutritional activity 27.24%. The result of unit cost analysis was found that the unit cost of early childhood development was estimated between 17,800 - 18,600 baht per person per year.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน:
กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ของ ศรีสกุล ต้นบุญจิตต์ ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
เศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. อ้อทิพย์ ราษฎร์นิยม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. พิศมัย จารุจิตติพันธ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ทิพย์วิมล วงศ์รัตนชัย)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีสำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เรณู สุขารมณ์)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการทำสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ อาจารย์ ทิพย์วิมล วงศ์รัตนชัย กรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ท่านทั้งสามได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน ตลอดจนให้ความกรุณาในการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เรณู สุขารมณ์ และ อาจารย์สุรวิรัตน์ งามเกียรติไพศาล ที่ได้ให้การอบรมความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยด้านต้นทุน ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ในการทำงานวิจัยมากขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของสำนักพัฒนาสังคม สำนักอนามัย สำนักงานเขตบางคอแหลม สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ คณะกรรมการมัสยิด อัล-อะดีก รวมถึงคณะครู / ผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดเก็บข้อมูล จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของสำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือราชการ และให้การประสานงานด้านต่าง ๆ ด้วยดีมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อพัชพล คุณแม่สรวรัตน์ ตันบุญจิตต์ และครอบครัว ที่ให้ความรัก ความอบอุ่นและเป็นกำลังใจที่ดีเยี่ยมแก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมถึงขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคน ที่คอยส่งกำลังใจตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

ศรีสกุล ตันบุญจิตต์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
นิยามศัพท์.....	6
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	9
กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความเป็นมาและขั้นตอนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน.....	12
โครงสร้างและการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนในทุนมนุษย์.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน และการวิเคราะห์ต้นทุน.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	53
การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย	53
การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน	56
การวิเคราะห์เปรียบเทียบการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	58
ผลการวิเคราะห์ต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	59
การวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางตรง	59
การวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางอ้อม	69
การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย	74
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
สังเขปความมุ่งหมาย และวิธีดำเนินการวิจัย	76
สรุปผลการวิจัย	78
อภิปรายผล	81
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	84
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	85
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก	91
ภาคผนวก ข	108
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	124

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวง ตั้งแต่ปี 2547 ถึงปี 2552.....	1
2 ข้อมูลจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพมหานคร ในช่วงปี พ.ศ.2542 - 2551.....	2
3 รายการสนับสนุนของแต่ละหน่วยงานที่ให้บริการเด็กก่อนวัยเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กฯ.....	15
4 สรุปข้อมูลการให้บริการเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนสวนหลวง 1.....	19
5 งานวิจัยเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน.....	39
6 งานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุน และต้นทุนต่อหน่วย.....	40
7 การกำหนดเกณฑ์การจัดสรรต้นทุน.....	46
8 เกณฑ์การกระจายต้นทุน (Allocation Criteria) จากหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปยังหน่วยต้นทุนหลัก.....	46
9 การกำหนดหน่วยต้นทุนและลักษณะงานในแต่ละกิจกรรม.....	48
10 จำนวนและร้อยละ ของค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ.....	53
11 จำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย จำแนกตามประเภทค่าใช้จ่าย.....	54
12 ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนจำแนกตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย และกรณีการรับภาระค่าใช้จ่าย ในปีงบประมาณ 2552.....	56
13 เปรียบเทียบการสนับสนุนต้นทุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	58
14 ต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนหลัก จำแนกตามกิจกรรม และประเภทต้นทุนในช่วงปีงบประมาณ 2552.....	60
15 ต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุน จำแนกตามกิจกรรม และประเภทต้นทุน ในช่วงปีงบประมาณ 2552	63
16 สรุปต้นทุนรวมทางตรงของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จำแนกตามประเภทต้นทุน และหน่วยต้นทุน.....	65

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 สรุปมูลค่าและร้อยละของต้นทุนรวมทางตรงทุกกิจกรรม ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1	66
18 ปริมาณงานในการให้บริการระหว่างกันของแต่ละกิจกรรม ภายในปีงบประมาณ 2552.....	71
19 ต้นทุนรวมทางตรง ต้นทุนรวมทางอ้อม และต้นทุนทั้งหมด ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	73
20 ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จำแนกตามกรณีการรับภาระต้นทุน ในปีงบประมาณ 2552.....	74

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 องค์ประกอบของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน.....	14
3 โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1.....	18
4 โครงสร้างต้นทุนของการศึกษา.....	27
5 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ.....	55
6 ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนจำแนกตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายและ กรณีการรับภาระต้นทุน ในปีงบประมาณ 2552.....	57
7 เปรียบเทียบต้นทุนรวมทางตรงของแต่ละกิจกรรมในหน่วยต้นทุนหลัก จำแนกตามกิจกรรม และประเภทต้นทุน.....	61
8 เปรียบเทียบต้นทุนรวมทางตรงของแต่ละกิจกรรมในหน่วยต้นทุนสนับสนุน จำแนกตามกิจกรรมและประเภทต้นทุน ในช่วงปีงบประมาณ 2552.....	64
9 เปรียบเทียบต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุนและหน่วยต้นทุนหลัก จำแนกตามรายกิจกรรม.....	67
10 เปรียบเทียบต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุนและหน่วยต้นทุนหลัก จำแนกตามประเภทต้นทุน.....	68
11 เปรียบเทียบสัดส่วนต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนของ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1.....	69
12 ผลการกระจายต้นทุนจากหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปยังหน่วยต้นทุนหลัก.....	71
13 ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ.....	75

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ทรัพยากรมนุษย์ เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ และเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ให้มีศักยภาพได้นั้นต้องอาศัยการศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้นการพัฒนาเด็กด้านการศึกษา โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมของเด็กในช่วงวัยแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นการลงทุนที่จำเป็นอย่างยิ่งของภาครัฐ เนื่องจากเป็นวัยรากฐานแห่งการพัฒนาความเจริญเติบโตในทุกด้านของมนุษย์ที่ส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศ และยกระดับคุณภาพของสังคม โดยรัฐบาลไทยในทุกสมัยได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากรายงานงบประมาณประจำปี 2547- 2552 ของสำนักงานงบประมาณ พบว่ากระทรวงศึกษาธิการได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นอันดับหนึ่งและมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในตาราง 1 คิดเป็นร้อยละ 26.3 ถึงร้อยละ 27.1 จากงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด ตั้งแต่ปี 2547 ถึง 2552

ตาราง 1 การเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวง ตั้งแต่ปี 2547 ถึง ปี 2552

หน่วย : ล้านบาท (ร้อยละ)

กระทรวง	งบประมาณรายจ่าย					
	2547	2548	2549	2550	2551	2552
กระทรวงศึกษาธิการ	190,262.80 (26.32)	203,752.40 (25.12)	225,610.70 (25.59)	282,254.30 (26.78)	301,085.20 (26.82)	332,298.60 (27.06)
กระทรวงการคลัง	131,532.30 (18.19)	140,176.60 (17.28)	144,371.50 (16.38)	172,907.10 (16.41)	180,496.50 (16.08)	202,380.30 (16.48)
กระทรวงมหาดไทย	102,793.90 (14.22)	139,800.20 (17.24)	160,643.50 (18.22)	179,115.80 (17.00)	190,930.10 (17.01)	195,269.30 (15.90)
กระทรวงกลาโหม	78,551.30 (10.87)	81,241.40 (10.02)	85,936.10 (9.75)	115,024.00 (10.91)	143,518.90 (12.79)	170,157.40 (13.85)
กระทรวงคมนาคม	51,642.20 (7.14)	66,443.40 (8.19)	66,054.90 (7.49)	70,546.90 (6.69)	65,679.80 (5.85)	70,693.90 (5.76)
อื่น ๆ (14 กระทรวง)	168,151.70 (23.26)	179,675.10 (22.15)	198,961.50 (22.57)	233,988.80 (22.20)	240,701.00 (21.44)	257,407.80 (20.96)
รวม	722,934.20 (100.0)	811,089.10 (100.0)	881,578.20 (100.0)	1,053,836.90 (100.0)	1,122,411.50 (100.0)	1,228,207.30 (100.0)

ที่มา: สำนักงานงบประมาณ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. 2552: ออนไลน์.

ในปี พ.ศ.2550 ได้มีการกำหนดวาระแห่งชาติเพื่อเด็กปี 2550 ซึ่งหนึ่งในใจความสำคัญ คือ การกำหนดให้สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็ก และโรงเรียนอนุบาลต้องมีคุณภาพ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสได้เรียนรู้ด้านชาวปัญญาและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยหน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 2 หน่วยงานหลัก คือ 1) หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลต่าง ๆ ของภาครัฐและเอกชนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และ 2) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกระทรวงมหาดไทย ที่มุ่งพัฒนาด้านความพร้อมของเด็ก ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชน ผู้ปกครองได้รับบริการเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้สิทธิในการจัดการศึกษาตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

กรุงเทพมหานคร ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเขตการปกครองพิเศษ ได้ให้ความสำคัญเรื่องของการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเช่นเดียวกัน โดยปี พ.ศ. 2549 ได้กำหนดให้การดูแลเด็กก่อนวัยเรียนเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกรุงเทพมหานคร และในปี พ.ศ.2551 มีศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทั้งหมด 318 ศูนย์ ส่วนใหญ่เป็นศูนย์ที่อยู่ในชุมชนตามเขตต่างๆ รวม 47 เขต และบางส่วนเป็นศูนย์ที่ถ่ายโอนมาจาก สกศ. กรมการศาสนา และกรมการพัฒนาชุมชน โดยมีสำนักพัฒนาสังคม เป็นผู้รับผิดชอบจัดให้มีบริการเตรียมความพร้อมแก่เด็ก วางระบบและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณเพื่อการดำเนินงานในศูนย์ด้วย และจากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าจำนวนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ และเด็กที่ได้เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กฯ มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 2 ข้อมูลจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กฯ; เด็ก และครู / ผู้ดูแลเด็ก ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2542 – 2551

	จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กฯ; เด็ก และครู / ผู้ดูแลเด็ก แต่ละปี								
	2542	2543	2544	2546	2547	2548	2549	2550	2551
ศูนย์พัฒนาเด็กฯ (ศูนย์)	170	212	219	237	243	294	301	310	318
เด็ก (คน)	11,549	15,845	16,014	18,259	20,305	26,082	26,992	28,092	28,707
ครู/ผู้ดูแลเด็ก (คน)	580	752	751	1,195	1,335	1,820	1,826	1,902	2,073

ที่มา: สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร. 2552: ออนไลน์.

หมายเหตุ ไม่มีข้อมูลในปี 2545

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเหล่านี้ เป็นสถานรับเลี้ยงดูเด็กอายุตั้งแต่ 2-6 ปี ที่ตั้งอยู่ในชุมชน มีความเป็นมาแตกต่างกันตามการริเริ่ม และการมีส่วนร่วมของคนในแต่ละชุมชน แต่มีวัตถุประสงค์หลัก เช่นเดียวกัน คือ เพื่ออบรมเลี้ยงดูเด็กในชุมชนให้มีความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับต่อไป รวมถึงแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง สำหรับการดำเนินงานจะอยู่ในรูปของคณะกรรมการชุมชน มีอาสาสมัครเป็นผู้ดูแลเด็ก และอาศัยการระดมทุนภายในชุมชนเป็นค่าดำเนินงานต่างๆ แต่จากการศึกษาของอุทุมพร จามรมาน และ จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2543: 41-143) พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กฯ หลายแห่งยังขาดแคลนงบประมาณ และบุคลากรที่มีความรู้ในการดูแลเด็ก จึงทำให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามาให้การสนับสนุนเพิ่มเติม โดยกรุงเทพมหานครเริ่มให้การสนับสนุนมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 ในเรื่องงบประมาณอาหารเสริม สื่อการเรียนการสอน อาสาสมัคร และอื่น ๆ ที่จำเป็นและเกินขีดความสามารถของประชาชน โดยให้ผู้ปกครองร่วมจ่ายสมทบตามความเหมาะสม นอกจากนี้ศูนย์ยังขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นด้วย เช่น การขอวิทยากร หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ คุรุภัณฑ์ และการจัดกิจกรรมจากสถาบันต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยของ พระมหาดีเจริญ สมประสาธ (2545: บทคัดย่อ) ได้พบว่า งบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดนั้นยังไม่เพียงพอ และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมไม่ตรงกับความต้องการของศูนย์ ทั้งนี้ยังมีผลการศึกษาวิจัยอื่นที่ได้อธิบายว่าปัญหาเกี่ยวกับทุนและงบประมาณ เป็นปัญหาหลักของการดำเนินงานและเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญว่าศูนย์จะสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ เนื่องจากรายได้ไม่พอกับรายจ่าย และต้องเก็บจากเด็กในแต่ละภาคการศึกษา

สำหรับการอุดหนุนที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในชุมชนได้รับจากสำนักงานเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ จะเป็นด้านการพัฒนาเด็กฯ และครู /ผู้ดูแลเด็ก ซึ่งจะกำหนดเป็นรายหัวเท่ากับจำนวนเด็กและครูภายในศูนย์ ได้แก่ ค่าอาหารกลางวัน 5 บาท/คน จำนวน 200 วัน ค่าอาหารเสริม (นม) 10 บาท/คน จำนวน 200 วัน ค่าวัสดุอุปกรณ์ 50 บาท/คน/ปี ค่าตอบแทนครู /ผู้ดูแลเด็ก เดือนละ 5,640 บาท/คน พร้อมสวัสดิการประกันสังคมตามกฎหมาย และจัดสัมมนาพัฒนาครู /ผู้ดูแลเด็ก ปีละ 1 ครั้ง รวมทั้งจัดฝึกอบรมให้กับครู /ผู้ดูแลเด็กที่เข้างานใหม่ด้วย สำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ศูนย์ต้องรับภาระเองซึ่งจะขึ้นอยู่กับฐานะการคลัง และการสมทบของผู้ปกครอง (สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร. 2552: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า ภาครัฐให้ความสำคัญและสนับสนุนการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยมาอย่างต่อเนื่อง แต่การจัดสรรและการช่วยเหลือนั้นยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ต้องรับภาระเองส่วนหนึ่ง และต้องเก็บสมทบจากผู้ปกครองด้วย ดังนั้นหากได้มีการศึกษาต้นทุนที่แท้จริงในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเหล่านี้จะส่งผลดีต่อการวางแผนและการบริหารงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ จะทำการศึกษาด้านทุนทางเศรษฐศาสตร์ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ โดยเป็นการรวบรวมค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ รวมถึงสำรวจ

ต้นทุนรวมทางตรง ต้นทุนรวมทางอ้อม และต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เนื่องจากต้นทุนดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างทุนมนุษย์ด้านการศึกษา และการสาธารณสุขให้แก่เด็กในสังคม ประกอบกับเป็นปัจจัยสำคัญในการวางแผนการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ทรัพยากรที่มีจำกัดด้วย

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน: กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนสวนหลวง 1
2. เพื่อศึกษาต้นทุนรวมทางตรง ต้นทุนรวมทางอ้อม และต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน: กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนสวนหลวง 1

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่าย และต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน โดยผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนสวนหลวง 1 ซึ่งใช้เป็นกรณีศึกษา และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนสวนหลวง 1 จะสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน รวมถึงสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เพื่อการปรับปรุงการบริหารงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและบริหารงบประมาณที่เหมาะสมให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพและคุ้มค่ากับการลงทุนของภาครัฐมากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในเชิงนโยบายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมให้แก่โครงการสาธารณะอื่น ๆ ที่มีลักษณะการให้บริการที่คล้ายคลึงกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ทั้งนี้ผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาด้านต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สามารถนำแนวทางและผลการศึกษาของการวิจัยครั้งนี้ไปขยายผลเพิ่มเติมเพื่อพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในด้านการเข้าถึงข้อมูลและแหล่งข้อมูล ดังนั้นจึงได้กำหนดศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อใช้เป็นกรณีศึกษา โดยจะทำการศึกษาข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่มีจำนวนเด็กมากที่สุดในพื้นที่เขตบางคอแหลม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จำกัดขอบเขตในประเด็นที่ทำการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูล ประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ ระบบการบริหารงาน ประวัติความเป็นมา การดำเนินงาน และลักษณะงานของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ข้อมูลการจัดสรรเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากร การจัดสรรต้นทุน และข้อมูลสัดส่วนภาระงานเพื่อใช้ในการกระจายต้นทุน

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กฯ รวมถึงเงินสมทบที่ได้รับจากผู้ปกครอง ในช่วงปี 2552 (1 ตุลาคม 2551 ถึง 30 กันยายน 2552)

2. แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย สำนักพัฒนาสังคม สำนักงานเขตบางคอแหลม ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เทียะ เนตรวิเศษ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

2. วิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน โดยศึกษาเฉพาะในมุมมองของผู้ให้บริการ และมุมมองต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดขึ้นในช่วงปีงบประมาณ 2552 (1 ต.ค.2551 – 30 ก.ย.2552) รวมทั้งศึกษาค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ

3. ศึกษาเฉพาะต้นทุน และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในปีงบประมาณ 2552 ซึ่งสามารถสืบค้นข้อมูลได้ โดยรวบรวมทั้งต้นทุนที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับผิดชอบ และต้นทุนที่หน่วยงานอื่นให้การอุดหนุน ช่วยเหลือ ได้แก่ สำนักพัฒนาสังคม สำนักงานเขตบางคอแหลม สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และ ศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เทียะ เนตรวิเศษ

4. ศึกษาต้นทุนโดยใช้การกำหนดกิจกรรมเป็นกรอบในการเก็บข้อมูล เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กฯ ไม่มีระบบการบริหารงานภายในอย่างเช่นระบบโรงเรียน

5. กำหนดกิจกรรมที่ใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุน เป็น 9 กิจกรรม ได้แก่

1. กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน
2. กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ

3. กิจกรรมการเงินและบัญชี
4. กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์
5. กิจกรรมซ่อมบำรุง
6. กิจกรรมงานบ้าน
7. กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
8. กิจกรรมโภชนาการเด็ก
9. กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาครั้งนี้ไม่รวมต้นทุนค่าเสียโอกาสของที่ดิน
2. ต้นทุนที่สำนักพัฒนาสังคม สำนักงานเขตบางคอแหลม สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ จัดสรร หรืออุดหนุนให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ จะไม่นำต้นทุนค่าแรงมาคิด เนื่องจากไม่ใช่บุคลากรในสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กฯ และไม่มีการปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กฯ
3. กำหนดอายุการใช้งานของอาคารสิ่งก่อสร้าง เท่ากับ 20 ปี
4. กำหนดอายุการใช้งานของครุภัณฑ์อื่น ๆ และค่าปรับปรุงอาคาร คิดค่าเสื่อมราคาเท่ากับ 5 ปี หากครุภัณฑ์รายการใดที่หมดอายุการใช้งาน แต่ยังสมารถใช้งานได้ดี จะกำหนดค่าเสื่อมราคาโดยใช้การประเมินราคาซื้อทดแทนใหม่ (replacement value)
5. อาคารสิ่งก่อสร้าง และครุภัณฑ์ทุกประเภท กำหนดให้ราคาซากเท่ากับศูนย์
6. ครุภัณฑ์รายการใดที่รับบริจาคมาหรือไม่ทราบแหล่งที่มา กำหนดให้เป็นต้นทุนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ และใช้ราคาตลาดในการวิเคราะห์ต้นทุน
7. กรณีที่ไม่ทราบราคาของวัสดุ หรือครุภัณฑ์ จะใช้ราคาตลาดในการวิเคราะห์ต้นทุน
8. กิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กำหนดให้ทำหน้าที่คล้ายหน่วยต้นทุน
9. การศึกษาต้นทุนต่อหน่วยดังกล่าว ไม่คำนึงถึงความแตกต่าง และความยากง่ายในงานนั้น ๆ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน หรือ ศูนย์พัฒนาเด็กฯ หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1
2. การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง งานด้านการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โภชนาการ และสุขอนามัยเด็ก ตลอดจนงานต่าง ๆ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้ให้บริการแก่เด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน ที่มีอายุระหว่าง 2-6 ปี

3. ต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ หมายถึง การศึกษาต้นทุนใน 2 ประเด็น ได้แก่

3.1 ศึกษาต้นทุนโดยจำแนกค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ ออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งหมายถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ (พิศมัย จารุจิตติพันธ์; และคนอื่น ๆ. 2550: 35) ดังนี้

3.1.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ประกอบด้วย ค่าตอบแทน ค่าฝึกอบรม และสวัสดิการต่าง ๆ

3.1.2 ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน ประกอบด้วย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค ค่าใช้สอยต่าง ๆ ค่าครุภัณฑ์ และค่าสิ่งก่อสร้าง

3.1.3 ค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย เงินสมทบ และรายจ่ายอื่น ๆ ที่ผู้ปกครองได้จ่ายสมทบให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

3.2 ศึกษาต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ โดยการกระจายต้นทุนจากหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปสู่หน่วยต้นทุนหลัก ซึ่งหมายถึงต้นทุนต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 ต้นทุนรวมทางตรง (Total Direct Cost) หมายถึง ผลรวมของต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ซึ่งรวมต้นทุนที่ได้รับการอุดหนุน ช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก คือ สำนักพัฒนาสังคม สำนักงานเขตบางคอแหลม สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และ ศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ ทั้งนี้ไม่รวมถึงผลการกระจายต้นทุนจากหน่วยงานสนับสนุน

3.2.2 ต้นทุนรวมทางอ้อม (Total Indirect Cost) หมายถึง ต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนที่ส่งผ่านจากหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปสู่หน่วยต้นทุนหลักเพื่อใช้ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เนื่องจากหน่วยต้นทุนหลักเป็นหน่วยงานที่จำเป็นต้องรับบริการจากหน่วยงานอื่น ๆ และต้นทุนส่วนนี้ต้องกระจายไปสู่หน่วยต้นทุนหลักโดยอาศัยสัดส่วนการให้บริการระหว่างกันของกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ

4. ต้นทุน (Cost) หมายถึง ทรัพยากรหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนสวนหลวง 1 ซึ่งประกอบด้วย

4.1 ต้นทุนลงทุน (Capital Cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดจากค่าเสื่อมราคาของอาคารและครุภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีการลงทุนก่อสร้าง หรือจัดซื้อไว้ เพื่อใช้ในการดำเนินงานระยะยาวของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทั้งนี้จะคิดค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง (Straight-Line Method) และค่าเสื่อมราคาของสิ่งก่อสร้างของแต่ละหน่วยต้นทุนจะคิดตามสัดส่วนพื้นที่การใช้งานของแต่ละหน่วยต้นทุน

4.2 ต้นทุนดำเนินงาน (Operating Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ใช้ไปเพื่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ซึ่งประกอบด้วย

4.2.1 ต้นทุนค่าแรง (Labor Cost) หมายถึง ผลตอบแทนทั้งหมดที่จ่ายให้แก่บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อเป็นค่าปฏิบัติงาน รวมถึงสวัสดิการต่าง ๆ

4.2.2 ต้นทุนค่าวัสดุ (Material Cost) หมายถึง มูลค่าของวัสดุสิ้นเปลือง รวมถึงค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ใช้ไปเพื่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กฯ

5. หน่วยต้นทุน (Cost Center) หมายถึง หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ซึ่งประกอบด้วย

5.1 หน่วยต้นทุนหลัก หรือ หน่วยงานหลัก หมายถึง หน่วยงานที่ดำเนินภารกิจหลักของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมด้านการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก กิจกรรมโภชนาการเด็ก และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก

5.2 หน่วยต้นทุนสนับสนุน หรือ หน่วยงานสนับสนุน หมายถึง หน่วยงานที่ดำเนินงานด้านสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลผลิตสื่อ กิจกรรมการเงินและบัญชี กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ กิจกรรมซ่อมบำรุง กิจกรรมงานบ้าน

6. การกระจายต้นทุน (Cost Allocation) หมายถึง การปันส่วนต้นทุนของหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปยังหน่วยต้นทุนหลัก ในกรณีที่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ทั้งนี้การกระจายต้นทุนของกิจกรรมต่าง ๆ จะเป็นไปตามเกณฑ์การกระจายต้นทุนของแต่ละกิจกรรม และการศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีการกระจายต้นทุนแบบสมการเกี่ยวเนื่อง (Simultaneous Equation Method)

7. ค่าใช้จ่ายทั้งหมด หมายถึง ผลรวมของค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8. ต้นทุนทั้งหมด (Full Cost) หมายถึง ผลรวมของต้นทุนรวมทางตรง (Total Direct Cost) และต้นทุนรวมทางอ้อม (Total Indirect Cost)

9. จำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร หมายถึง จำนวนเด็กเล็กที่สมัครเข้ารับบริการด้านการส่งเสริมพัฒนาการ ณ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ในช่วงปีงบประมาณ 2552 โดยแบ่งเป็น ระดับเตรียมอนุบาล ระดับอนุบาล 1 ระดับอนุบาล 2 และ ระดับอนุบาล 3 ทั้งนี้จำนวนเด็กดังกล่าวมีค่าคงที่ และสามารถคำนวณได้จากผลรวมของจำนวนเด็กเล็กในแต่ละระดับชั้น

10. จำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน หมายถึง จำนวนเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ที่สำนักงานเขตบางคอแหลมให้การสนับสนุนค่าอาหารและค่าอาหารเสริม (นม) รายหัว ในแต่ละวัน

11. ค่าใช้จ่ายต่อหัว หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ไปเพื่อการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน 1 คน ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ในช่วงระยะเวลา 1 ปี

12. ต้นทุนต่อหน่วย (Unit Cost) หมายถึง ต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน 1 คน ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ในช่วงระยะเวลา 1 ปี

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากหน่วยงานเป้าหมายที่ทำการศึกษายังไม่มีการวางระบบจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสม ประกอบกับขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่โดยตรง รวมถึงข้อมูลบางประเภทยังไม่เคยมีการสำรวจ และรวบรวมไว้ในอดีต ดังนั้นข้อมูลบางส่วนไม่สามารถสืบค้นจากระบบรายงานได้ จึงทำให้การศึกษา และจัดเก็บข้อมูลขาดความสมบูรณ์ด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลต้นทุนค่าวัสดุ เนื่องจากการเบิก-จ่ายวัสดุของแต่ละกิจกรรมไม่มีการทำบันทึกเก็บไว้เป็นหลักฐาน ดังนั้นการนับจำนวนวัสดุอาจมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้ในบางรายการ ประกอบกับบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละงานไม่สามารถแยกงานให้เด่นชัดในเรื่องของการใช้วัสดุ เนื่องจากบางรายการต้องใช้ร่วมกันหลายกิจกรรม

2. การรวบรวมข้อมูลต้นทุนค่าสาธารณูปโภค และค่าใช้สอยบางรายการ ไม่สามารถบันทึกค่าจริงของแต่ละหน่วยงานได้ เนื่องจากไม่มีการวัดแยกไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นการกระจายต้นทุนไปให้กิจกรรมต่าง ๆ ตามสัดส่วนพื้นที่ใช้สอย อาจมีข้อโต้แย้งในประเด็นที่ปริมาณงานอาจไม่สัมพันธ์กับพื้นที่

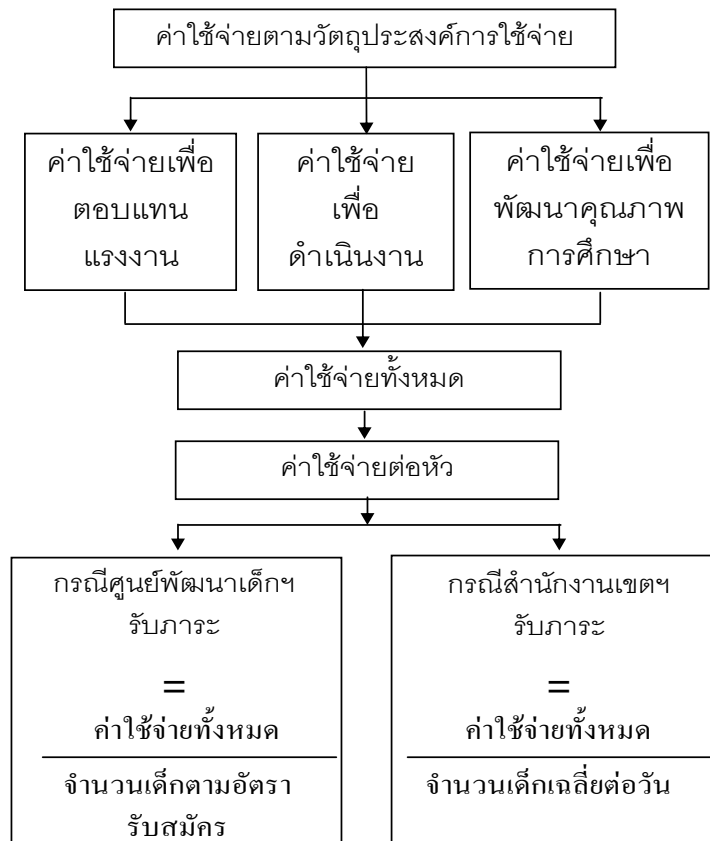
3. การรวบรวมข้อมูลต้นทุนค่าครุภัณฑ์ เนื่องจากครุภัณฑ์บางรายการหมดอายุการใช้งานแล้ว จึงไม่สามารถระบุราคาที่เป็นจริงได้ ดังนั้นการกำหนดค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์ด้วยวิธีการประเมินราคาซื้อทดแทนใหม่ อาจมีข้อโต้แย้งในประเด็นเรื่องสินค้าที่ไม่สามารถทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์

สำหรับข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจำเป็นต้องทำการค้นคว้ารายละเอียดเพิ่มเติมจากข้อมูลสารสนเทศทางเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อประกอบการประเมินต้นทุนและค่าใช้จ่ายบางรายการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

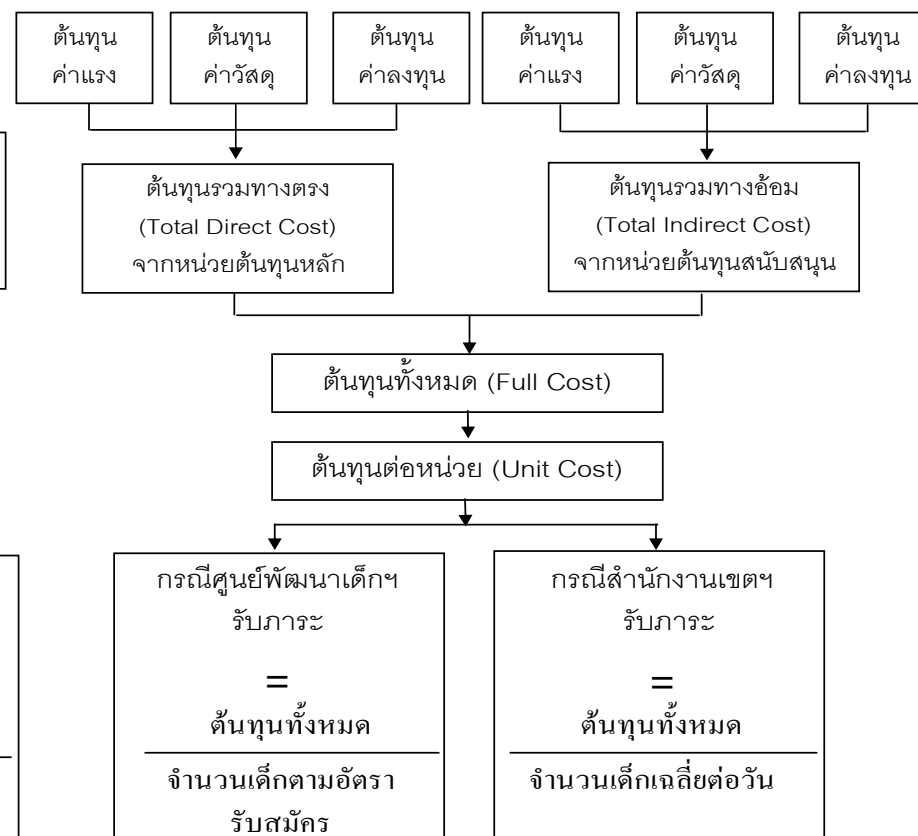
ความมุ่งหมายที่ 1

การศึกษาค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

ความมุ่งหมายที่ 2

การศึกษาต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยข้างต้น แสดงถึงความมุ่งหมายของการศึกษาใน 2 ประเด็นหลัก คือ 1) การศึกษาค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และ 2) ศึกษาต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน โดยการศึกษาในประเด็นแรกจะเป็นการเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้ใช้จ่ายไป และทำการจำแนกตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย เป็น 3 ส่วน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งทำการคำนวณผลรวมของค่าใช้จ่ายทั้งหมด และค่าใช้จ่ายต่อหัวโดยแบ่งเป็น 2 กรณี คือ 1) กรณีศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระ ซึ่งจะพิจารณาจากจำนวนเด็กตามอัตราการรับสมัคร และ 2) กรณีสำนักงานเขตฯ รับภาระ ซึ่งจะพิจารณาจากจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน สำหรับการศึกษาในประเด็นที่สอง จะเริ่มจากการวิเคราะห์โครงสร้างองค์กร จัดกลุ่มภาระงานเป็นกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบในการเก็บข้อมูลทำการแบ่งกลุ่มหน่วยงานออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ หน่วยงานหลักในการคิดต้นทุน และหน่วยงานสนับสนุน โดยหน่วยงานหลัก จะเป็นหน่วยงานที่ดำเนินภารกิจหลักเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กโดยตรง ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมด้านการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก กิจกรรมโภชนาการเด็ก และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก ทั้งนี้หน่วยงานสนับสนุน จะเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสนับสนุนภารกิจหลักขององค์กร ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมด้านบริหาร สรรหา และประสานงาน กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงานและผลิตสื่อ กิจกรรมการเงินและบัญชี กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ กิจกรรมซ่อมบำรุง และกิจกรรมงานบ้าน สำหรับขั้นตอนในการคำนวณต้นทุนรวมทางตรง (Total Direct Cost) จะรวบรวมข้อมูลต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ และต้นทุนค่าลงทุนของหน่วยต้นทุนหลัก และต้นทุนรวมทางอ้อม (Total Indirect Cost) จะรวบรวมจากต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ และต้นทุนค่าลงทุนของหน่วยงานสนับสนุน ทั้งนี้ในทางเศรษฐศาสตร์มักจะมีการคิดต้นทุนทางอ้อมจากต้นทุนค่าเสียโอกาสต่าง ๆ ซึ่งหลักในการคิดต้นทุนค่าเสียโอกาสของการศึกษานี้ได้นำมารวมไว้ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานสนับสนุน และใช้วิธีการกระจายต้นทุนแบบระบบสมการเกี่ยวเนื่อง (Simultaneous Equation Method) โดยกระจายจากหน่วยงานสนับสนุนไปสู่หน่วยงานหลักเพื่อรวมเป็นต้นทุนทั้งหมด (Full Cost) และคำนวณหาต้นทุนต่อหน่วย (Unit Cost) ในแต่ละกรณี ตามลำดับต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความเป็นมาและขั้นตอนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน
2. โครงสร้างและการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1
3. แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนในทุนมนุษย์
4. แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน และการวิเคราะห์ต้นทุน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความเป็นมาและขั้นตอนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน

1.1 ความเป็นมา

เนื่องจากสภาพสังคมไทย โดยเฉพาะในเขตเมืองมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ทำให้แม่บ้านส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านเช่นเดียวกับพ่อบ้าน เพื่อหาเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว ดังนั้นภาระการเลี้ยงดูบุตรหลานในวัยก่อนเรียนจึงเป็นหน้าที่ของญาติ ผู้ใหญ่ หรือผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน ซึ่งประกอบอาชีพอยู่กับบ้าน แต่ไม่มีเวลาดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด หรือ ขาดความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการไปในทิศทางที่ไม่ถูกต้อง เกิดปัญหาด้านโภชนาการ พฤติกรรม และจิตใจ ดังนั้น คณะกรรมการชุมชนและประชาชนในชุมชนแออัดจึงร่วมกันจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขึ้นภายในชุมชน โดยมีอาสาสมัครในชุมชนเป็นผู้ดูแลเด็ก เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน (อุทุมพร จามรมาน และจีระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2543: 41)

อย่างไรก็ตาม ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ที่จัดตั้งขึ้นในชุมชนหลายแห่งยังขาดงบประมาณ ในการดำเนินงาน ประกอบกับผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการเลี้ยงดูเด็ก ดังนั้นกรุงเทพมหานคร จึงเริ่มให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2527 เป็นต้นมา โดยมี วัตถุประสงค์ (สำนักพัฒนาสังคม. 2552: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก และลดอัตราทุพโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน
2. เพื่อแบ่งเบาภาระบิดามารดาหรือผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ขณะออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านและช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสให้มีโอกาสเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ระบบโรงเรียน
3. เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามกระบวนการพัฒนาชุมชน

1.2 ขั้นตอนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

1. คณะกรรมการชุมชนสำรวจความต้องการ จำนวนเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนและจัดเตรียมสถานที่สำหรับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กฯ ซึ่งต้องอยู่ในชุมชนที่จะดำเนินการ

- กรณีเป็นสถานที่เอกชน จะต้องมียกเอกสารสิทธิหรือหนังสือแสดงความยินยอมให้ใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติซึ่งกรุงเทพมหานครกำหนด

- กรณีเช่าที่ดิน / อาคาร คณะกรรมการชุมชนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กฯ

- สถานที่ที่กำหนดให้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กฯ หากมีอาคารอยู่แล้วให้พิจารณาถึงความสะอาด ปลอดภัย แสงแดดส่องถึง อากาศถ่ายเท ไม่อับชื้น สำหรับกรณีที่จะสร้างใหม่ให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้อง และควรจะมีพื้นที่ว่างสำหรับใช้เป็นสนามเด็กเล่นด้วย

2. การประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการชุมชนและผู้อยู่อาศัยในชุมชน ช่วยประชาสัมพันธ์การดำเนินงานเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้ามาใช้บริการจากศูนย์พัฒนาเด็กฯ

3. คณะกรรมการชุมชนยื่นเรื่องพร้อมแจ้งความประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กฯ และขอรับการสนับสนุนเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้อำนวยการเขต ซึ่งจะเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม

4. ผู้อำนวยการเขตพิจารณาการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กฯ และแต่งตั้งอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์ (โดยกรุงเทพมหานครสนับสนุนค่าตอบแทนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก อัตราคนละ 5,640 บาทต่อเดือน อาหารเสริม (นม) และวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม)

5. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กฯ กำหนดให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการชุมชน ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ.2536 ข้อ 4 โดยคณะกรรมการชุมชนเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กฯ และเมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการชุมชน ให้คณะกรรมการชุมชนพิจารณาการปรับเปลี่ยนคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้ตามความเหมาะสม โดยให้ผ่านการเห็นชอบของผู้อำนวยการเขต

1.3 องค์ประกอบด้านโครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนในเขต

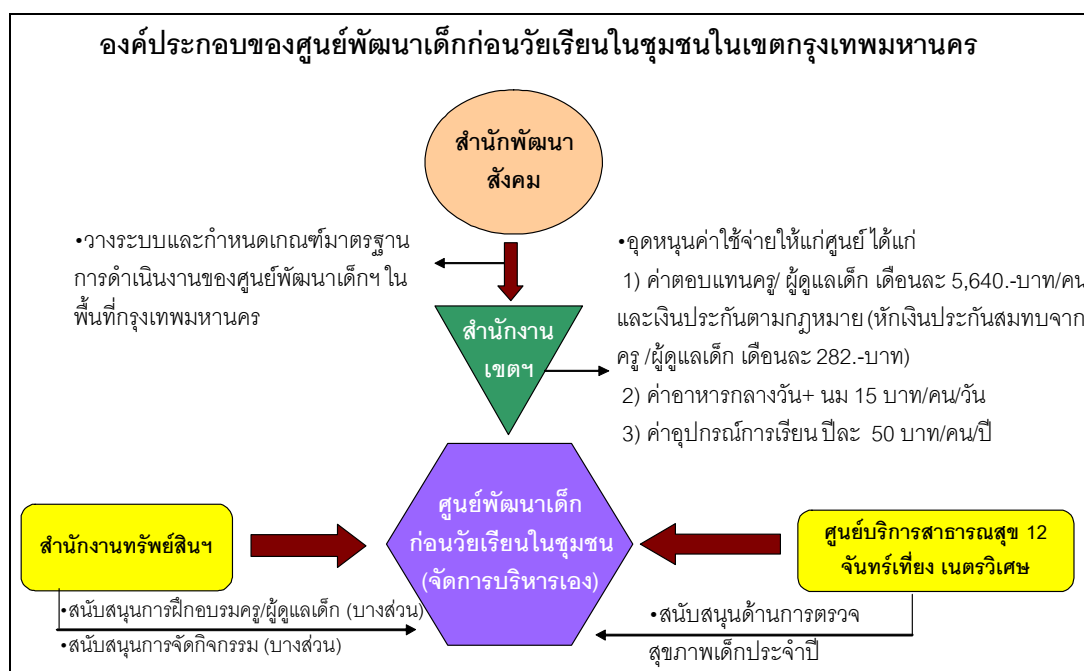
กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1. สำนักพัฒนาสังคม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการวางระบบและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และมอบหมายให้สำนักงานเขตต่าง ๆ เป็นผู้ประเมินการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในแต่ละเขต

2. สำนักงานเขตบางคอแหลม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กฯ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สิ่งของรวมถึงบริการต่าง ๆ ที่เกินขีดความสามารถของศูนย์พัฒนาเด็กฯ

3. สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่คนในชุมชน ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่สำนักงานทรัพย์สินฯ โดยการสนับสนุนด้านสิ่งของ และบริการต่าง ๆ ให้แก่บุคลากร และเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กฯ

4. ศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทรเทีย เนตรวิเศษ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสุขอนามัยของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กฯ เป็นประจำทุกปี (ปีละครั้ง)

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน

ที่มา: ข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์บุคลากรสำนักงานสังคม. 16 กรกฎาคม 2552.
(ดั่งรายละเอียดในภาคผนวก ข ข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์บุคลากรสำนักงานสังคม)

การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาด้านทุนในมุมมองของผู้ให้บริการ โดยเก็บข้อมูลต้นทุนที่สำนักพัฒนาสังคม สำนักงานเขตบางคอแหลม สำนักงานทรัพย์สินฯ และศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ สนับสนุนให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รวมกับต้นทุนลงทุนและต้นทุนดำเนินงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ เป็นผู้รับภาระเอง ดังนี้

ตาราง 3 รายการสนับสนุนของแต่ละหน่วยงานที่ให้บริการเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กฯ

หน่วยงาน	รายการ
1. สำนักพัฒนาสังคม และสำนักงานเขต บางคอแหลม	จัดสรรงบประมาณให้ทุกปี เป็นค่าใช้จ่ายดังนี้ - ค่าอาหารกลางวัน และอาหารเสริม (นม) - ค่าตอบแทนครู / ผู้ดูแลเด็ก - ค่าวัสดุอุปกรณ์ - ค่าอบรมครู / ผู้ดูแลเด็ก - ค่าประกันสังคม
2. สำนักงานทรัพย์สินฯ	จัดสรรงบประมาณเป็นค่าจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่เด็กทุกปี ดังนี้ - ค่าจัดกิจกรรม“พาน้องเที่ยว” และ กีฬาสีเด็ก - ค่าจัดกิจกรรมอบรมครู / ผู้ดูแลเด็ก ทุกปี - ค่าสนับสนุนสิ่งของและชุดกีฬาทุกปี
3. ศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ	จัดบริการทางการแพทย์ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ดังนี้ - ให้บริการหยอดวัคซีนโปลิโอแก่เด็ก ปีละครั้ง - ให้บริการตรวจสุขภาพทั่วไปแก่เด็ก
4. ศูนย์พัฒนาเด็กฯ	ต้นทุนดำเนินงาน ได้แก่ ค่าวัสดุการเรียนการสอน ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าจ้างเหมา ค่าวัสดุงานบ้าน ค่าวัสดุงานครัว ค่าสาธารณูปโภค ฯลฯ ต้นทุนลงทุน ได้แก่ ค่าครุภัณฑ์การเรียนการสอน ค่าก่อสร้างอาคาร ฯลฯ

2. โครงสร้างและการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

2.1 ประวัติความเป็นมาของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 (เพ็ญใจ พานิชนภ. 2552: สัมภาษณ์)

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 เป็นสถานรับเลี้ยงเด็กในพื้นที่เขตบางคอแหลม เริ่มเปิดทำการในปี พ.ศ.2538 โดยนายปิยะ แสงน้อยอ่อน (ประธานชุมชนและประธานศูนย์เด็ก) ร่วมกับ คณะกรรมการมัสยิด อัล-อะดีก ซึ่งเป็นผู้เช่าที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินฯ ได้จัดสรรพื้นที่บางส่วนของ มัสยิดไว้เพื่อจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนชาวมุสลิม ทั้งนี้ศูนย์พัฒนาเด็กแห่งนี้ได้จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองซึ่งมีฐานะยากจน อาศัยอยู่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งต้อง

ไปทำงานนอกบ้านไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน จึงนำบุตรหลานมาฝากให้ศูนย์พัฒนาเด็กฯ อบรมเลี้ยงดู และการเรียนรู้ที่สอดคล้องสัมพันธ์กับแผนการจัดประสบการณ์ เสริมการปฏิบัติตามแนวทาง “ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง” และคุณธรรมนำความรู้ ให้เป็นไปตามวุฒิภาวะและสอดคล้องกับ พรบ. การศึกษา สำหรับวิสัยทัศน์ในการดำเนินงาน คือ การผลิตนักเรียนให้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสม เตรียมความพร้อมเพื่อที่จะไปศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา และเน้นปลูกฝังให้นักเรียน มีคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีไทย สิ่งแวดล้อม หน้าที่ของตนเองและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปัจจุบัน นายปิยะ แสงน้อยอ่อน เป็นผู้ทำหน้าที่การบริหารและประสานหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอรับงบประมาณและความช่วยเหลือต่าง ๆ ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ นอกจากนี้ยังมีบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ ครู/ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 12 คน และแม่บ้าน 1 คน โดยจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัครในปี 2552 มีทั้งหมด 130 คน แบ่งการจัดบริการเตรียมความพร้อมแก่เด็ก เป็น 4 ระดับ (4 ห้องเรียน) ได้แก่

- ระดับเตรียมอนุบาล (อายุประมาณ 2 ขวบครึ่ง)	จำนวน 25 คน
- ระดับอนุบาล 1 (อายุ 3 ขวบ ขึ้นไป)	จำนวน 38 คน
- ระดับอนุบาล 2 (อายุ 4 ขวบ ขึ้นไป)	จำนวน 37 คน
- ระดับอนุบาล 3 (อายุ 5 ขวบ ขึ้นไป)	จำนวน 30 คน

สำหรับภารกิจหลักของศูนย์ ประกอบด้วย

1. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้หลายรูปแบบ เช่น ศิลปะ การทดลอง การสนทนา การแสดงความคิดเห็น ร้องเพลง ท่องคำคล้อง เปิดโอกาสให้เด็กทำงานเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ เพื่อเน้นให้นักเรียนมีการพัฒนาเต็มศักยภาพ
2. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรมอิสลามโดยการฝึกปฏิบัติเป็นประจำ
3. การจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี และสิ่งแวดล้อม
4. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือให้เด็กสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2.2 โครงสร้างศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

ศูนย์พัฒนาเด็กฯ มีบทบาทหน้าที่ในการจัดบริการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน ซึ่งมีอายุระหว่าง 2-6 ปี แต่เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กฯ ไม่มีการแบ่งส่วนการบริหารงานที่ชัดเจนเหมือนกับระบบโรงเรียน ดังนั้นบุคลากรทุกคนต้องทำงานหลายหน้าที่ ดังนี้

1. ประธานกรรมการชุมชน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้
 - 1.1 สำรวจความต้องการของชุมชน จำนวนเด็กเล็ก และจัดเตรียมสถานที่ตั้งศูนย์
 - 1.2 ประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้ปกครองนำเด็กเข้ารับบริการ สรรหาครู/ผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์

1.3 ประสานสำนักงานเขต ขออนุมัติจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กและขอรับการอุดหนุน (ค่าตอบแทนครู ค่าอาหารเสริม (นม) วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ) รวมถึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

2. ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กฯ (ครูใหญ่โดยตำแหน่ง) มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

2.1 บริหารและดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ควบคุมดูแลบุคลากรและเด็ก

2.2 ให้คำปรึกษาแนะนำ ครู / ผู้ดูแลเด็ก และนิเทศเด็ก

2.3 ทำรายงานสรุปเสนอสำนักงานเขต

2.4 ประสานศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จังหวัดเชียงใหม่ เนตรวิเศษ เพื่อขอรับบริการ

ตรวจสุขภาพเด็ก

2.5 บำรุงรักษา และติดต่อจ้างเหมาซ่อมแซมอาคาร และวัสดุอุปกรณ์ของศูนย์ฯ

2.6 เก็บเงินสมทบจากผู้ปกครองและทำบัญชีรับ-จ่ายเงินของศูนย์ฯ

2.7 จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

2.8 จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน และกำหนดกิจกรรม

3. ครู / ผู้ดูแลเด็ก (คณะกรรมการบริหารศูนย์โดยตำแหน่ง) มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

3.1 รับเด็ก สำรวจจำนวนเด็กประจำวัน และติดตามสาเหตุการขาดเรียน

3.2 ตรวจสุขภาพเด็กประจำวัน จัดเตรียมสถานที่เรียน และอุปกรณ์การเรียนการสอน

3.3 เลี้ยงดูเด็กตามตารางการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.4 จัดเตรียมอาหารสำหรับเด็ก

3.5 ผลิตรายการการสอน จัดทำทะเบียนเด็ก รายงานผลการดำเนินงาน

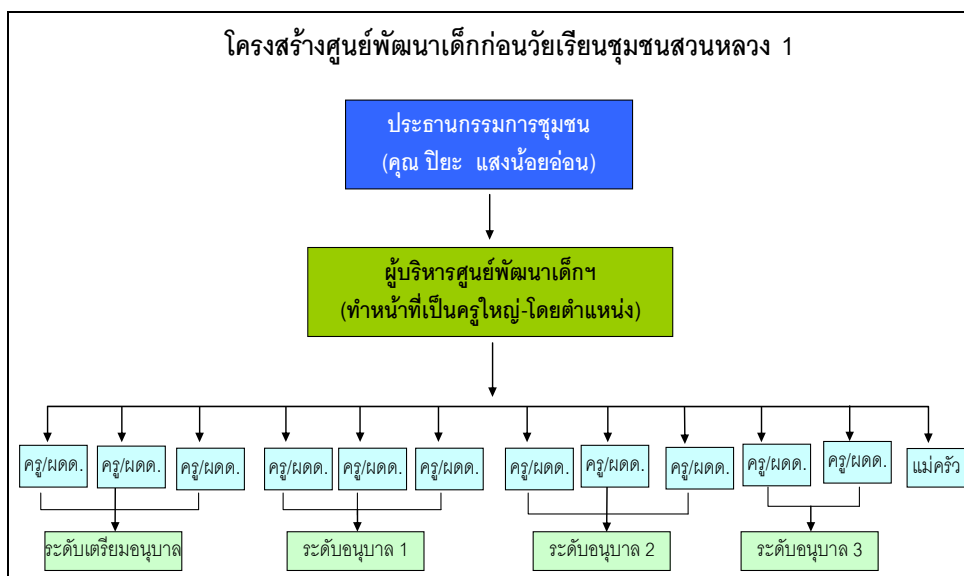
3.6 เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่สำนักงานเขตฯ กำหนด

3.7 ทำความสะอาดห้องเรียน ห้องน้ำ โรงอาหาร

4. แม่ครัว มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

4.1 ทำความสะอาดอุปกรณ์เครื่องครัว

4.2 จัดซื้อวัตถุดิบ และปรุงอาหารให้เด็ก

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

ที่มา: ข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1.
6 สิงหาคม 2552.

2.3 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

ศูนย์พัฒนาเด็กฯ จัดบริการทางการศึกษา และบริการเสริม โดยเน้นการเรียนการสอนตามที่สำนักงานเขตกำหนด ซึ่งจะให้บริการในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เช่น การสอนอ่าน-เขียนแบบบูรณาการ ฝึกการสังเกตและจดจำ ฝึกคำนวณ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมกลางแจ้ง นอกจากนี้จะมีบริการตรวจสุขภาพประจำปี และบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอทุกปี

ตาราง 4 สรุปข้อมูลการให้บริการเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

ข้อมูล	ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1
จำนวนเด็ก	130 คน จัดบริการเตรียมความพร้อม แบ่งเป็น 4 ระดับ - ระดับเตรียมอนุบาล (อายุประมาณ 2 ขวบครึ่ง) 25 คน - ระดับอนุบาล 1 (อายุ 3 ขวบ ขึ้นไป) 38 คน - ระดับอนุบาล 2 (อายุ 4 ขวบ ขึ้นไป) 37 คน - ระดับอนุบาล 3 (อายุ 5 ขวบ ขึ้นไป) 30 คน
จำนวนบุคลากรในศูนย์	จำนวน 15 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 2 คน ครู 12 คน และแม่บ้าน 1 คน
การดำเนินงาน	จัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาไปพร้อม ๆ กัน
- บริการทางการศึกษา	(สอนหลักสูตร อ่าน – เขียน, ทำแบบฝึกหัด และฝึกคำนวณ)
- บริการเสริม/กิจกรรมตามหลักสูตร	กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมกลางแจ้ง เช่น การเล่นกีฬา, เล่น, เล่นแอโรบิค
- บริการอื่น ๆ	ตรวจสุขภาพประจำปี บริการหยอดวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอทุกปี
การจัดเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครอง	- เงินสมทบค่าอาหารสำหรับเด็ก 300.-บาท/เดือน - เงินสมทบค่าน้ำส้วมเรียนของเด็ก - เตรียมอนุบาล ปีละ 250.-บาท - ระดับอนุบาล 1 ปีละ 400.-บาท - ระดับอนุบาล 2 ปีละ 380.-บาท - ระดับอนุบาล 3 ปีละ 430.-บาท - เงินสมทบค่าของใช้ส่วนตัวเด็ก (แปรงสีฟัน, แป้ง ฯลฯ) 200.-บาท/คน/ปี
หน่วยงานภาครัฐ ที่ให้การสนับสนุน	- สำนักพัฒนาสังคม - สำนักงานเขตบางคอแหลม - สำนักงานทรัพย์สินฯ - ศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เทียะ เนตรวิเศษ - หน่วยงานอื่น ๆ (ขอรับบริจาคเป็นครั้งคราว)
ความต้องการเพิ่มเติม	ค่าตอบแทนครู สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน สนามเด็กเล่น

3. แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนในทุนมนุษย์

ชูลท์ส ได้พัฒนาแนวคิดเป็นทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) ซึ่งได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากนักเศรษฐศาสตร์ว่า การลงทุนในทุนมนุษย์มีบทบาทต่อผลิตภาพของแรงงานและความสามารถในการผลิตทั้งภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม และเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยชูลท์ส แสดงให้เห็นว่า การปรับปรุงคุณภาพประชากรและความก้าวหน้าในความรู้ของประชากรนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในประเทศที่มีรายได้ต่ำดีขึ้น สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตได้มากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญก้าวหน้าได้มากกว่าการลงทุนในทุนทางกายภาพอย่างเช่น ที่ดิน พลังงาน หรือ พื้นที่การเกษตร ทั้งนี้ทุนมนุษย์ของประชากรส่วนหนึ่งจะได้รับมาแต่กำเนิด และส่วนหนึ่งจะได้รับเพิ่มขึ้นในภายหลัง โดยกิจกรรมหลักที่ส่งผลถึงการได้มาซึ่งทุนมนุษย์ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ประสบการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม และสุขภาพอนามัย ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีกระบวนการพัฒนาที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน พร้อมทั้งได้วิเคราะห์ว่าต้นทุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา นั้น ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงทุนในทุนมนุษย์ นอกจากนี้ยังกล่าวว่าการดูแลบุตรของพ่อแม่ แผนงานสาธารณสุข และการศึกษาขั้นต้นเป็นการลงทุนในคุณภาพเด็ก ซึ่งจะทำให้สต็อกของทุนมนุษย์วัยเด็กเพิ่มขึ้นด้วย (ชูลท์ส. 2525: 1-43)

เบคเกอร์ (Becker. 1964:1-5, 37-39) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการลงทุนในทุนมนุษย์ โดยกล่าวถึงกิจกรรมที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในอนาคตของมนุษย์ ซึ่งมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้ที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการลงทุนในทุนมนุษย์ ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษา (Schooling) การฝึกอบรม (On-the-job training) การสาธารณสุขและสุขภาพอนามัย (Medical care) การอพยพย้ายถิ่น (Migration) และการรับข้อมูลข่าวสาร (Searching for information) ซึ่งการลงทุนเหล่านี้จะช่วยเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ หรือสุขภาพอนามัยที่ดีให้แก่มนุษย์ และสืบเนื่องต่อรายได้ที่เป็นตัวเงินและรายได้ทางกายภาพด้วย ทั้งนี้สิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการวิจัยนี้มาจากชูลท์สที่ได้ตระหนักว่า การเจริญเติบโตของทุนทางกายภาพนั้นมิใช่มาจากการลงทุนในปัจจุบันการผลิตทางเทคโนโลยี แต่ความเจริญก้าวหน้าของรายได้ในประเทศส่วนใหญ่เกิดจากการลงทุนในทุนมนุษย์ที่เป็นแรงงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตของประเทศมากกว่า โดยได้พิจารณาถึงการเติบโตในรายจ่ายทางการศึกษาและรายจ่ายด้านสาธารณสุขซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และส่งผลให้อัตรากារจ้างงานเพิ่มขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การลงทุนในทุนมนุษย์นั้นมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจในประเทศอย่างมาก นอกจากนี้เบคเกอร์ยังได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ ต้นทุน และอัตราของผลตอบแทนในการลงทุนที่ได้รับว่า ความแตกต่างของการลงทุนในทุนมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงในผลตอบแทนจากการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุน กล่าวคือ การลงทุนจะถูกจำกัดในระยะแรก แต่ในระยะหลัง ๆ จะเป็นผลตอบแทนที่

คงอยู่ต่อไป และประเภทของการลงทุนในทุนมนุษย์ไม่ใช่แค่การฝึกอบรมเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการศึกษา การสาธารณสุข รวมถึงขวัญกำลังใจในตัวมนุษย์ด้วย โดยรายได้สุทธิของการลงทุนด้านการศึกษา จะคำนวณได้จากรายได้ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหักลบต้นทุนการศึกษาในช่วงเวลาเดียวกัน และรายได้ที่แท้จริงจะเป็นผลรวมของรายได้ที่เป็นตัวเงินและรายได้ทางกายภาพ ทั้งนี้ในอดีตเชื่อว่าการลงทุนในทุนมนุษย์ต้องพิจารณาเฉพาะต้นทุนและผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้ว เบคเกอร์ได้วิเคราะห์ให้เห็นว่าการลงทุนในทุนมนุษย์จำเป็นต้องนำส่วนประกอบของต้นทุน และรายได้ที่ไม่ใช่ตัวเงินเข้ามาพิจารณาด้วย เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้ ทักษะต่าง ๆ ที่เป็นทุนมนุษย์ในตัวบุคคล

เทียนฉาย กีระนันท์ (2519: 4-10) ได้กล่าวถึงมนุษย์ว่า เป็นส่วนสำคัญที่สุดในการสร้างความมั่งคั่งของชาติ และประสิทธิภาพในการผลิตของมนุษย์จะมีความมากกว่าประสิทธิภาพในการผลิตของปัจจัยอื่น ๆ รวมกัน โดยเฉพาะการผลิตที่ใช้แรงงานเป็นสำคัญ ทั้งนี้ได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์ของนักเศรษฐศาสตร์หลายท่านและจำกัดความเรื่องทุนมนุษย์ว่า เป็นสต็อกของความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพ ความชำนาญงานของแต่ละบุคคล ซึ่งสิ่งเหล่านี้แฝงอยู่ในตัวมนุษย์ และอยู่ในรูปของนามธรรม ดังนั้นการศึกษา การฝึกอบรม จึงเป็นเรื่องของการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสต็อกของทุนมนุษย์ การอนามัยและสาธารณสุขที่ดีก็เป็นส่วนที่ทำให้แรงงานมีคุณภาพดีขึ้น ส่วนการอพยพก็เป็นสิ่งที่สร้างประสิทธิภาพ และจัดสรรทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับการผลิตของระบบเศรษฐกิจด้วย แต่ทุนมนุษย์มีข้อแตกต่างสำคัญไปจากทุนทางเศรษฐกิจอื่น ๆ คือ ทุนมนุษย์ไม่อาจซื้อ-ขายสิทธิ์ตามกฎหมายได้ ไม่มีตัวตน จับต้องไม่ได้ และหลบซ่อนแอบแฝงอยู่ในตัวของมนุษย์ ซึ่งไม่สามารถตั้งราคา หรือวัดมูลค่าทุนมนุษย์ในเชิงปฏิบัติได้ ประกอบกับกิจกรรมที่กระทำในทุนมนุษย์ไม่อาจแยกออกได้อย่างชัดเจนว่า ส่วนใดเป็นการบริโภค และส่วนใดเป็นการลงทุน

บุญคง หันจางสิทธิ์ (2549: 27-30, 195-199) กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการลงทุนในทุนมนุษย์ว่า การพัฒนามนุษย์ที่เกิดจากสถาบันครอบครัวและการศึกษาถือเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กจะมีสุขภาพกายและใจที่ดี และมีคุณภาพตามศักยภาพสูงสุดของแต่ละคนได้ในระดับใดนั้น ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานของพลเมืองให้อ่านออกเขียนได้ มีความรู้ แก้ปัญหาเป็น และมีความสามารถในการประกอบอาชีพได้ตามสมควร อีกทั้งการลงทุนในการศึกษาระดับนี้ยังให้ผลประโยชน์ทางสังคม (Social Benefit) สูงกว่าการจัดการศึกษาในระดับอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นการลงทุนในการศึกษาจึงเป็นกระบวนการปรับปรุงคุณภาพทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ ความชำนาญ สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมได้ดี ทั้งนี้รายจ่ายในการศึกษา

ถือเป็นการลงทุนในทุนมนุษย์ เนื่องจากเป็นรายจ่ายที่ทำให้เกิดดอกออกผลในอนาคต และเมื่อบุคคลได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นก็จะเป็นแรงงานที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตด้วย

ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์ (2544: 225 - 341) กล่าวถึงทุนมนุษย์ว่า เป็นประสบการณ์ ภูมิปัญญา และทักษะที่มนุษย์ได้รับในโอกาสใดในอดีตรวมถึงจะมีผลต่อความเป็นอยู่ในอนาคต ซึ่งทุนมนุษย์ในตัวบุคคลนั้นจะไม่มีค่าเสื่อมราคา เนื่องจากภูมิปัญญาและทักษะต่าง ๆ จะเพิ่มขึ้นมากกว่าที่จะลดลงและสามารถที่จะส่งต่อไปยังคนรุ่นหลังได้ด้วย โดยกระบวนการพัฒนาทุนมนุษย์จะเริ่มจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ จนนำไปสู่การพัฒนาโดยใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีเป็นฐานและพลังขับเคลื่อนประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น นอกจากนี้การพัฒนาทุนมนุษย์ยังเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว และเป็นการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนมากกว่าทุนทางกายภาพ แต่สำหรับประเทศไทยนั้นยังขาดแคลนทุนมนุษย์อยู่มาก เนื่องจากระบบการศึกษายังด้อยคุณภาพ การบริการทางสาธารณสุข การดูแลสุขภาพอนามัยยังไม่ดีพอ ทำให้ทุนมนุษย์ไม่มีความเพียงพอ ดังนั้น การพัฒนาทางการศึกษาและสาธารณสุข จึงเป็นการลงทุนที่จำเป็นต่อประชากรของประเทศอย่างมาก

นอกจากนี้ ยังมีการเปรียบเทียบทุนมนุษย์ว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกับงบบุคลากร โดยเป็นเสมือนสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน และไม่สามารถวัดเป็นมูลค่าทางธุรกิจได้ แต่สามารถจะแปลงสภาพให้เป็นผลลัพธ์ที่วัดเป็นมูลค่าทางธุรกิจได้ เช่น การเติบโตของรายได้ หรือ การลดลงของต้นทุน ทั้งนี้จะต้องอาศัยการอบรมและองค์ประกอบด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กร เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทุนมนุษย์และการใช้ประโยชน์ของทุนมนุษย์ในระยะยาว (แคปแลน; และคนอื่น ๆ. 2548: 38-40)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ทุนมนุษย์ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ ภูมิปัญญา รวมถึงสุขภาพอนามัยที่อยู่ในตัวมนุษย์ ซึ่งส่วนหนึ่งจะได้มาโดยกำเนิด และอีกส่วนหนึ่งจะได้รับเพิ่มขึ้นในภายหลังจากการอบรมเลี้ยงดู การศึกษา การสาธารณสุข รวมถึงการส่งเสริมประสบการณ์มาเป็นเวลานาน เพื่อให้ทุนมนุษย์ได้เพิ่มพูนและมีศักยภาพมากขึ้น ทั้งนี้การจะพัฒนาทุนมนุษย์ได้นั้นต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก และควรให้ความสำคัญกับการลงทุนทางการศึกษา และด้านสาธารณสุขของประเทศอย่างมาก เนื่องจากมีบทบาทโดยตรงต่อคุณภาพของประชากร

4. แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน และการวิเคราะห์ต้นทุน

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2546: 58-66) กล่าวถึงต้นทุนในแบบต่าง ๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ (economic cost) คือ ค่าตอบแทนปัจจัยการผลิตทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย 1) ต้นทุนชัดแจ้ง (explicit cost) ที่เป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง จ่ายออกเป็นตัวเงิน และ 2) ต้นทุนแฝง (Implicit cost) ที่เกิดจากการใช้ปัจจัยการผลิตที่ไม่มีการจ่ายเป็นตัวเงิน หรืออาจจ่ายต่ำกว่าราคาตลาด กล่าวคือ ผู้ประกอบการนำอาคารของตนเองไปใช้เป็นสำนักงาน แต่ไม่มีการคิดค่าเช่า หรือคิดในอัตราที่ต่ำกว่าราคาตลาด หรือ ผู้ประกอบการที่ทำงานโดยไม่คิดค่าแรงของตัวเอง ดังนั้นส่วนที่จ่ายขาดไปหรือไม่ได้จ่ายจริงนี้จะเป็นต้นทุนแฝงที่ต้องประเมินค่าเป็นตัวเงินได้และนำมารวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ด้วย ทั้งนี้การคิดต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จะวิเคราะห์ภายใต้แนวคิดที่เกี่ยวกับค่าเสียโอกาสเพื่อศึกษาและกระตุ้นให้สังคมได้ตระหนักถึงการให้ทรัพยากรการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัดในกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคม

2. ต้นทุนทางบัญชี (accounting cost) คือ ต้นทุนที่รวมเฉพาะต้นทุนชัดแจ้งที่มีการแสดงหลักฐานรับและจ่ายเงินที่สามารถลงบันทึกบัญชีได้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายจริงที่เป็นตัวเงิน ทั้งนี้อาจรวมต้นทุนแฝงบางรายการที่ประเมินมูลค่าได้ตามที่กฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคลอนุญาตไว้

สมคิด แก้วสนธิ; และภิรมย์ กมลรัตนกุล (2534: 139-146) ได้กล่าวถึงต้นทุนโดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ต้นทุนทางบัญชี และต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ โดยต้นทุนทางบัญชีจะนับเฉพาะรายการที่เป็นตัวเงินซึ่งได้จ่ายจริงและมองเห็นเท่านั้น ในขณะที่ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์นั้นจะหมายถึงทรัพยากรที่ใช้ไปทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน รวมทั้งผลพวงทางด้านลบ (Negative consequence) ซึ่งไม่ได้เป็นค่าใช้จ่ายและมองไม่เห็น แต่จะมีการกำหนดค่าประเมินขึ้นและนับรวมเข้าเป็นต้นทุนด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่า ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์โดยส่วนใหญ่แล้วจะหมายถึง ค่าเสียโอกาส (opportunity cost) ของการใช้ปัจจัยการผลิต สำหรับต้นทุนนั้นสามารถจัดกลุ่มและจำแนกได้ตามเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. เกณฑ์ “ผู้รับภาระต้นทุน” แบ่งเป็น ต้นทุนภายใน (Internal Cost) และต้นทุนภายนอก (External Cost)

2. เกณฑ์ “กิจกรรม” แบ่งเป็น ต้นทุนทางตรง (Direct Cost) คือ รายการต้นทุนโดยตรงของกิจกรรมนั้น ๆ และต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) คือ รายการที่ไม่ใช่ต้นทุนโดยตรงของกิจกรรมนั้น ๆ

3. เกณฑ์ “การจ่าย” แบ่งเป็น ต้นทุนที่จ่ายจริงมองเห็น (Explicit Cost หรือ Tangible Cost) และต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายไปจริง หรือต้นทุนแฝง (Implicit Cost หรือ Intangible Cost) แต่ต้องมีการประเมินและนับรวมเป็นต้นทุนด้วย

4. เกณฑ์ “การแพทย์” แบ่งเป็น ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ (Medical Cost) และ ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ (Non Medical Cost)

นอกจากเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ยังสามารถจัดกลุ่มต้นทุนโดยใช้เกณฑ์อื่น ๆ ได้อีก (บัณฑิตไทยอุดม. 2547: 17-18; อ้างอิงจาก สมคิด แก้วสนธิ และ ภิรมย์ กมลรัตนกุล. 2536.) ดังนี้

5. เกณฑ์ “ความสัมพันธ์กับผลผลิต” แบ่งเป็น ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) ต้นทุนกึ่งคงที่ (Semi Fixed Cost) และต้นทุนเปลี่ยนแปลง (Variable Cost)

6. เกณฑ์ “ประเภทค่าใช้จ่าย” แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

6.1 ต้นทุนค่าลงทุน (Capital Cost) คือ ต้นทุนของการนำทรัพยากรประเภททุนมาใช้ในการกิจกรรมเพื่อการลงทุนในระยะยาว

6.2 ต้นทุนค่าวัสดุ (Material Cost) คือ ต้นทุนวัสดุทุกประเภทที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม

6.3 ต้นทุนค่าแรง (Labor Cost) คือ ต้นทุนค่าจ้างบุคลากรในการผลิตหรือให้บริการ

7. เกณฑ์ “ระยะเวลา” แบ่งเป็น ต้นทุนระยะสั้น และต้นทุนระยะยาว

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (มปป.: 17-30) ได้กล่าวถึงต้นทุนว่า หมายถึง ทรัพยากรของกิจการที่สามารถกำหนดมูลค่าเป็นตัวเงินที่จะต้องสูญเสียไปเพื่อแลกกับสินค้าหรือบริการ ทั้งนี้การจะนำข้อมูลต้นทุนมาใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจได้นั้น ต้องคำนึงถึงแนวคิดและการจำแนกประเภทของต้นทุนเป็นสำคัญ เนื่องจากต้นทุนแต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ซึ่งโดยทั่วไปจะจำแนกเป็น

1. ต้นทุนตามหน้าที่ แบ่งเป็น

1.1 ต้นทุนการผลิต หมายถึง ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต

1.2 ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าใช้จ่ายในการบริหารทั่วไป

2. ต้นทุนตามความสามารถในการจำแนกตามหน่วยต้นทุน ได้แก่

2.1 ต้นทุนทางตรง หมายถึง ต้นทุนชนิดต่าง ๆ ที่สามารถจำแนกได้โดยตรงหรือสามารถคำนวณได้ชัดเจนว่าเป็นต้นทุนของหน่วยต้นทุนใดหน่วยต้นทุนหนึ่ง

2.2 ต้นทุนทางอ้อม หมายถึง ต้นทุนต่าง ๆ ที่ยากต่อการระบุหรือจำแนกว่าเป็นของหน่วยต้นทุนใดหน่วยต้นทุนหนึ่งโดยเฉพาะ กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายบางอย่างเป็นต้นทุนทางตรงของหน่วยต้นทุนหนึ่ง แต่อาจเป็นต้นทุนทางอ้อมของอีกหน่วยต้นทุนหนึ่งก็ได้ เช่น ค่าโฆษณาเป็นต้นทุนทางตรงของหน่วยต้นทุนขาย แต่เป็นต้นทุนทางอ้อมของหน่วยต้นทุนการผลิต เป็นต้น ทั้งนี้ในการคำนวณต้นทุน

ทางอ้อมให้แก่หน่วยต้นทุนนั้น ต้องอาศัยวิธีการจัดสรรหรือปันส่วนต้นทุน (Cost Allocation) ตามวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมและยุติธรรม

3. ต้นทุนตามความสัมพันธ์กับรายได้ในช่วงเวลาหนึ่ง ได้แก่ ต้นทุนผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นต้นทุนของสินค้าคงคลังที่จะมีการเปลี่ยนเป็นสินทรัพย์เมื่อมีการขายออกไป และต้นทุนงวดเวลา ซึ่งเป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดรายได้ทางตรงและทางอ้อมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

4. ต้นทุนตามพฤติกรรมของต้นทุน แบ่งเป็น ต้นทุนผันแปร ต้นทุนคงที่ และ ต้นทุนผสม

5. ต้นทุนตามความเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ จำแนกเป็น ต้นทุนที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้ ต้นทุนมาตรฐาน ต้นทุนส่วนต่าง และต้นทุนจม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545: 159-167) สรุปแนวคิดการวิเคราะห์ต้นทุนไว้ว่า ต้นทุน หมายถึง มูลค่าทรัพยากรปัจจัยการผลิตหรือค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินงานจัดบริการหรือประกอบกิจการ ในทางเศรษฐศาสตร์ ต้นทุนจะเกิดจากค่าเสียโอกาสของการใช้ทรัพยากร คือ เมื่อใช้ทรัพยากรไปเพื่อกิจกรรมใดแล้ว จะไม่สามารถนำทรัพยากรนั้นไปใช้กับกิจกรรมอื่นได้อีก จึงต้องสูญเสียมูลค่าของการผลิตที่เป็นทางเลือกอื่นไป แต่ต้นทุนทางบัญชีจะหมายถึงมูลค่าของทรัพยากรที่ตีค่าเป็นตัวเงินรวมถึงค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานต้องจ่ายไปเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต โดยต้นทุนทางบัญชีจะพิจารณาเฉพาะต้นทุนที่เป็นตัวเงินเท่านั้น ซึ่งสามารถแยกประเภทได้ดังนี้

1. ประเภทของต้นทุนตามแหล่งกำเนิด แบ่งเป็น

1.1 ต้นทุนลงทุน (Capital Cost) ได้แก่ ต้นทุนที่เกิดจากค่าเสื่อมราคาประจำปีของอาคาร สิ่งก่อสร้าง ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีการลงทุนก่อสร้างหรือจัดซื้อไว้เพื่อการดำเนินงานในระยะยาว

1.2 ต้นทุนค่าแรง (Labor Cost) ได้แก่ ต้นทุนดำเนินงานจากการจ่ายผลตอบแทนทั้งหมดให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปตัวเงิน ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สวัสดิการรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนค่าล่วงเวลา เบี้ยเลี้ยง เงินช่วยเหลือบุตร ค่าเล่าเรียน ค่าเช่าบ้าน เป็นต้น

1.3 ต้นทุนค่าวัสดุ (Material Cost) ได้แก่ ต้นทุนจากมูลค่าของวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ ที่ใช้ไป รวมถึงค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ และเครื่องมือบางชนิดที่เป็นวัสดุไม่คงทน ใช้แล้วหมดไป

2. ประเภทของต้นทุนตามความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์ แบ่งเป็น

2.1 ต้นทุนทางตรง (Direct Cost) เป็นต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนที่อาจเกิดขึ้นภายในหน่วยงานที่ดำเนินงานผลิตบริการหรือผลิตภัณฑ์

2.2 ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) เป็นต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนที่ส่งผ่านจากหน่วยงานอื่นไปสู่หน่วยงานบริการ เนื่องจากหน่วยบริการต้องอาศัยการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นต้นทุนส่วนนี้ จะได้รับการจัดสรรโดยอาศัยสัดส่วนการใช้บริการภายในองค์กรระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

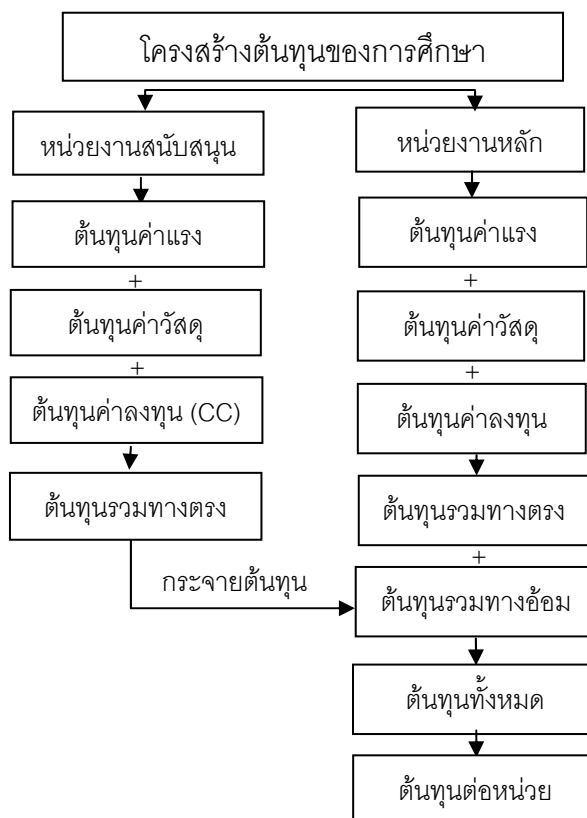
3. ประเภทของต้นทุนตามพฤติกรรมของต้นทุน แบ่งเป็นต้นทุนคงที่ ซึ่งเป็นต้นทุนที่ไม่เปลี่ยนแปลงตามปริมาณการผลิต และต้นทุนผันแปร ซึ่งเป็นต้นทุนที่ผันแปรไปตามปริมาณการผลิต

ประพันธ์ ธรรมไชย (2549: 128-130) ได้กล่าวถึง ต้นทุนทางการศึกษาที่ใช้การวิเคราะห์ตามหลักเศรษฐศาสตร์ว่า เป็นการวิเคราะห์ตามลักษณะของการจ่าย ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนที่เป็นตัวเงิน และไม่เป็นตัวเงิน โดยต้นทุนที่เป็นตัวเงิน คือ ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนทางการศึกษาที่มองเห็นได้ เช่น ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น ส่วนต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน คือ ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนทางการศึกษาที่เป็นต้นทุนแฝง รวมค่าเสียโอกาสด้วย เช่น ค่าตอบแทนของเจ้าของปัจจัยการผลิตที่ยอมสละเวลา หรือ ปัจจัยการผลิตเพื่อการจัดการศึกษา โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถประเมินมูลค่าเป็นตัวเงินได้ และต้องรวมเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนทางการศึกษาด้วย ทั้งนี้ต้นทุนการศึกษาประกอบด้วย 2 ด้าน คือ 1) ด้านผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นกับภาครัฐ หรือชุมชนที่เป็นผู้จ่ายค่าใช้จ่ายทางการศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยคำนวณจากผลรวมต้นทุนดำเนินงาน (ค่าแรงและค่าวัสดุ) ต้นทุนทรัพย์สิน (ค่าลงทุน) และ ต้นทุนทางอ้อมของสังคม และ 2) ด้านผู้รับบริการ เป็นต้นทุนส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครองหรือผู้ศึกษาที่ต้องจ่ายทรัพยากรส่วนตัวเป็นค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในขณะที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา สำหรับการคำนวณต้นทุน (ด้านผู้ให้บริการ) จะใช้วิธีการกระจายต้นทุนแบบลำดับขั้น (Step allocation) โดยกำหนดสัดส่วนภาระงาน (%) และเกณฑ์ปันส่วนต้นทุนเพื่อกระจายจากหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปยังหน่วยต้นทุนหลักแล้วรวมต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อมสู่ผลผลิต

จากแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ต้นทุน หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรทั้งหมดที่ใช้ไปเพื่อเป็นปัจจัยในการผลิต ซึ่งส่วนใหญ่แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ต้นทุนทางบัญชี และต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ โดยต้นทุนทางบัญชีจะพิจารณาเฉพาะต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น ในขณะที่ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ จะพิจารณาทั้งต้นทุนบัญชีและค่าเสียโอกาสของทรัพยากรด้วย ซึ่งหลักในการคิดต้นทุนค่าเสียโอกาสของการศึกษานี้ได้นำมารวมไว้ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานสนับสนุน และพิจารณาประเมินต้นทุนในมุมมองผู้ให้บริการ โดยจำแนกภาระงานเป็นกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบในการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งแบ่งต้นทุนออกเป็น (ภาพประกอบ 4) ดังนี้

1. ต้นทุนทางตรง ประกอบด้วย ต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ และต้นทุนลงทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมด้านการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก กิจกรรมโภชนาการเด็ก และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก

2. ต้นทุนทางอ้อม ประกอบด้วย ต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ และต้นทุนลงทุนที่ส่งผ่านมาจากกิจกรรมซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนไปสู่หน่วยงานหลัก

ภาพประกอบ 4 โครงสร้างต้นทุนของการศึกษา

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุน

ต้นทุนของการบริการ ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นโดยตรง ณ หน่วยงานที่ให้บริการ และส่วนหนึ่งจะเกิดขึ้นในหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ให้บริการ ซึ่งต้องนำมารวมเป็นต้นทุนของหน่วยงานที่ให้บริการด้วย เนื่องจากการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานดังกล่าวไปเพื่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ให้บริการ ทั้งนี้เพ็ญแข ลากยัง ได้แจกแจงหน่วยต้นทุนดังกล่าวเป็น 2 ลักษณะ คือ หน่วยบริการ ซึ่งเป็นหน่วยต้นทุนหลักขององค์กรที่ให้บริการโดยตรงแก่ประชาชน และหน่วยสนับสนุน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำงานด้านบริหารจัดการ แต่ไม่ได้ให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง และการวิเคราะห์ต้นทุนมักนิยมทำให้อยู่ในรูปของต้นทุนต่อหน่วย (Unit Cost) เพื่อความสะดวกในการใช้ประโยชน์ ทั้งนี้สามารถสรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ต้นทุนได้เป็น 5 ขั้นตอน (เพ็ญแข ลากยัง. 2547: 9-50; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2545: 168-211) ดังนี้

1. วิเคราะห์องค์กรเพื่อกำหนดหน่วยงานต้นทุน (Cost Center) แบ่งเป็น

1.1 หน่วยบริการ เป็นหน่วยงานที่ให้บริการผู้ป่วยโดยตรงในด้านการรักษาพยาบาล และเป็นหน่วยบริการหลัก หรือหน่วยต้นทุนหลักขององค์กรที่ต้องมีการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย เช่น แผนกผู้ป่วยใน และผู้ป่วยนอก ตลอดจนหน่วยงานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

1.2 หน่วยสนับสนุน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.2.1 หน่วยงานต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Revenue Producing Cost Center: NRPPC) คือ หน่วยงานที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น งานธุรการ งานการเงิน เป็นต้น

1.2.2 หน่วยงานต้นทุนที่ก่อให้เกิดรายได้ (Revenue Producing Cost Center: RPCC) คือ หน่วยงานที่มีการให้บริการโดยตรงแก่ผู้ป่วย และเกิดรายได้แก่องค์กร แต่ไม่ได้เป็นหน่วยงานบริการหลักขององค์กร เช่น งานห้องผ่าตัด งานเวชศาสตร์ฟื้นฟู เกสซกรรม เป็นต้น

1.3 หน่วยบริการอื่น ๆ (Non Patient-Service Area; NPS) คือ หน่วยงานบริการที่สถานพยาบาลต้องการคำนวณต้นทุน แต่ไม่ใช้การให้บริการหลักที่เกี่ยวกับด้านการรักษาพยาบาล เช่น หน่วยบริการด้านฝึกอบรม หน่วยบริการด้านการเรียนการสอน ซึ่งมีผลผลิตเป็นจำนวนนักศึกษา หรือ แพทย์ที่ผ่านการฝึกอบรม เป็นต้น

สำหรับการกระจายต้นทุน จะเรียกหน่วยสนับสนุนหรือหน่วยงานผู้กระจายต้นทุนไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ว่า “หน่วยส่งผ่านต้นทุน (Transient Cost Center; TCCs)” และเรียกหน่วยบริการซึ่งเป็นหน่วยต้นทุนหลักขององค์กร หรือหน่วยงานผู้รับต้นทุนว่า “หน่วยรับต้นทุน (Absorbing Cost Center; ACC)”

2. เก็บข้อมูลต้นทุนทางตรง เป็นการหาต้นทุนทางตรงทั้งหมดของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งคำนวณจากผลรวมต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ และต้นทุนค่าลงทุนที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน ในรอบระยะเวลาการวิเคราะห์ โดยแนวทางการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น

2.1 ต้นทุนค่าแรง จะเก็บข้อมูลผลตอบแทนทั้งหมดที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ ได้แก่ เงินเดือน สวัสดิการ ตลอดจนค่าตอบแทนอื่น ๆ และหากผู้ปฏิบัติงานต้องทำงานหลายด้านหลายหน่วยงานภายในองค์กรและเป็นเวลาทำงานปกติ ต้องจัดสรรต้นทุนค่าแรงไปให้หน่วยงานอื่นตามสัดส่วนที่เหมาะสม ซึ่งส่วนใหญ่จัดสรรตามสัดส่วนของเวลาทำงานในแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้การเก็บเวลาทำงานสามารถเก็บเป็นเวลาทำงานต่อสัปดาห์ หรือต่อเดือนก็ได้ แล้วนำมาคำนวณว่าเป็นเวลาที่ทำงานให้กับหน่วยงานโดยตรงหรือโดยอ้อมเท่าใด (บัณฑิต ไทยอุดม. 2547: 29; อ้างอิงจาก สุกัลยา คงสวัสดิ์. 2538. *คู่มือการวิเคราะห์ต้นทุนโรงพยาบาลชุมชน*)

2.2 ต้นทุนค่าวัสดุ จะเก็บข้อมูลค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ ที่หน่วยงานนั้น ๆ ใช้ไปในการดำเนินงาน เช่น วัสดุสำนักงาน วัสดุงานบ้าน เป็นต้น รวมถึงค่าสาธารณูปโภค และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ใช้ไปในการดำเนินงานด้วย สำหรับมูลค่าของวัสดุต้องใช้ราคาที่หน่วยงานจัดซื้อมา ไม่ใช่ราคาที่จำหน่ายออกไปหรือตั้งไว้เพื่อการให้บริการ

2.3 ต้นทุนค่าลงทุน รวบรวมจากค่าเสื่อมราคาประจำปีของอาคาร สิ่งก่อสร้าง และครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นต้นทุน ซึ่งทำได้ 2 วิธี ดังนี้

- วิธีทางบัญชี เป็นการใช้มูลค่าปัจจุบัน (Current Value) ของสิ่งก่อสร้าง หรือครุภัณฑ์หารด้วยอายุการใช้งาน ซึ่งสิ่งก่อสร้างกำหนดประมาณ 20 ปี และครุภัณฑ์ ประมาณ 4-20 ปี แต่การคำนวณมูลค่าปัจจุบันจะทำได้ยาก จึงสามารถใช้มูลค่าต้นทุนในขณะที่ยื่นเข้ามาแล้วนำมาคำนวณค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง (Straight line method) ก็ได้ เนื่องจากเป็นวิธีที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป (บัณฑิต ไทยอุดม. 2547: 22-24; อ้างอิงจาก สุกัลยา คงสวัสดิ์. 2538) หรือจะใช้วิธีต้นทุนการหาทดแทน (replacement cost) ก็ได้ แต่ทั้ง 2 วิธีจะมีข้อเสียเรื่องมูลค่าที่ต่ำกว่าความเป็นจริงในปัจจุบัน หรือข้อจำกัดว่าสิ่งของบางอย่างไม่สามารถซื้อหาทดแทนในสภาพเดียวกันได้ในปัจจุบัน โดยสมการค่าเสื่อมราคาประจำปีทางบัญชี = $\text{มูลค่าปัจจุบัน} / \text{อายุการใช้งาน (ปี)}$ หรือสมการค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง = $(\text{ราคาทุน} - \text{ราคาซาก}) / \text{อายุการใช้งาน (ปี)}$

- วิธีทางเศรษฐศาสตร์ เป็นการใช้มูลค่าปัจจุบันของครุภัณฑ์หารด้วย Annualization Factor ซึ่งได้จากการคำนวณร่วมกันของอัตราส่วนลด (discount rate) หรืออัตราดอกเบี้ย (interest rate) และ อายุการใช้งาน โดยค่าเสื่อมราคาวิธีนี้จะได้อัตราที่สูงกว่าวิธีทางบัญชี โดยสมการค่าเสื่อมราคาประจำปีทางเศรษฐศาสตร์ = $\text{มูลค่าปัจจุบัน} / \text{Annualization Factor}$

อนึ่งข้อระวังในการรวบรวมค่าเสื่อมราคา คือ การแจกแจงค่าเสื่อมราคาไปยังหน่วยต้นทุนที่ใช้อาคาร สิ่งก่อสร้างร่วมกัน ควรแจกแจงตามสัดส่วนพื้นที่ของแต่ละหน่วยต้นทุนครอบครอง จะดีกว่าการรวมค่าเสื่อมราคาทุกอาคารเป็นก้อนเดียวแล้วแจกแจงภายหลัง เพราะงบประมาณก่อสร้างหรือปีที่เริ่มสร้างต่างกัน แต่หากเป็นสิ่งก่อสร้างที่ใช้ส่วนรวมให้ใช้การกระจาย และครุภัณฑ์ที่ยังไม่หมดอายุแต่ใช้งานไม่ได้ ให้คงคิดค่าเสื่อมราคาต่อปีจนกว่าจะหมดอายุการใช้งาน

3. กำหนดเกณฑ์และวิธีการจัดสรรต้นทุน เป็นการหาวิธีกระจายต้นทุนเพื่อส่งผ่านต้นทุนทางตรงจากหน่วยสนับสนุน และกระจายไปเป็นต้นทุนทางอ้อมของหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึงหน่วยบริการ หรือหน่วยต้นทุนหลัก ซึ่งเป็นหน่วยรับต้นทุนด้วย โดยแบ่งเป็น

3.1 เกณฑ์การจัดสรรต้นทุน (Allocation Criteria) เป็นหน่วยวัดจำนวนของบริการที่หน่วยงานผู้ให้บริการให้แก่หน่วยงานที่ใช้บริการ เพื่อใช้คำนวณและแบ่งสัดส่วนต้นทุนของหน่วยส่งผ่านต้นทุน ไปยังหน่วยส่งผ่านต้นทุนอื่นและหน่วยรับต้นทุน ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวอาจเป็นผลผลิตของหน่วยส่งผ่านต้นทุนโดยตรง หรือเป็นตัววัดเทียบเคียงที่ประมาณปริมาณงานที่ให้บริการระหว่างกันโดยอ้อม เช่น พื้นที่ของหน่วยงานที่ใช้เป็นตัวประมาณการให้บริการของหน่วยงานแม่บ้าน

3.2 วิธีการจัดสรรต้นทุน หรือกระจายต้นทุน แบ่งเป็น 4 วิธี สามารถจัดลำดับวิธีการตามความยากง่าย หรือความถูกต้องของการจัดสรรต้นทุน จากมากไปหาน้อย (ภิรมย์ กมลรัตนกุล; จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์; และสุรวิรัตน์ งามเกียรติไพศาล. 2544: 19-21) ได้ดังนี้

- วิธีการกระจายต้นทุนแบบ Simultaneous Equation Method เป็นการกระจายต้นทุนแบบไม่จำกัดจำนวนครั้งซึ่งทำให้ต้นทุนไม่เหลือค้างไว้ที่หน่วยส่งผ่านต้นทุน โดย วิลเลียม อาร์ เอฟ (ภิรมย์ กมลรัตนกุล; จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์; และสุรวิรัตน์ งามเกียรติไพศาล. 2544: 20; อ้างอิงจาก จุฑามาศ โมพี. 2542. การวิเคราะห์ต้นทุนการให้บริการผู้ป่วยประกันสังคมในปัจุบันประมาณ 2541 โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการจัดสรรต้นทุนวิธีต่าง ๆ พบว่า วิธีนี้เป็น การคำนวณด้วยวิธี matrix ที่มีข้อดีในแง่ของความถูกต้องในการกระจายต้นทุน และให้ข้อสรุปที่ใกล้เคียง กับความเป็นจริงมากกว่าวิธีอื่น ๆ

- วิธีการกระจายต้นทุนแบบ Double Distribution Method เป็นการกระจายต้นทุน ในลักษณะกระจาย 2 ครั้ง โดยครั้งแรก หน่วยสนับสนุนทุกแผนกสามารถจัดสรรต้นทุนให้หน่วยบริการ และหน่วยสนับสนุนระหว่างกันและกันได้ไม่จำกัด ทำให้มีต้นทุนเหลืออยู่ที่หน่วยต้นทุนจำนวนหนึ่งใน ระดับที่น้อยกว่าต้นทุนรวมโดยตรงของตนเอง ซึ่งถือเป็นต้นทุนทางอ้อมที่ได้รับมาจากการจัดสรรรอบ แรก และจะต้องถูกจัดสรรต่อไปให้หมด แต่ถ้ามีการจัดสรรเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ แต่ละหน่วยต้นทุนจะมี ต้นทุนทางอ้อมเกิดขึ้นต่อไปไม่สิ้นสุด

- วิธีการกระจายต้นทุน Step Down Method เป็นการกระจายต้นทุนแบบลำดับขั้น หรือแบบขั้นบันได โดยกระจายต้นทุนรวมในลักษณะจัดสรรครั้งเดียวที่คำนึงถึงการให้บริการระหว่างกัน ของหน่วยสนับสนุน และจะแบ่งหน่วยต้นทุนเป็น 2 กลุ่ม คือ หน่วยต้นทุนชั่วคราวและหน่วยรับต้นทุน โดยจัดลำดับหน่วยต้นทุนชั่วคราวตามลักษณะของการสนับสนุนหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ฝ่ายบริหาร สนับสนุนกว้างขวางกว่า ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายวิชาการสนับสนุนกว้างขวางกว่าฝ่ายพยาบาล ดังนั้นจะ เรียงลำดับดังนี้ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายพยาบาล โดยการกระจายต้นทุนจะกระจาย ตามลำดับหน่วยงานที่เรียงไว้ เมื่อหน่วยต้นทุนใดกระจายต้นทุนของตนเองไปแล้วจะไม่รับต้นทุนจาก หน่วยงานอื่นอีก หน่วยต้นทุนชั่วคราว ที่อยู่รองลงไปสามารถรับต้นทุนจากหน่วยต้นทุนชั่วคราวที่อยู่ ลำดับสูงกว่าได้ แต่ไม่มีโอกาสจะกระจายให้หน่วยงานที่อยู่ลำดับสูงกว่า

- วิธีการกระจายต้นทุนแบบ Direct Allocation Method เป็นการกระจายต้นทุน จากหน่วยส่งผ่านต้นทุนไปยังหน่วยรับต้นทุนโดยตรงในทิศทางเดียว ครั้งเดียว เหมาะสำหรับองค์กร ขนาดเล็ก มีหน่วยงานภายในไม่มาก แต่มีข้อเสียคือ ไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยส่งผ่าน ต้นทุนด้วยตนเอง

4. **คำนวณต้นทุนทั้งหมด (Full Cost)** คือ ผลรวมของต้นทุนทางตรงของหน่วยบริการ แต่ละหน่วย ซึ่งเป็นหน่วยต้นทุนหลักขององค์กร และเป็นหน่วยรับต้นทุน รวมกับต้นทุนทางอ้อมที่ถูกจัดสรรมาจากหน่วยสนับสนุน ซึ่งเป็นหน่วยส่งผ่านต้นทุน ตามสมการดังนี้

$$\text{ต้นทุนทั้งหมด} = \text{ต้นทุนทางตรง (หน่วยบริการ)} + \text{ต้นทุนทางอ้อม (หน่วยสนับสนุน)}$$

5. **คำนวณต้นทุนต่อหน่วย (Unit Cost)** คือ การนำต้นทุนทั้งหมดที่คำนวณได้มาเฉลี่ยต่อจำนวนครั้งของการให้บริการ หรือ ผลผลิต จะได้ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการให้บริการ หรือผลผลิต ต่อ 1 หน่วย ตามสมการ ดังนี้

$$\text{ต้นทุนต่อหน่วย} = \frac{\text{ต้นทุนทั้งหมด}}{\text{จำนวนบริการ หรือ ผลผลิต}}$$

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และการให้บริการเด็ก

อุทุมพร จามรมาน และ จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2543: 1-123; 323-334) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ระบบ กลไก และประสิทธิภาพของสถานเลี้ยงดูเด็กของภาครัฐ และเอกชนในปัจจุบัน เพื่อศึกษาว่าระบบและกลไกในโรงเรียนอนุบาล/ศูนย์/สถานเลี้ยงดูเด็กดำเนินการอย่างไร เป็นระบบหรือไม่ และกลไกดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ รวมถึงประเมินสถานศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชนว่า มีระบบ กลไก ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่างกันมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ขอบเขตการวิจัยเน้นเด็ก ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และครู ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนอนุบาล/สถานเลี้ยงดูเด็ก /ศูนย์เด็ก จำนวน 149 แห่ง ทั่วประเทศ ใช้การคำนวณค่าประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อปีเพื่อการพัฒนาเด็กจะก่อให้เกิดประสิทธิผลกับโรงเรียนอนุบาล/สถานเลี้ยงดูเด็ก/ศูนย์เด็กมากน้อยเพียงไร โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ามีการเตรียมการสอนเป็นระบบ แต่มีปัญหาด้านจำนวนและคุณภาพคน งบประมาณ และการสนับสนุนจากผู้บริหารและผู้ปกครอง การอภิปรายผล พบว่า โรงเรียนอนุบาลทั้งของรัฐและเอกชน น่าจะมีระบบ กลไก ประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพสูงกว่าศูนย์/สถานเลี้ยงดูเด็ก และโรงเรียนอนุบาล/สถานเลี้ยงดูเด็กของรัฐ น่าจะมีระบบ กลไก ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพสูงกว่าของเอกชน สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับระบบ กลไกและประสิทธิภาพของสถานเลี้ยงดูเด็ก/ศูนย์เด็กของรัฐ พบว่าคุณภาพการบริหารงานจัดการจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของกรรมการ ผู้ดูแลเด็ก/ครูในท้องถิ่น และการพัฒนานุเคราะห์ยังขาดงบประมาณในการสนับสนุน สำหรับการจัดการเรียนการสอนจะพบว่า สื่อค่อนข้างมีจำกัดและที่ทำงานยังขาดทักษะในการจัดทำเพิ่มเติม งบประมาณจัดซื้อ

ไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับนโยบายการเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เห็นว่า ควรเน้นการพัฒนาเด็กให้เต็มศักยภาพมากกว่าวัตถุประสงค์ด้านอื่น เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นช่วงที่สมองเจริญเติบโตเต็มที่ ดังนั้นทั้งระบบโรงเรียนและสถานเลี้ยงดูเด็กจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

พระมหาธีรเจริญ สมประสาธ (2545) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร ระหว่างศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนที่กรุงเทพมหานคร ให้การสนับสนุน โดยกำหนดประชากรแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นครูพี่เลี้ยงและอาสาสมัคร ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีศูนย์ทั้งสองสังกัดดำเนินการอยู่ จำนวน 14 เขต กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 441 คน และผลการศึกษา พบว่า การจัดสวัสดิการให้บุคลากรในสังกัดศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ดีกว่า การจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กฯ และพบว่าปัญหาอุปสรรคอันดับหนึ่งในการจัดสวัสดิการของผู้บริหารศูนย์ คือ ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้ ได้มีข้อเสนอแนะจากผู้บริหารทั้งสองศูนย์ ต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำกิจกรรมให้เพียงพอและตรงกับความต้องการของศูนย์ พร้อมทั้งควรจัดสรรงบประมาณให้อย่างเพียงพอด้วย

5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุน และต้นทุนต่อหน่วย

ภิรมย์ กมลรัตนกุล; จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์; และ สุวัรัตน์ งามเกียรติไพศาล (2544) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนการให้บริการผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพื่อศึกษาต้นทุนรวมและต้นทุนต่อหน่วยของการให้บริการผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในแต่ละหอผู้ป่วย ศึกษาต้นทุนผู้ป่วยที่ขอรับการส่งเคราะห์ ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ต้นทุนแต่ละกลุ่มวินิจฉัยโรคร่วม ต้นทุนการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และต้นทุนการตรวจทางรังสีวิทยา โดยศึกษาในทัศนะของผู้ให้บริการ แบ่งหน่วยงานต้นทุนออกเป็น หน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายได้ 26 หน่วยงาน หน่วยงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ 30 หน่วยงาน และหน่วยงานให้บริการผู้ป่วยโดยตรง 89 หน่วยงาน ใช้เวลารวบรวมข้อมูล 6 เดือน โดยเก็บข้อมูลแบบไปข้างหน้า ศึกษาต้นทุนทางตรง 3 ประเภท คือ ต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุน ศึกษาต้นทุนรวม 2 มุมมอง คือ 1) ต้นทุนทางตรงกับต้นทุนทางอ้อม และ 2) ต้นทุนค่าบริการพื้นฐานกับต้นทุนค่าบริการทางการแพทย์ หาต้นทุนทางอ้อมโดยกระจายต้นทุนจากหน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายได้ และไม่ก่อให้เกิดรายได้ไปยังหน่วยงานให้บริการผู้ป่วย ด้วยวิธีการกระจายต้นทุนแบบ Simultaneous Equation Method ผลการศึกษา พบว่า ผู้ป่วยในมีต้นทุนรวม 1,089,842,638 บาท และต้นทุนต่อหน่วย 5,929.05 บาท ต่อวันนอน ผู้ป่วยนอกมีต้นทุนรวม 832,297,031 บาท ต้นทุนต่อหน่วย 1,799.86 บาทต่อครั้ง ผู้ป่วยที่ขอรับการส่งเคราะห์ มีต้นทุนรวม 31,868,380.-บาท ต้นทุนต่อหน่วย 692.78 บาทต่อครั้ง เจ้าหน้าที่มีต้นทุนค่ารักษาพยาบาลรวม 30,994,363 บาทต่อ 6 เดือน ต้นทุนต่อหน่วย 5,865.70 บาทต่อคน

กลุ่มวินิจฉัยโรคร่วมที่ทำให้โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ขาดทุนมีจำนวน 336 กลุ่มวินิจฉัยโรคร่วม ต้นทุนการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่ส่วนใหญ่ต่ำกว่าราคาที่เรียกเก็บจากผู้ป่วย มีจำนวน 2 ฝ่าย คือ เวชศาสตร์ชั้นสูง และฝ่ายเวชศาสตร์นิวเคลียร์ นอกจากนี้ส่วนใหญ่มีต้นทุนสูงกว่าราคาที่เรียกเก็บจากผู้ป่วย ทั้งนี้ได้มีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารโรงพยาบาลและผู้บริหารระดับต้นของหน่วยงานต่าง ๆ ได้พิจารณาปรับปรุงระบบงานทั้งด้านบริหารบุคคล การเบิกจ่ายวัสดุ และการใช้ครุภัณฑ์ รวมถึงพื้นที่ของโรงพยาบาลให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อลดต้นทุนการให้บริการ โดยยังคงรักษาคุณภาพผลผลิตของแต่ละหน่วยงานด้วย

วงเดือน จินดาวัฒน์ (2535) ทำการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหัวของสถาบันในการผลิตนักศึกษา หลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ทันตภิบาล และเจ้าพนักงานเภสัชกรรมของวิทยาลัยการสาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาในทัศนะของผู้ให้บริการ เก็บข้อมูลย้อนหลังในปีงบประมาณ 2534 (1 ต.ค.2533 - 30 ก.ย.2534) ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาของวิทยาลัยการสาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีครบ 3 หลักสูตร จัดต้นทุนเป็น 2 กลุ่ม คือ หน่วยต้นทุนชั่วคราว 7 หน่วย และหน่วยรับต้นทุน 4 หน่วย ได้แก่ หลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข หลักสูตรทันตภิบาล หลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรม และ การฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ใช้วิธีการกระจายต้นทุนแบบ Step down allocation Method คำนวณค่าแรง โดยการจัดสรรเวลาปฏิบัติงานเต็มเวลาของอาจารย์ ข้าราชการ ลูกจ้างของวิทยาลัยฯ ทุกคน ค่าลงทุนคิดค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรงและปรับมูลค่าในปี 2534 โดยเฉลี่ยเท่ากันทุกปีตลอดอายุการใช้งานของครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างแต่ละรายการ รายการที่เกินอายุแล้วไม่นำมาคำนวณ กำหนดอายุการใช้งานครุภัณฑ์ 5 ปี ค่าเสื่อมราคา 20%ต่อปี และสิ่งก่อสร้าง 20 ปี ค่าเสื่อมราคา 5%ต่อปี หาต้นทุนต่อหน่วยโดยนำต้นทุนทั้งหมดหารจำนวนนักศึกษา ต้นทุนต่อหัวของสถาบัน คำนวณจากต้นทุนต่อหน่วยบริการทางการศึกษาบวกเงินอุดหนุน ผลการศึกษา พบว่า ต้นทุนรวมของภาควิชาทันตภิบาลสูงสุด เท่ากับ 6,953,797 บาท งานธุรการ เท่ากับ 3,716,917 บาท ซึ่งใกล้เคียงกับฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา เท่ากับ 3,065,344 บาท อัตราส่วนค่าแรง: ค่าวัสดุ: ค่าเสื่อมราคาของต้นทุนต่อหัวนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจนจบการศึกษา พบว่า หลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข เท่ากับ 6: 2.5: 1.5 หลักสูตรทันตภิบาล เท่ากับ 3: 2: 5 และหลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรม เท่ากับ 6: 3: 1 ต้นทุนต่อหัวของสถาบันในการผลิตนักศึกษาจนจบแต่ละหลักสูตร พบว่า นักศึกษาหลักสูตรทันตภิบาลมีต้นทุนต่อหัวสูงสุด เท่ากับ 156,883 บาท รองลงมาคือ นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรม และหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข

เสาวลักษณ์ ช่างสมบุญ (2544) ทำการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน โรงพยาบาลราชานุกูล เพื่อศึกษาต้นทุนทั้งหมด อัตราส่วนของค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนของหน่วยงานที่ให้บริการ พร้อมทั้งศึกษาต้นทุนต่อราย และต้นทุนต่อวันฝึกของผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยศึกษาในทัศนะของผู้ให้บริการ ใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เข้ารับบริการในศูนย์ฯ จำนวน 38 ราย รวบรวมต้นทุนจากข้อมูลย้อนหลังและบางส่วนเก็บข้อมูลแบบไปข้างหน้า วิเคราะห์ต้นทุนโดยจัดหน่วยต้นทุนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มหน่วยงานสนับสนุน 9 หน่วยงาน กลุ่มหน่วยงานพยาบาล 1 หน่วยงาน และกลุ่มหน่วยงานหลักที่คิดต้นทุนด้านการเรียนการสอน 3 หน่วยงาน ได้แก่ งานเกษตรกรรม – สัตวบาล งานศิลปกรรม และงานอุตสาหกรรม คำนวณต้นทุนค่าแรงโดยใช้เกณฑ์การจัดสรรเวลาในการทำงาน ต้นทุนค่าวัสดุ เก็บจากมูลค่าวัสดุที่เบิกจากหน่วยจ่ายหลัก และต้นทุนค่าลงทุน คิดค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง การหาต้นทุนทางอ้อมใช้วิธีกระจายต้นทุนแบบ Simultaneous Equation Method ตามเกณฑ์กระจายต้นทุนซึ่งกำหนดจากปริมาณงานที่กลุ่มหน่วยงานสนับสนุน และกลุ่มหน่วยงานพยาบาลทำงานให้กับหน่วยงานหลักด้านการเรียนการสอน ได้แก่ จำนวนบุคลากรเต็มเวลา มูลค่าวัสดุที่เบิก มูลค่าน้ำมันรถที่ใช้ พื้นที่ที่ใช้ของหน่วยงาน จำนวนรายการส่งซ่อม จำนวนมื้ออาหารของนักเรียน จำนวนครั้งที่ให้การพยาบาลนักเรียน เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนบริการแต่ละหน่วยงานหลัก เท่ากับ 1,910 บาท 1,462.55 บาท และ 1,201.01 บาทต่อวันฝึก ต้นทุนบริการต่อราย เท่ากับ 353,986.87 บาท 236,201.35 บาท และ 164,210.61 บาท โดยหน่วยงานหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยบริการสูงสุด คือ งานเกษตรกรรม-สัตวบาล และมูลค่าต้นทุนสูงที่สุดของทุกกลุ่มหน่วยต้นทุน คือ ต้นทุนค่าแรง โดยมีสัดส่วนค่าแรง: ค่าวัสดุ: ค่าลงทุน เท่ากับ 4.97: 1.05: 1

บัณฑิต ไทยอุดม (2547) ทำการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยศูนย์สุขภาพชุมชน ของเครือข่ายบริการสาธารณสุขด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีงบประมาณ 2546 เพื่อศึกษาต้นทุนรวมทางตรง ต้นทุนต่อหน่วยบริการ พร้อมทั้งเปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยบริการและเปรียบเทียบสัดส่วนต้นทุนงานรักษาพยาบาลและงานส่งเสริมสุขภาพ โดยวิเคราะห์ในทัศนะของผู้ให้บริการ ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่อนามัย พยาบาลวิชาชีพ และบุคลากรที่ได้รับการอบรมหลักสูตรเวชปฏิบัติครอบครัว จากศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน 25 แห่ง เก็บข้อมูลต้นทุนจากข้อมูลย้อนหลังในปีงบประมาณ 2546 ส่วนข้อมูลที่ใช้เป็นเกณฑ์กระจายต้นทุนเก็บแบบไปข้างหน้าในช่วงที่ทำการศึกษา เช่น การใช้เวลาของเจ้าหน้าที่ และสัดส่วนเวลาจัดทำรายงาน เก็บในช่วงเดือนมกราคม 2547 และใช้เป็นตัวแทนประมาณการจัดสรรชั่วโมงการทำงานของเจ้าหน้าที่ตลอดทั้งปี วิเคราะห์องค์กรโดยใช้กิจกรรมเป็นกรอบในการเก็บข้อมูล เนื่องจากศูนย์สุขภาพฯ ไม่มีแผนกต่าง ๆ เหมือนโรงพยาบาล กำหนดหน่วยต้นทุนหลัก 9 กิจกรรม และหน่วยต้นทุนสนับสนุน 3 กิจกรรม ต้นทุนทางตรงของหน่วยต้นทุนหลักเริ่มจากการหาต้นทุนค่าแรง

ซึ่งใช้การจัดสรรเวลาปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เป็นเกณฑ์กระจายต้นทุนค่าแรงไปสู่กิจกรรมต่าง ๆ ต้นทุนค่าวัสดุจะใช้ราคาทุนจากบัญชีรับจ่ายวัสดุ และต้นทุนลงทุนได้จากการคิดค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง การหาต้นทุนทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุนที่กระจายให้กิจกรรมอื่น ๆ จะใช้เกณฑ์สัดส่วนของต้นทุนรวมทางตรงในแต่ละกิจกรรม การหาต้นทุนทางอ้อมใช้วิธีกระจายต้นทุนแบบ Direct Distribution Method ตามเกณฑ์กระจายต้นทุนได้แก่ สัดส่วนการปฏิบัติงานเต็มเวลาของเจ้าหน้าที่ จำนวนพื้นที่ใช้สอยอาคาร และสัดส่วนเวลาการใช้ยานพาหนะ กำหนดปริมาณงานแต่ละกิจกรรมเพื่อหาต้นทุนต่อหน่วยของแต่ละกิจกรรม โดยผลการศึกษา พบว่าต้นทุนต่อหน่วยของศูนย์สุขภาพฯ ส่วนใหญ่เป็นต้นทุนค่าแรงที่มีสัดส่วนสูงที่สุดเป็น 3 เท่าของการลงทุน หรือกว่าร้อยละ 50 ของต้นทุนรวม โดยเป็นต้นทุนงานรักษาพยาบาลในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับงานส่งเสริมสุขภาพ

พิศมัย จารุจิตติพันธ์; และคนอื่น ๆ (2550) ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนต่อหัวในการผลิตเศรษฐกิจสัตว์ปีก และเศรษฐกิจสัตว์ปีก ในช่วงปีการศึกษา 2542-2547 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย วิเคราะห์ต้นทุนต่อหัวและวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการผลิตเศรษฐกิจสัตว์ปีก และเศรษฐกิจสัตว์ปีก ข้อมูลที่ใช้ประกอบด้วยงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณรายได้ที่ภาควิชาเศรษฐกิจสัตว์ปีกได้รับจัดสรรและจ่ายจริง จำนวนนิสิตและจำนวนนิสิตเต็มเวลาเทียบเท่าของทั้ง 2 หลักสูตร ใช้แบบบันทึกเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยและสูตรการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจสัตว์ปีกภายใต้หลักการเปรียบเทียบรายรับเฉลี่ยกับต้นทุนเฉลี่ย และคำนวณจำนวนรับนิสิต ณ จุดคุ้มทุน โดยการวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของการผลิตสัตว์ปีกทั้ง 2 หลักสูตร ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหัวในการผลิตสัตว์ปีกทั้ง 2 หลักสูตร และตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการผลิตสัตว์ปีกทั้ง 2 หลักสูตร แต่ละตอนการวิเคราะห์ แบ่งเป็น 3 แนวทาง ได้แก่ 1) จำแนกตามหมวดรายจ่าย (ประกอบด้วย งบลงทุน และงบดำเนินงาน) 2) จำแนกตามลักษณะของต้นทุน (ประกอบด้วย ต้นทุนคงที่และต้นทุนแปรผัน) และ 3) จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการใช้จ่าย (ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา) โดยผลการวิเคราะห์พบว่า การผลิตเศรษฐกิจสัตว์ปีก มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยส่วนใหญ่เป็นงบดำเนินการตามการแบ่งของสำนักงานงบประมาณ เป็นต้นทุนคงที่ และโดยเฉพาะงบบุคลากร ส่วนใหญ่เป็นค่าตอบแทนอาจารย์และอาจารย์พิเศษ มีต้นทุนต่อนิสิตเต็มเวลาเทียบเท่าเฉลี่ยปีละ 14,983 บาท มีต้นทุนต่อหัวตลอดหลักสูตรเท่ากับ 73,810 – 75,997 บาท และมีความคุ้มค่าในการผลิตทุกรุ่น (รุ่นที่ 6-7) ในกรณีของการเปรียบเทียบรายรับเฉลี่ยกับต้นทุนเฉลี่ย แต่ไม่มีความคุ้มค่าในการผลิตทุกรุ่นในกรณีพิจารณาค่าใช้จ่ายตามลักษณะของต้นทุน สำหรับการผลิตเศรษฐกิจสัตว์ปีก มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยส่วนใหญ่เป็นงบดำเนินการเช่นเดียวกับ

การผลิตเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นต้นทุนคงที่ (ในกรณีรวมค่าตอบแทนเป็นต้นทุนคงที่) มีต้นทุนต่อนิสิตเต็มเวลาเทียบเท่าเฉลี่ยปีละ 25,709 บาท มีต้นทุนเฉลี่ยต่อหัวรวมตลอดหลักสูตร เท่ากับ 18,569-27,634 บาท และมีความคุ้มทุนในการผลิตทุกรุ่น (รุ่นที่ 1-4) ยกเว้นรุ่นที่ 3 (ปีการศึกษา 2544-2545) เนื่องจากในการวิเคราะห์ได้กำหนดให้เศรษฐกิจสร้างสรรค์มหาบัณฑิตไม่ต้องรับภาระด้านเงินเดือนอาจารย์

ภาวیدا น้อยปั่น (2550) ทำการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัว นักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงทางบัญชี โดยพิจารณาจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรปีงบประมาณ 2549 และวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา โดยประเมินค่าใช้จ่ายจากการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยของนักศึกษา 1 คน ในแต่ละปี ณ ศูนย์รังสิต พร้อมทั้งเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายดังกล่าว กับงบประมาณที่รัฐบาลสนับสนุนในแต่ละปี ทำการศึกษาใน ทัศนะของผู้ให้บริการ ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลังจากเอกสาร รายงานสรุปการบริหารเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินงบประมาณรายจ่ายจากรายได้พิเศษของมหาวิทยาลัย รวมถึงเงินกองทุนค่าธรรมเนียมการศึกษาเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัย ข้อมูลพื้นที่ใช้สอยของอาคารต่าง ๆ และข้อมูลการลงทะเบียนเรียน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะเชิงพรรณนา ขั้นตอนในการศึกษาได้ กำหนดหน่วยต้นทุนเป็น 2 ส่วน คือ หน่วยต้นทุนทางตรงหรือค่าใช้จ่ายทางตรง ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น จากหน่วยงานที่ผลิตบัณฑิตโดยตรง และหน่วยต้นทุนทางอ้อม หรือ ค่าใช้จ่ายทางอ้อม ซึ่งเป็นค่าใช้จ่าย ที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งกำหนดหน่วยผลงานเป็น 2 ประเภท คือ ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาหัวจริง ประจำปีงบประมาณ 2549 และค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาเต็มเวลา เทียบเท่า ประจำปีงบประมาณ 2549 โดยผลการศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาจากการประเมิน ค่าใช้จ่ายจริงที่เกิดขึ้นทางบัญชี จำแนกตามกลุ่มงานจัดการศึกษา พบว่า กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพมี ค่าใช้จ่ายสูงสุด สำหรับรายละเอียด พบว่า คณะแพทยศาสตร์มีค่าใช้จ่ายต่อหัวเฉลี่ยสูงสุด โดยค่าใช้จ่าย ส่วนใหญ่ได้รับอุดหนุนจากเงินงบประมาณแผ่นดิน (ร้อยละ 65.12 ของงบประมาณทั้งหมด) และใช้จ่ายเพื่อ เป็นงบดำเนินการสูงถึงร้อยละ 86.14 และเป็นงบลงทุน ร้อยละ 13.86 แสดงว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต้องพึ่งพาแหล่งเงินงบประมาณจากรัฐบาลเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูง ทั้งนี้หากต้องออกนอกระบบราชการ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงต้องพิจารณา หาแหล่งรายได้เพิ่มเติมมากขึ้นเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนในอนาคต สำหรับการพิจารณา เฉพาะค่าใช้จ่ายงบดำเนินการจะพบว่า ค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนในส่วนของงบดำเนินการ เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากรมากที่สุด คือ ร้อยละ 59.48 และเป็นค่าใช้จ่ายงบดำเนินการอื่น ๆ เช่น ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุน เงินสวัสดิการ ร้อยละ 40.52 การประเมินค่าใช้จ่ายจาก การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยฯ พบว่า ต้องรองรับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 77,944.70 บาทต่อปี โดยกลุ่ม

วิทยาศาสตร์สุขภาพมีค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาเฉลี่ยสูงสุด และคณะแพทยศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวสูงสุด ซึ่งสาเหตุหนึ่งมาจากคณะมีค่าใช้จ่ายผันแปรสูง อย่างเช่น ค่าจ้างบุคลากร ค่าใช้จ่ายห้องปฏิบัติการ และค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น สำหรับการเปรียบเทียบค่าใช้จ่าย พบว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาจากค่าใช้จ่ายจริงที่เกิดขึ้นทางบัญชี มีค่าสูงกว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการประเมินการใช้ชีวิตในร่วมหาวิทยาลัยของนักศึกษา 1 คนในแต่ละปี ณ ศูนย์รังสิต เนื่องจากการประเมินดังกล่าวได้รวมงบลงทุนในส่วนของที่ดิน สำหรับสัดส่วนภาระค่าใช้จ่าย พบว่า รัฐบาลเป็นผู้รับภาระสูงกว่านักศึกษา และอุดหนุนทางการศึกษาให้กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพมากที่สุด (ร้อยละ 84.84)

เกษม ตั้งเกษมสำราญ (Tungkasamesamran, Kasame. 2000) ทำการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยและการคืนทุนของโรงพยาบาลชุมชน: กรณีศึกษาโรงพยาบาลทองแสนขัน เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนรายได้ ต้นทุนต่อหน่วยและการคืนทุนของโรงพยาบาลชุมชนทองแสนขัน โดยเน้นการศึกษาเรื่องต้นทุนและรายได้ของโรงพยาบาลในช่วงปีงบประมาณ 2543 (1 ต.ค.2542 – 30 ก.ย.2543) ในทัศนะของผู้ให้บริการและการศึกษาต้นทุนที่เกิดจากหน่วยต้นทุนมากกว่าหน่วยบริการที่เป็นหน่วยสนับสนุน ประชากรเป็นโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดอุดรธานี โดยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง จำแนกการศึกษาเป็น 3 หน่วยต้นทุน ประกอบด้วย หน่วยบริการผู้ป่วย (Patient service center: PS) หรือหน่วยต้นทุนหลักในการศึกษาต้นทุนต่อหน่วย ได้แก่ หน่วยบริการผู้ป่วยนอก (OPD) คลินิกทันตกรรม กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ บริการควบคุมโรค อนามัยและสิ่งแวดล้อม และบริการผู้ป่วยใน (IPD) โดยต้นทุนทางตรงจะเกิดจากการใช้ทรัพยากรไปเพื่อการรักษาผู้ป่วยโดยตรง และต้นทุนทางอ้อมเกิดจากต้นทุนที่ได้รับการจัดสรรมาจากหน่วยงานสนับสนุนที่ก่อให้เกิดรายได้ (RPCC) และหน่วยงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NRPCC) โดยองค์ประกอบของต้นทุนแต่ละหน่วยต้นทุนเกิดจากผลรวมของต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุน ซึ่งคำนวณค่าเสื่อมราคาจากมูลค่าปัจจุบัน / Annualization Factor ใช้อัตราคิดลด 10% เก็บข้อมูลแบบย้อนหลัง และบางส่วน (ต้นทุนค่าแรง และสัดส่วนเวลาในการปฏิบัติงานจริง) เก็บแบบไปข้างหน้า ในช่วงศึกษา ใช้วิธีกระจายต้นทุนแบบ Step down allocation method คำนวณต้นทุนต่อหน่วยจากต้นทุนทั้งหมดหารจำนวนหน่วยบริการผู้ป่วย เก็บข้อมูลรายได้จาก 2 แหล่งที่มา คือ งบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ วิเคราะห์การคืนทุนโดยเปรียบเทียบรายได้กับต้นทุนของโรงพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า โรงพยาบาลมีต้นทุนรวม 28,892,655 บาท สัดส่วนต้นทุนค่าลงทุน: ค่าแรง: ค่าวัสดุ เท่ากับ 38:37:25 บาท โดยร้อยละ 67 จัดสรรจากเงินงบประมาณ และร้อยละ 33 มาจากเงินนอกงบประมาณ แบ่งเป็นต้นทุนเพื่อการรักษา ร้อยละ 87 และต้นทุนเพื่อการป้องกัน ร้อยละ 13 ต้นทุนต่อหน่วยของผู้ป่วยนอก คลินิกทันตกรรม กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและบริการผู้ป่วยในเท่ากับ 266 บาท 593 บาท 1,138 บาท และ 4,215 บาทต่อหน่วย รายได้ทั้งหมดของโรงพยาบาล เท่ากับ 28,049,691 บาท

เป็นส่วนที่ได้รับจากเงินงบประมาณ ร้อยละ 69 และเงินนอกงบประมาณ ร้อยละ 31 คิดเป็นการคืนทุนของเงินงบประมาณ ร้อยละ 0.97 และเงินนอกงบประมาณร้อยละ 30 การคืนทุนของโรงพยาบาลจะน้อยกว่าสถานการณ์ช่วงปีงบประมาณ 2543 (ร้อยละ 0.88) แสดงว่าโรงพยาบาลอาจอยู่ไม่ได้กับงบประมาณตามนโยบายใหม่ การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เท่ากับ 1,373.23 บาทต่อหัว ซึ่งมากกว่าเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้นขนาดประชากรที่ลงทะเบียนต้องมียังน้อย 37,857 คน ซึ่งมากกว่าประชากรในอำเภอทองแสนขัน

นภัสนันท์ ลิ้มสันติธรรม (Limsantithum, Naspassanun. 2004) ทำการวิเคราะห์ต้นทุน - ประสิทธิภาพของการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังเปรียบเทียบโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และศูนย์บริการสาธารณสุข 16 ลุมพินี ระหว่างปีงบประมาณ 2547 (1 ต.ค.46- 30 ก.ย.47) ในมุมมองของผู้ให้บริการ เพื่อศึกษาวิธีประมาณการต้นทุนของการจัดการโรคเรื้อรัง และหาวิธีตรวจสอบประสิทธิผลของการจัดการโรคเรื้อรัง พร้อมทั้งเปรียบเทียบต้นทุนและประสิทธิผลของทั้ง 2 หน่วยงาน โดยใช้ข้อมูลย้อนหลังเพื่อศึกษาเฉพาะต้นทุนทางตรง และประสิทธิผลของการดูแลผู้ป่วยที่วัดในเชิงการควบคุมได้ (ศึกษาเฉพาะโรคเบาหวาน และโรคความดันโลหิตสูง) การเก็บรวบรวมข้อมูลของ 2 หน่วยงาน แบ่งเป็น 1) ต้นทุนของศูนย์บริการสาธารณสุข 16 ลุมพินี ประกอบด้วย ต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ และต้นทุนค่าลงทุน 2) ต้นทุนของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ประกอบด้วย ต้นทุนบริการทั่วไป (Routine Service Cost) และต้นทุนด้านการรักษาพยาบาล (Medical Care Cost) การคำนวณต้นทุนการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังของศูนย์บริการสาธารณสุขฯ กำหนดหน่วยต้นทุนเป็น 3 กลุ่ม คือ หน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายได้ (RPCC) หน่วยงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NRPCC) และหน่วยต้นทุนหลัก (PS) ซึ่งเน้นศึกษากิจกรรมการรักษา คลินิกทันตกรรม คลินิกบำบัดผู้ติดยา และอนามัยเด็ก โดยคำนวณต้นทุนทางตรง (ค่าแรง ค่าวัสดุและค่าลงทุน) ของหน่วยบริการผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน คิดค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง (Straight-line Method) และกระจายต้นทุนแบบ Simultaneous Equation Method สำหรับต้นทุนของการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เกิดจากผลรวมของต้นทุนบริการ และต้นทุนการรักษาพยาบาล โดยนำข้อมูลย้อนหลังของหน่วยต้นทุนบริการ ในปี 2546 มาปรับด้วยเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภค เพื่อหาต้นทุนในปี 2547 ส่วนต้นทุนการรักษาพยาบาลผู้ป่วยคำนวณจากต้นทุนค่ายา ต้นทุนเวชภัณฑ์ และต้นทุนวินิจฉัย ผลการศึกษา พบว่า ต้นทุนต่อหน่วยของการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวาน ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และศูนย์บริการสาธารณสุขฯ เท่ากับ 1,885.53 และ 370.08 บาทต่อครั้ง ต้นทุน-ประสิทธิผลในการควบคุมโรคได้ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน และโรคความดันโลหิตสูงที่ศูนย์บริการสาธารณสุขฯ มีต้นทุน-ประสิทธิผลสูงกว่าโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยมีต้นทุนโรคเบาหวาน เท่ากับ 10,655.99 บาท ต่อรายที่ควบคุมได้ และต้นทุนโรคความดันโลหิตสูง เท่ากับ 3,255.23 บาทต่อรายที่ควบคุมได้ ดังนั้นการให้ผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ไม่มีโรค

แทรกซ้อนไปรักษาที่สถานพยาบาลปฐมภูมิที่ศูนย์บริการสาธารณสุขแทนการรักษาสถานพยาบาลที่โรงเรียนแพทย์ หรือสถานพยาบาลตติยภูมิน่าจะเป็นนโยบายที่ควรจัดการเพื่อให้การดูแลผู้ป่วยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 5 งานวิจัยเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

ผู้วิจัย	พระมหาดิเรญ สมประสาธ (ปีวิจัย พ.ศ. 2545)
ชื่อวิจัย	การศึกษาเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรระหว่างศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนที่ กรุงเทพมหานครให้การสนับสนุน
ขอบเขตของการศึกษา	- การจัดสวัสดิการให้กับบุคลากร ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนฯ - ศึกษาในสำนักงานเขตที่มีศูนย์ทั้งสองสังกัดดำเนินการอยู่แล้ว 14 เขต
จำนวนตัวอย่าง	441 คน
เครื่องมือ	- แบบสอบถาม
วิธีวิเคราะห์	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test
ผลการศึกษา	ปัญหาอันดับหนึ่ง คือ ปัญหางบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัด , วัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำกิจกรรมที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของศูนย์
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	ข้อเสนอแนะจากผู้บริหารศูนย์ ต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอและตรงกับความต้องการของศูนย์ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอด้วย

ตาราง 6 งานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุน และต้นทุนต่อหน่วย

ผู้วิจัย	หน่วยที่ศึกษา	วิธีศึกษา	ผลการศึกษา / ข้อเสนอแนะ
วงศ์เดือน จินดาวัฒนะ (ปีวิจัย 2535)	หลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ทันตภิบาลและเจ้าพนักงานเภสัช กรรม ของวิทยาลัยการสาธารณสุขฯ จังหวัดขอนแก่น	Step down allocation method	ต้นทุนรวมของภาควิชาทันตภิบาลมีค่าสูงสุด ต้นทุนส่วนใหญ่ ของหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข และหลักสูตรเจ้าพนักงาน เภสัชกรรม เป็นต้นทุนค่าแรง แต่หลักสูตรทันตภิบาล มีต้นทุน ส่วนใหญ่เป็นค่าลงทุน
Kasame Tungkasamesamran (year 2000)	โรงพยาบาลชุมชน: กรณีศึกษา โรงพยาบาลทองแสนขัน	Step down allocation method	รายได้ของโรงพยาบาลส่วนใหญ่ได้รับจัดสรรจากเงิน งบประมาณ แต่ต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าลงทุน และค่าแรง
ภิรมย์ กมลรัตนกุล และคนอื่น ๆ (ปีวิจัย 2544)	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	Simultaneous Equation Method	ต้นทุนส่วนใหญ่ของโรงพยาบาลมาจากต้นทุนค่าวัสดุ และค่าแรง ดังนั้นจึงควรปรับปรุงระบบงานบริหารบุคคล เบิกจ่ายวัสดุ การใช้ครุภัณฑ์และพื้นที่ของโรงพยาบาลให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อลดต้นทุน โดยคงคุณภาพผลผลิตของแต่ละหน่วยงาน
เสาวลักษณ์ ช่างสมบุญ (ปีวิจัย 2544)	ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน โรงพยาบาล ราชานุกูล	Simultaneous Equation Method	มูลค่าต้นทุนที่สูงที่สุดของทุกกลุ่มหน่วยต้นทุนของศูนย์ฝึกอาชีพ บางพูน เกิดจาก ต้นทุนค่าแรง โดยมีสัดส่วนค่าแรง: ค่าวัสดุ: ค่า ลงทุน เท่ากับ 4.97: 1.05: 1
บัณฑิต ไทยอุดม (ปีวิจัย 2547)	ศูนย์สุขภาพชุมชนของเครือข่าย บริการสาธารณสุขด้านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา	Direct distribution Method	ต้นทุนต่อหน่วยของศูนย์สุขภาพฯ ส่วนใหญ่เป็นต้นทุนค่าแรง ซึ่งมีสัดส่วนสูงที่สุด เป็น 3 เท่าของการลงทุน หรือกว่าร้อยละ 50 ของต้นทุนรวม

ตาราง 6 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หน่วยที่ศึกษา	วิธีศึกษา / วิเคราะห์ข้อมูล	ผลการศึกษา
Naspassanun Limsantithum (year 2004)	การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังของ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และ ศูนย์บริการสาธารณสุข 16 ลุมพินี	Simultaneous Equation Method	ต้นทุนในการดูแลผู้ป่วยของโรงพยาบาลฯ ส่วนใหญ่เกิดจากค่ายา แต่ ต้นทุนของศูนย์บริการสาธารณสุขฯ ส่วนใหญ่มาจากค่าแรง สำหรับ ต้นทุน-ประสิทธิผลการควบคุมโรคได้ของผู้ป่วยโรค เบาหวานและโรค ความดันโลหิตสูงที่ศูนย์บริการสาธารณสุขฯ มีสูงกว่าโรงพยาบาลฯ ดังนั้นการให้ผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ไม่มีโรคแทรกซ้อนไปรักษาที่สถานพยาบาล ปฐมภูมิที่ศูนย์บริการสาธารณสุขฯ น่าจะเป็นนโยบายที่ควรจัดการเพื่อให้ การดูแลผู้ป่วยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
พิศมัย จารุจิตติพันธ์; และคนอื่น ๆ (ปีวิจัย 2550)	การผลิตเศรษฐศาสตร์ บัณฑิต และเศรษฐศาสตร์ มหาบัณฑิต ของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ ประสานมิตร	วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและสูตรการวิเคราะห์ ทางเศรษฐศาสตร์ภายใต้หลักการ เปรียบเทียบรายรับเฉลี่ยกับต้นทุนเฉลี่ย และคำนวณจำนวนรับนิสิต ณ จุดคุ้มทุน	การผลิตเศรษฐศาสตร์บัณฑิต และเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยส่วนใหญ่มุ่งเน้นดำเนินการ ซึ่งเป็นต้นทุนคงที่ และ โดยเฉพาะบุคคลากร ส่วนใหญ่เป็นค่าตอบแทนอาจารย์และอาจารย์พิเศษ
ภาวิดา น้อยปิ่น (ปีวิจัย 2550)	นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ภาควิชา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และประเมินค่าใช้จ่าย ต่อหัวของนักศึกษาจากการประเมิน ค่าใช้จ่ายจริงทางบัญชี และจากการ ประเมินค่าใช้จ่ายจากการใช้ชีวิตในรั้ว มหาวิทยาลัย	ค่าใช้จ่ายในการผลิตนักศึกษา ส่วนใหญ่ได้รับอุดหนุนจากเงินประมาณ แผ่นดิน และใช้จ่ายเพื่อเป็นงบดำเนินการสูงถึงร้อยละ 86.14 และเป็น งบลงทุน ร้อยละ 13.86 แสดงว่า มหาวิทยาลัยฯ ต้องพึ่งพาเงิน งบประมาณเป็นจำนวนมาก สำหรับการพิจารณาเฉพาะค่าใช้จ่ายงบดำเนินการ พบว่า ค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนในส่วนของงบดำเนินการเป็น ค่าใช้จ่ายบุคลากรมากที่สุด

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ชี้ให้เห็นว่า ในการพัฒนาประเทศ จะเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ โดยเฉพาะด้านการศึกษาและสาธารณสุข ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาด้านสติปัญญา และด้านสุขภาพของประชากรภายในประเทศให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และด้านอื่น ๆ ให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น แต่เนื่องจากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงทำให้การลงทุนเพื่อพัฒนามนุษย์ ต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้น และในประเด็นดังกล่าวจึงทำให้ภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ จำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนด้านงบประมาณ การบริหารงาน และการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาโดยตรงเกี่ยวกับต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน หากแต่พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนต่อหน่วยของการบริการด้านการเรียนการสอนแก่นักศึกษา การศึกษาด้านทุนต่อหัวและค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตในหลักสูตรต่าง ๆ หรือ การศึกษาด้านทุนต่อหน่วยการให้บริการผู้ป่วย ซึ่งผลงานวิจัยดังกล่าวมีลักษณะการวิเคราะห์และกำหนดหน่วยต้นทุนในแนวทางที่ใกล้เคียงกัน แต่อาจแตกต่างกันในเรื่องการกำหนดเกณฑ์ในการจัดสรรต้นทุนและวิธีการกระจายต้นทุน โดยงานวิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการกระจายต้นทุนแบบ Simultaneous Equation Method เนื่องจากเป็นวิธีที่มีความถูกต้องและให้ผลลัพธ์ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากกว่าวิธีอื่น ๆ สำหรับการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้อ้างอิงผลงานของ ศ.ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และคนอื่น ๆ มาเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน รวมถึงใช้เป็นต้นแบบในการกำหนดประเภทค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยได้อ้างอิงผลงานของ เสาวลักษณ์ ช่างสมบุญ และ ผลงานของ บัณฑิต ไทยอุดม เป็นต้นแบบในการศึกษาด้านทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ เนื่องจากหน่วยงานที่ทำการศึกษามีลักษณะโครงสร้างองค์กรใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงได้ประยุกต์แนวคิดของผลงานวิจัยดังกล่าวเพื่อใช้วิเคราะห์โครงสร้าง จัดกลุ่มกิจกรรม พร้อมทั้งกำหนดหน่วยต้นทุนให้เหมาะสม สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ และมุ่งทำการศึกษากับค่าใช้จ่าย และต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เป็นสำคัญ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ มีข้อจำกัดในด้านการเข้าถึงข้อมูล ดังนั้นจึงได้กำหนดศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อใช้เป็นกรณีศึกษา โดยจะทำการศึกษาข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่มีจำนวนเด็กมากที่สุดในพื้นที่เขตบางคอแหลม โดยมีข้อมูลและแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูล

1.1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลลักษณะงานของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ข้อมูลการจัดสรรเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากร ข้อมูลการจัดสรรต้นทุน และข้อมูลสัดส่วนภาระงานเพื่อใช้ในการกระจายต้นทุน

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ ระบบการบริหารงาน ประวัติความเป็นมา และการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมถึงเงินสมทบที่ได้รับจากผู้ปกครอง ซึ่งเป็นข้อมูลย้อนหลังในช่วงปีงบประมาณ 2552 (1 ต.ค.2551 – 30 ก.ย.2552) ทั้งนี้ข้อมูลบางส่วนที่ขาดความสมบูรณ์ หรือไม่เคยมีการบันทึกไว้ในอดีต จะทำการเก็บรวบรวมแบบไปข้างหน้า (Prospective review)

2. แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย สำนักพัฒนาสังคม สำนักงานเขตบางคอแหลม ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ ทั้งนี้ในกรณีที่ไม่สามารถสืบค้นข้อมูลจากเอกสารได้ เนื่องจากไม่มีการบันทึก หรือ ขำรุต สูญหาย ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบเก็บข้อมูลในการศึกษานี้ ประกอบด้วย

1. แบบสำรวจข้อมูลการจัดสรรเวลาปฏิบัติงาน และสัดส่วนภาระงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กฯ
2. แบบรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน
3. แบบรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน
4. แบบรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. แบบรวบรวมข้อมูลต้นทุนค่าแรง
6. แบบรวบรวมข้อมูลต้นทุนค่าวัสดุ
7. แบบรวบรวมข้อมูลค่าสาธารณูปโภคและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ
8. แบบรวบรวมข้อมูลค่าเสื่อมราคาอาคารและสิ่งก่อสร้าง
9. แบบรวบรวมข้อมูลค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์ต่าง ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ปฏิบัติ ดังนี้

1. ศึกษาองค์ประกอบ และระบบการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จากเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร
2. จัดกลุ่มข้อมูล และแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อใช้ในการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา การดำเนินงาน รวมถึงลักษณะงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ทำการเก็บรวบรวมจากเอกสาร และทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 เพื่อนำไปประกอบการวิเคราะห์โครงสร้างองค์กร และกำหนดกิจกรรม ต่อไป
 - 2.2 ข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน ประกอบด้วย ค่าตอบแทน ค่าฝึกอบรม และค่าสวัสดิการต่าง ๆ ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทำการเก็บรวบรวมจากสำนักพัฒนาสังคม สำนักงานเขตบางคอแหลม และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
 - 2.3 ข้อมูลค่าวัสดุ ทำการเก็บรวบรวมรายการวัสดุจากศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ทั้งนี้ในกรณีที่ทราบราคาทุนของวัสดุ จะใช้ราคาทุนในการคำนวณต้นทุนค่าวัสดุ แต่ถ้าไม่ทราบราคาทุนจะใช้การสืบราคาตลาดเป็นข้อมูลในการคำนวณ

2.4 ข้อมูลค่าสาธารณูปโภค และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทำการเก็บรวบรวมจากสำนักงานเขตบางคอแหลม สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 และศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ

2.5 ข้อมูลค่าเงินสมทบ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการจ่ายเงินสมทบที่ผู้ปกครองได้ร่วมสนับสนุนให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ภายในปีงบประมาณ 2552 จากเอกสารของศูนย์พัฒนาเด็กฯ

2.6 ข้อมูลด้านค่าครุภัณฑ์ และค่าลงทุน ทำการเก็บรวบรวมรายการครุภัณฑ์ เพื่อใช้ในการคำนวณค่าเสื่อมราคาประจำปีจากศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 โดยกำหนดให้ราคาซากของครุภัณฑ์ต่าง ๆ เท่ากับศูนย์ และอายุการใช้งาน เท่ากับ 5 ปี หากรายการใดหมดอายุแล้วแต่ยังใช้งานได้ดี กำหนดค่าเสื่อมราคาโดยใช้การประเมินราคาซื้อทดแทนใหม่ (replacement Value) สำหรับอาคาร กำหนดอายุการใช้งาน 20 ปี และคำนวณค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง (Straight - line Method) ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคา} = \frac{\text{ราคาครุภัณฑ์ อาคารหรือสิ่งก่อสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน (ปี)}}$$

2.7 ข้อมูลการจัดสรรเวลาในการปฏิบัติงาน และสัดส่วนภาระงานของบุคลากร ทำการเก็บรวบรวมจากครู / ผู้ดูแลเด็ก และผู้บริหารของศูนย์พัฒนาเด็กฯ

3. กำหนดเกณฑ์การจัดสรรต้นทุน เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กฯ ไม่มีระบบการบริหารงานอย่างเช่นโรงเรียน ทำให้บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ต้องปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน ใช้วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ร่วมกันในหลายกิจกรรม ดังนั้นจึงต้องกำหนดเกณฑ์ในการจัดสรรต้นทุน ดังแสดงในตาราง 7 เพื่อให้ต้นทุนกระจายไปสู่กิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเท่าเทียมกัน

ตาราง 7 การกำหนดเกณฑ์การจัดสรรต้นทุน

ต้นทุน	เกณฑ์จัดสรรต้นทุนของแต่ละกิจกรรม
1. ต้นทุนค่าแรง (Labor Cost)	สัดส่วนเวลาที่ใช้ปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรม
2. ต้นทุนค่าวัสดุ (Material Cost)	
- วัสดุประเภทต่าง ๆ	สัดส่วนตามปริมาณการใช้จริงของแต่ละกิจกรรม
- ค่าสาธารณูปโภค	จัดสรรตามพื้นที่ใช้สอยของแต่ละกิจกรรม
- ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ	จำนวนกิจกรรมที่ทำให้เกิดค่าใช้จ่าย
3. ต้นทุนค่าลงทุน (Capital Cost)	
- ครุภัณฑ์อุปกรณ์ต่าง ๆ	ระยะเวลาตั้งแต่จัดซื้อจนถึงปัจจุบัน
- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	สัดส่วนการใช้พื้นที่ที่มีการใช้ปฏิบัติงาน รวมถึงค่าปรับปรุงซ่อมแซมอาคารระหว่างปีของแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริง

4. กำหนดเกณฑ์การกระจายต้นทุนจากหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปยังหน่วยต้นทุนหลัก โดยพิจารณาจากสัดส่วนภาระงานที่กิจกรรมต่าง ๆ ได้ให้บริการระหว่างกันภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในช่วงเวลา 1 ปี ดังแสดงในตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 เกณฑ์การกระจายต้นทุน (Allocation Criteria) จากหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปยังหน่วยต้นทุนหลัก

หน่วยต้นทุนสนับสนุน	เกณฑ์การกระจายต้นทุน
- กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน	สัดส่วนการให้บริการด้านการประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ
- กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ	สัดส่วนการให้บริการด้านผลิตสื่อและจัดทำหลักสูตร
- กิจกรรมการเงินและบัญชี	สัดส่วนการให้บริการด้านการเงิน จัดเก็บเงินสมทบจากผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอก
- กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์	สัดส่วนการให้บริการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์แก่กิจกรรมต่าง ๆ
- กิจกรรมซ่อมบำรุง	สัดส่วนรายการส่งซ่อมของกิจกรรมต่าง ๆ
- กิจกรรมงานบ้าน	สัดส่วนการให้บริการงานบ้านแก่กิจกรรมต่าง ๆ

5. จัดเตรียมแบบเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งลงสำรวจพื้นที่ และชี้แจงทำความเข้าใจ รวมถึงขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกับผู้บริหารของศูนย์พัฒนาเด็กฯ

6. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ระหว่างเดือน มกราคม 2553 ถึง เดือน มีนาคม 2553 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลังจากเอกสาร และ รายงานของหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับข้อมูลที่ไม่เคยมีการเก็บบันทึกไว้ในอดีต และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสัดส่วนการใช้เวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมถึง เกณฑ์การกระจายต้นทุนที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น จะทำการเก็บข้อมูลในช่วงที่ทำการศึกษา

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Study) โดยทำการศึกษาค่าใช้จ่ายและต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งมารับบริการด้านการเลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านโภชนาการ และด้านสาธารณสุขในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ทั้งนี้จะศึกษาในทัศนะของผู้ให้บริการ (Provider perspective) โดยไม่คำนึงถึงค่าใช้จ่ายส่วนอื่น ๆ ของผู้รับบริการ หรือผลตอบแทนที่สังคมต้องสูญเสียไปเนื่องจากการมารับบริการของเด็กก่อนวัยเรียน

สำหรับขั้นตอนในการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กฯ และทำการกำหนดโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมของศูนย์พัฒนาเด็กฯ

2. วิเคราะห์และจำแนกลักษณะงานของบุคลากรแต่ละคนที่ปฏิบัติงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ พร้อมทั้งกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน เพื่อใช้เป็นกรอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลต้นทุน และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ต่อไป

3. กำหนดหน่วยงานต้นทุนเพื่อใช้ในการศึกษา ซึ่งจากการพิจารณาโครงสร้างองค์กร และระบบการทำงานดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า โครงสร้างองค์กรไม่สามารถกำหนดหน่วยต้นทุนให้มีลักษณะเช่นเดียวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างของการทำงานแบบโรงเรียน หรือ โรงพยาบาล ดังนั้นจึงได้ประยุกต์การกำหนดหน่วยต้นทุนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับการศึกษาในครั้งนี้ ดังแสดงในตาราง 9 ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 หน่วยต้นทุน ดังนี้

3.1 หน่วยต้นทุนหลัก หรือ หน่วยงานหลัก ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมด้านการเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก กิจกรรมโภชนาการเด็ก และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก

3.2 หน่วยต้นทุนสนับสนุน หรือ หน่วยงานสนับสนุน ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ กิจกรรมการเงินและบัญชี กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ กิจกรรมซ่อมบำรุง กิจกรรมงานบ้าน

ตาราง 9 การกำหนดหน่วยต้นทุนและลักษณะงานในแต่ละกิจกรรม

หน่วยต้นทุน	ลักษณะงานในแต่ละกิจกรรม
หน่วยต้นทุนสนับสนุน หรือ หน่วยงานสนับสนุน	
- กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน	นิเทศเด็ก สรรหาและดูแลสวัสดิการของบุคลากร สำรวจความต้องการในชุมชนและประสานงานกับสำนักงานเขตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายและบริการต่างๆ
- กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ	กำหนดหลักสูตรการสอนในแต่ละภาคเรียน จัดทำรายงานต่าง ๆ รวมถึงผลิตสื่อการเรียนการสอน
- กิจกรรมการเงินและบัญชี	จัดเก็บเงินสทบพจากผู้ปกครอง จำหน่ายอุปกรณ์การเรียน รวมถึงชำระค่าใช้จ่ายต่างๆ และจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย
- กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์	จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์สำนักงาน และอื่น ๆ ที่ขาดแคลน
- กิจกรรมซ่อมบำรุง	ดูแล และซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์ เครื่องใช้ภายในศูนย์ฯ
- กิจกรรมงานบ้าน	ทำความสะอาดห้องเรียน ห้องน้ำ อุปกรณ์การเรียนการสอน ภาชนะ อุปกรณ์เครื่องครัว และโต๊ะอาหาร รวมถึงซักล้างเสื้อผ้าของเด็กเล็ก
หน่วยต้นทุนหลัก หรือ หน่วยงานหลัก	
- กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	เลี้ยงดูเด็กตามตารางการจัดกิจกรรมประจำวัน สำรวจจำนวนเด็กประจำวันและติดตามสาเหตุการขาดเรียน
- กิจกรรมโภชนาการเด็ก	ประกอบอาหาร ปูรองอาหาร จัดเตรียมโต๊ะอาหาร และทำความสะอาด
- กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก	ตรวจสุขภาพเด็ก ฉีดวัคซีน ให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่เด็กเล็ก

4. วิเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งจัดกลุ่มตามประเภทค่าใช้จ่าย และต้นทุนที่ต้องการศึกษา ดังนี้

4.1 ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำแนกตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

4.1.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ประกอบด้วย ค่าตอบแทน ค่าฝึกอบรม และสวัสดิการต่าง ๆ

4.1.2 ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน ประกอบด้วย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค ค่าใช้สอยต่าง ๆ ค่าครุภัณฑ์ และค่าสิ่งก่อสร้าง

4.1.3 ค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย เงินสมทบ และรายจ่ายอื่น ๆ ที่ผู้ปกครองได้จ่ายสมทบให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

4.2 ต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำแนกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

4.2.1 ต้นทุนค่าแรง (Labor Cost) ประกอบด้วย ผลตอบแทนทั้งหมดที่จ่ายให้แก่บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อเป็นค่าปฏิบัติงาน รวมถึงสวัสดิการต่าง ๆ

4.2.2 ต้นทุนค่าวัสดุ (Material Cost) ประกอบด้วย มูลค่าของรายการวัสดุ รวมถึงค่าสาธารณูปโภค และค่าใช้จ่ายต่างๆ

4.2.3 ต้นทุนค่าลงทุน (Capital Cost) ประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคาของอาคาร และครุภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีการลงทุนก่อสร้าง หรือจัดซื้อไว้ รวมถึงรายการค่าปรับปรุงอาคาร

5. คำนวณหาจำนวนเด็กโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

5.1 จำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร ซึ่งหมายถึง จำนวนเด็กเล็กที่สมัครเข้ารับบริการด้านการส่งเสริมพัฒนาการ ณ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ในช่วงปีงบประมาณ 2552 โดยแบ่งเป็น ระดับเตรียมอนุบาล ระดับอนุบาล 1 ระดับอนุบาล 2 และ ระดับอนุบาล 3 ทั้งนี้จำนวนเด็กดังกล่าวมีค่าคงที่ และสามารถคำนวณได้จากผลรวมของจำนวนเด็กเล็กในแต่ละระดับชั้น

5.2 จำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน ซึ่งหมายถึง จำนวนเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ที่สำนักงานเขตบางคอแหลมให้การสนับสนุนค่าอาหารและอาหารเสริม (นม) รายหัว ในแต่ละวัน เนื่องจากการให้การสนับสนุนจากสำนักงานเขตฯ จะพิจารณาจากจำนวนเด็กในแต่ละวัน ไม่ได้เป็นการเหมาจ่ายตามจำนวนเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับสมัครไว้ทั้งหมด โดยจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวันสามารถคำนวณได้จากสูตร

$$\text{จำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน} = \frac{\sum_{i=1}^{12} x_i}{\sum_{i=1}^{12} y_i \times Z}$$

โดยที่ x_i = ค่าอาหารและค่านมที่สำนักงานเขตฯ สนับสนุนให้แก่
ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในแต่ละเดือนของปีงบประมาณ 2552
 y_i = จำนวนวันเรียนในแต่ละเดือนของปีงบประมาณ 2552
 Z = ค่าอาหารและค่านมรายหัวที่สำนักงานเขตฯ กำหนด
(15 บาทต่อคนต่อวัน)

6. ประมวลผลค่าใช้จ่ายทั้งหมดของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และค่าใช้จ่ายต่อหัวในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จากสูตรดังนี้

6.1 ค่าใช้จ่ายทั้งหมด = ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน + ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน + ค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

6.2 ค่าใช้จ่ายต่อหัว แบ่งเป็น 2 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระ จะคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวโดยพิจารณาจากจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร

$$\text{ค่าใช้จ่ายต่อหัว} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายทั้งหมด}}{\text{จำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร}}$$

กรณีที่ 2 สำนักงานเขตฯ รับภาระ จะคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวโดยพิจารณาจากจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน

$$\text{ค่าใช้จ่ายต่อหัว} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายทั้งหมด}}{\text{จำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน}}$$

7. วิเคราะห์ต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ต้นทุนรวมทางตรง (Total Direct Cost)

1. คำนวณหาต้นทุนค่าแรงของแต่ละกิจกรรมในแต่ละหน่วยต้นทุน โดยจัดสรรตามสัดส่วนเวลาที่ใช้ปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมของบุคลากรแต่ละคน

2. คำนวณหาต้นทุนค่าวัสดุของแต่ละกิจกรรมในแต่ละหน่วยต้นทุน โดยพิจารณาจากสัดส่วนการใช้จริงของแต่ละกิจกรรม หรือตามสัดส่วนพื้นที่ใช้สอยของอาคาร

3. คำนวณหาต้นทุนค่าลงทุนของแต่ละกิจกรรมในแต่ละหน่วยต้นทุน โดยทำการวัดพื้นที่ใช้สอยจริงของอาคาร พร้อมทั้งคำนวณค่าเสื่อมราคาประจำปีของอาคารและครุภัณฑ์แต่ละรายการ โดยใช้วิธีคำนวณแบบเส้นตรง สำหรับครุภัณฑ์บางรายการที่หมดอายุการใช้งานแล้ว ได้คำนวณค่าเสื่อมราคาจากการประเมินมูลค่าซื้อทดแทนใหม่ ทั้งนี้ได้จัดสรรต้นทุนค่าลงทุนให้แต่ละกิจกรรมโดยพิจารณาตามสัดส่วนพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจริง

4. ประมวลผลต้นทุนรวมทางตรงของแต่ละกิจกรรมในแต่ละหน่วยต้นทุน จากสูตร ดังนี้

$$\text{ต้นทุนรวมทางตรง} = \text{ต้นทุนค่าแรง} + \text{ต้นทุนค่าวัสดุ} + \text{ต้นทุนค่าลงทุน}$$

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ต้นทุนรวมทางอ้อม (Total Indirect Cost)

1. วิเคราะห์สัดส่วนภาระงานเพื่อทำการกระจายต้นทุนทางอ้อม เนื่องจากหลักในการคิดต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ จะคิดต้นทุนทางอ้อมจากต้นทุนค่าเสียโอกาสต่าง ๆ ซึ่งค่าเสียโอกาสของการศึกษานี้ได้นำมารวมไว้ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานสนับสนุน ดังนั้นการหาต้นทุนทางอ้อมจะกระจายต้นทุนจากกิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปยังแต่ละกิจกรรมในหน่วยต้นทุนหลัก เพื่อรวมเป็นต้นทุนทั้งหมด และทำการวิเคราะห์หาต้นทุนต่อหน่วย ตามลำดับ ทั้งนี้ได้ใช้เกณฑ์การกระจายต้นทุนเป็นสัดส่วนของต้นทุนรวมทางตรงของแต่ละกิจกรรม โดยการหาสัดส่วนหรือเกณฑ์การกระจายต้นทุนของหน่วยต้นทุนจะเป็นไปตามความสัมพันธ์ในการสนับสนุนของแต่ละหน่วยต้นทุน ซึ่งจะยึดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม

2. การวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางอ้อม (Total Indirect Cost) ใช้วิธีการกระจายต้นทุนแบบ Simultaneous Equation Method ซึ่งเป็นวิธีการกระจายต้นทุนที่มีหลักการพื้นฐานมาจากการคำนวณตามแบบเมตริกซ์ โดยต้นทุนทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุน จะถูกกระจายไปยังหน่วยต้นทุนหลักทุกกิจกรรม ตามเกณฑ์การกระจายต้นทุนที่กำหนดขึ้น ซึ่งในการศึกษารั้งนี้ได้สรุปวิธีการคำนวณ (สุริรัตน์ นามเกียรติไพศาล. 2552 : 1 - 12) โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 คำนวณสัดส่วนภาระงานที่แต่ละกิจกรรมให้บริการระหว่างกันในช่วงเวลา 1 ปี พร้อมใส่ข้อมูลในตารางเมตริกซ์เกณฑ์การกระจายต้นทุน

2.2 ประมวลผลต้นทุนทางอ้อม โดยคำนวณตามสูตร ดังนี้

$$\text{ต้นทุนรวมทางอ้อม} = \left[\sum_{i=1}^{\alpha} ([A] \times [X]) \right] \times Y$$

โดยที่

A = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร หรือสัดส่วนภาระงานของแต่ละกิจกรรม ที่ให้บริการระหว่างกัน ในช่วงเวลา 1 ปี แสดงข้อมูลในรูปของเมตริกซ์ตัวแปรที่ใช้ในการกระจายต้นทุน

X = เมตริกซ์ตัวคูณ เป็น Row Vector ระบุตัวเลข 1 และ 0

Y = ผลรวมของต้นทุนทางตรงของทุกกิจกรรมในหน่วยต้นทุนสนับสนุน

i = จำนวนครั้งการคูณเมตริกซ์ตั้งแต่ 1 จนถึงอนันต์ (α) เมื่อต้นทุนได้กระจายจนถึงจุดสมดุลจะเท่ากับศูนย์ทั้งหมด แสดงว่าได้กระจายจนหมดไม่เหลือค้างไว้ที่หน่วยต้นทุนสนับสนุนแล้ว

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ต้นทุนทั้งหมด (Full Cost) และต้นทุนต่อหน่วย (Unit Cost)

1. ต้นทุนทั้งหมด (Full Cost) คำนวณได้จากสูตร

$$\text{ต้นทุนทั้งหมด} = \text{ต้นทุนรวมทางตรง} + \text{ต้นทุนรวมทางอ้อม}$$

2. ต้นทุนต่อหน่วย (Unit Cost) ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน แบ่งการวิเคราะห์เป็น

2 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระเอง จะคำนวณต้นทุนต่อหน่วยโดยพิจารณาจากจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร

$$\text{ต้นทุนต่อหน่วย} = \frac{\text{ต้นทุนทั้งหมด}}{\text{จำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร}}$$

กรณีที่ 2 สำนักงานเขตฯ รับภาระ จะคำนวณต้นทุนต่อหน่วยโดยพิจารณาจากจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน

$$\text{ต้นทุนต่อหน่วย} = \frac{\text{ต้นทุนทั้งหมด}}{\text{จำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน}}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน: กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการนำเสนอผลการศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้
 - 1.1 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย
 - 1.2 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน
 - 1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ผลการวิเคราะห์ต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำแนกการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
 - 2.1 การวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางตรง
 - 2.2 การวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางอ้อม
 - 2.3 การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย

1. ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

1.1 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้จำแนกค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังข้อมูลในตาราง 10 - 11

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละ ของค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ

วัตถุประสงค์การใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ
- เพื่อตอบแทนแรงงาน	1,056,396.00	47.17
- เพื่อดำเนินงาน	835,722.60	37.32
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	347,200.00	15.50
รวม	2,239,318.60	100.00

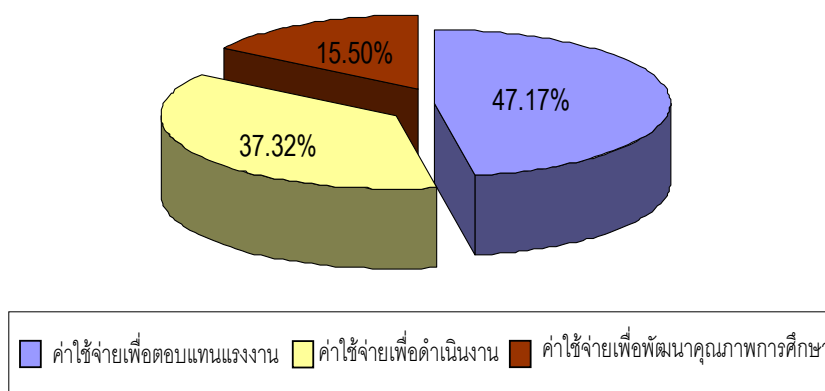
จากตารางข้างต้น พบว่า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ในปีงบประมาณ 2552 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 2,239,318.60 บาท จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน เท่ากับ 1,056,396.-บาท คิดเป็นร้อยละ 47.17 ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน เท่ากับ 835,722.60 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.32 และค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เท่ากับ 347,200.-บาท คิดเป็นร้อยละ 15.50

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย จำแนกตามประเภทค่าใช้จ่าย

วัตถุประสงค์การใช้จ่าย	ประเภท	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ
- เพื่อตอบแทนแรงงาน	ค่าตอบแทน	789,408.00	35.25
	ค่าจ้าง	72,000.00	3.22
	ค่าฝึกอบรม	73,920.00	3.30
	ค่าสวัสดิการ	121,068.00	5.41
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน		1,056,396.00	47.17
- เพื่อดำเนินงาน	ค่าวัสดุ	132,100.55	5.90
	ค่าใช้สอย	395,103.25	17.64
	ค่าครุภัณฑ์	187,154.40	8.36
	ค่าสิ่งก่อสร้าง	121,364.40	5.42
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน		835,722.60	37.32
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	เงินสมทบ / เงินอุดหนุน	347,200.00	15.50
	จากผู้ปกครอง		
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา		347,200.00	15.50
รวมทั้งสิ้น		2,239,318.60	100.00

ผลการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายจำแนกตามประเภทค่าใช้จ่าย ตามตาราง 11 จะพบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงานของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ประกอบด้วย ค่าตอบแทน ค่าจ้าง ค่าฝึกอบรม และค่าสวัสดิการ คิดเป็นร้อยละ 35.25 (789,408.-บาท) ร้อยละ 3.22 (72,000.-บาท) ร้อยละ 3.30 (73,920.-บาท) และร้อยละ 5.41 (121,068.-บาท) ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน ประกอบด้วย ค่าใช้สอยประเภท ค่าวัสดุ ค่าใช้สอย ค่าครุภัณฑ์ และค่าสิ่งก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 5.90 (132,100.55 บาท) ร้อยละ 17.64 (395,103.25 บาท) ร้อยละ 8.36

(187,154.40 บาท) และร้อยละ 5.42 (121,364.40 บาท) ตามลำดับ สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยเงินสมทบ /เงินอุดหนุนจากผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 15.50 (347,200.-บาท) ทั้งนี้สามารถแสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายได้ตามภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ

จากภาพประกอบ 5 แสดงให้เห็นถึงผลการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ โดยจะพบว่า ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน โดยค่าใช้จ่ายทั้ง 2 วัตถุประสงค์มีสัดส่วนที่แตกต่างกันไม่มากนัก ในขณะที่ค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีสัดส่วนที่น้อยมาก (ร้อยละ 15.50) เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน และค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน โดยคิดเป็นสัดส่วน ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน: ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน: ค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เท่ากับ 2.66: 2.41: 1 ทั้งนี้จากการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดเก็บเงินสมทบของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทราบว่า ผู้ปกครองบางรายไม่มีความสามารถในการส่งเงินสมทบได้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ไม่สามารถจัดเก็บเงินสมทบได้ตามเป้าหมาย และหากมีการติดตามทวงถาม ผู้ปกครองก็จะไม่พาเด็กมารับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ซึ่งจะทำให้เด็กขาดโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กฯ จึงเก็บเงินสมทบไม่ได้ตามที่กำหนดไว้ และต้องพิจารณาผ่อนผันเงินสมทบให้แก่ผู้ปกครองในรายที่ไม่มีความสามารถในการชำระจริง ๆ ซึ่งจะเป็นการผลักรถให้แก่อศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพิ่มขึ้น

1.2 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนซึ่งมารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 จะพิจารณาใน 2 กรณี ได้แก่

กรณีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระ จะพิจารณาจากจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร ซึ่งหมายถึงจำนวนเด็กเล็กที่สมัครเข้ารับบริการ ณ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ในช่วงปีงบประมาณ 2552 โดยแบ่งเป็น ระดับเตรียมอนุบาล ระดับอนุบาล 1 ระดับอนุบาล 2 และ ระดับอนุบาล 3 ทั้งนี้จำนวนเด็กดังกล่าวสามารถคำนวณได้จากผลรวมของจำนวนเด็กเล็กในแต่ละระดับชั้น ซึ่งมีทั้งหมด เท่ากับ 130 คน

กรณีที่ 2 สำนักงานเขตฯ รับภาระ จะพิจารณาจากจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน เนื่องจากจำนวนเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ที่สำนักงานเขตบางคอแหลมให้การสนับสนุนค่าอาหารและอาหารเสริม (นม) จะพิจารณาจากการมารับบริการของเด็กเล็กในแต่ละวัน ไม่ได้เป็นการเหมาจ่ายตามจำนวนเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับสมัครไว้ทั้งหมดทั้งนี้หากมีการขาดหรือลาของเด็กศูนย์พัฒนาเด็กฯ ก็จะไม่ให้การสนับสนุนในส่วนนี้ ดังนั้น จึงได้คำนวณจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวันซึ่งมารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อให้ผลการวิเคราะห์สะท้อนค่าใช้จ่ายต่อหัวได้อย่างชัดเจนมากขึ้น โดยผลการคำนวณจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน เท่ากับ 124 คน

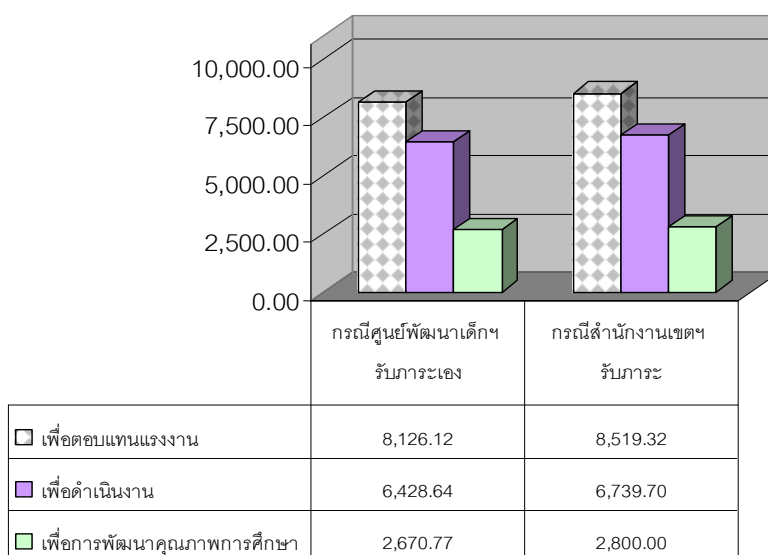
สำหรับผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน สามารถสรุปได้ดังตาราง 12 และแสดงผลได้ดังภาพประกอบ 6

ตาราง 12 ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนจำแนกตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย และกรณีการรับภาระค่าใช้จ่าย ในปีงบประมาณ 2552

หน่วย : บาทต่อคนต่อปี

วัตถุประสงค์การใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน	
	กรณีที่ 1	กรณีที่ 2
	ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระ	สำนักงานเขตฯ รับภาระ
- เพื่อตอบแทนแรงงาน	8,126.12	8,519.32
- เพื่อดำเนินงาน	6,428.64	6,739.70
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2,670.77	2,800.00
รวม	17,225.53	18,059.02

ผลการศึกษาตามตารางข้างต้น จะพบว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนในกรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระเองนั้น จะมีค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน รวมเท่ากับ 17,225.53 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 1) วัตถุประสงค์เพื่อตอบแทนแรงงาน มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 8,126.12 บาทต่อคนต่อปี 2) วัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงาน มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 6,428.64 บาทต่อคนต่อปี และ 3) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 2,670.77 บาทต่อคนต่อปี สำหรับค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนในกรณีที่สำนักงานเขตฯ เป็นผู้รับภาระ จะมีค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน รวมเท่ากับ 18,059.02 บาทต่อคนต่อปี โดยสามารถจำแนกเป็น 1) วัตถุประสงค์เพื่อตอบแทนแรงงาน มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 8,519.32 บาทต่อคนต่อปี 2) วัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงาน มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 6,739.70 บาทต่อคนต่อปี และ 3) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 2,800.00 บาทต่อคนต่อปี

ภาพประกอบ 6 ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนจำแนกตามวัตถุประสงค์การใช้จ่ายและ
กรณีการรับภาระต้นทุน ในปีงบประมาณ 2552

จากภาพประกอบ 6 พบว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน ส่วนใหญ่จะเกิดจาก วัตถุประสงค์ในด้านการตอบแทนแรงงาน เนื่องจากภารกิจหลักของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จำเป็นต้องอาศัย แรงงานเป็นสำคัญในการดูแลเด็กเล็กซึ่งมีจำนวนค่อนข้างมาก และเป็นวัยซุกซน ดังนั้นปัจจัยสำคัญ ที่สุดในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ คือ ปัจจัยด้านบุคลากร รองลงมาคือ ปัจจัย ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน และเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา สำหรับการพิจารณาจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร จะพบว่ามีค่าต่ำกว่า การพิจารณา

ตามจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน สะท้อนให้เห็นว่า ค่าใช้จ่ายที่แท้จริงในการพัฒนาเด็กเล็กไม่สอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณที่ภาครัฐได้จัดสรรให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ

1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กฯ เกิดขึ้นจากองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เพื่อช่วยเหลือ และสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ และบริการต่าง ๆ ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน ดังนั้นเพื่อให้เห็นถึงผลการสนับสนุนของแต่ละหน่วยงาน จึงได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถสรุปผลได้ตามตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 เปรียบเทียบการสนับสนุนต้นทุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วย : บาท (ร้อยละ)

ประเภทต้นทุน	ศูนย์พัฒนา เด็กฯ	สำนักพัฒนา สังคม และ สำนักงานเขตฯ	สำนักงาน ทรัพย์สินฯ	ศูนย์บริการ สาธารณสุข 12 จังหวัดเชียงใหม่	รวมต้นทุน ทั้งหมด
- ต้นทุนค่าแรง	105,574.00 (9.99)	845,136.00 (80.00)	105,686.00 (10.00)	-	1,056,396.00 (100.00)
- ต้นทุนค่าวัสดุ (รวมค่าใช้สอย)	232,676.80 (26.61)	536,350.00 (61.34)	87,060.00 (9.96)	18,317.00 (2.09)	874,403.80 (100.00)
- ต้นทุนค่าลงทุน (รวมค่าครุภัณฑ์)	169,822.00 (73.26)	38,000.00 (16.39)	24,000.00 (10.35)	-	231,822.00 (100.00)
รวม	508,072.80 (23.49)	1,419,486.00 (65.64)	216,746.00 (10.02)	18,317.00 (0.85)	2,162,621.80 (100.00)

เนื่องจากข้อมูลต้นทุนค่าครุภัณฑ์หลายรายการ ไม่ทราบแหล่งที่มาที่ชัดเจน ดังนั้นในการวิเคราะห์เปรียบเทียบการสนับสนุนซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาเฉพาะรายการที่ทราบแหล่งสนับสนุนเท่านั้น ทั้งนี้ผลการเปรียบเทียบการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ตามตาราง 13 จะพบว่า สำนักงานเขตบางคอแหลม และสำนักพัฒนาสังคม ซึ่งอยู่ในสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ให้การสนับสนุนมากที่สุด โดยรับภาระต้นทุนร้อยละ 65.64 และส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนด้านแรงงาน และค่าวัสดุ เนื่องจากภารกิจหลักของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จำเป็นต้องใช้ปัจจัยด้านบุคลากรเป็นสำคัญ รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ร้อยละ 23.49 โดยส่วนใหญ่เป็นต้นทุนค่าลงทุน สำหรับสำนักงานทรัพย์สินฯ ให้การสนับสนุนส่วนใหญ่เกี่ยวกับการจัดอบรมและจัดกิจกรรมให้แก่เด็กและครู / ผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนา โดยรับภาระต้นทุนร้อยละ 10.02 ในขณะที่

ศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จังหวัดเชียงใหม่ เนตวิเศษ ให้การสนับสนุนด้านการตรวจสุขภาพขั้นพื้นฐาน ซึ่งรับภาระต้นทุนคิดเป็นร้อยละ 0.85 จึงสะท้อนให้เห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังขาดแคลนในด้านสุขอนามัยที่เหมาะสม รวมถึงการสนับสนุนด้านกิจกรรมต่าง ๆ ยังมีน้อย ดังนั้นจึงควรได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เพิ่มเติมในส่วนนี้ เพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ในด้านสาธารณสุขให้ดีขึ้น

สำหรับการสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเงินสมทบที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้จัดเก็บจากผู้ปกครองทราบว่า จำนวนเงินดังกล่าว ประกอบด้วย เงินสมทบค่าอาหาร เดือนละ 300.-บาทต่อคน หรือคิดเป็น 3600.-บาทต่อปี เงินสมทบค่าหนังสือเรียน ระหว่าง 250-430 บาทต่อปี (แตกต่างกันตามระดับชั้นของเด็ก) เงินสมทบค่าของใช้เด็กคนละ 200.-บาทต่อปี คิดเป็นเงินสมทบที่ผู้ปกครองต้องรับภาระ ระหว่าง 4,050-4,230.-บาทต่อคนต่อปี และเมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่อหัว กับเงินสมทบ จะพบว่า เงินสมทบยังมีสัดส่วนที่แตกต่างจากค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ในขณะที่การจัดสรรงบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานเขตฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังมีจำนวนจำกัด รวมถึงการพิจารณาด้านต่าง ๆ ต้องอยู่ภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหารแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจะพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไปตามความจำเป็นและความสามารถของหน่วยงานภาครัฐ

2. ผลการวิเคราะห์ต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

การศึกษาต้นทุนในมุมมองของผู้ให้บริการ ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลัง ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2551 ถึง 30 กันยายน 2552 (1 ปีงบประมาณ) และข้อมูลบางส่วนเก็บรวบรวมแบบไปข้างหน้า โดยได้ผลการศึกษาตามตาราง 14 – 20 และแสดงผลได้ดังภาพประกอบ 7-13 ทั้งนี้ได้จำแนกการนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางตรง (ตาราง 14 – 17 และภาพประกอบ 7 - 11)

เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างและภาระหน้าที่ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 สามารถกำหนดหน่วยต้นทุนได้ 2 หน่วย คือ หน่วยต้นทุนหลัก และหน่วยต้นทุนสนับสนุน โดยมีผลการศึกษาและการวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางตรงของแต่ละหน่วยต้นทุน ดังนี้

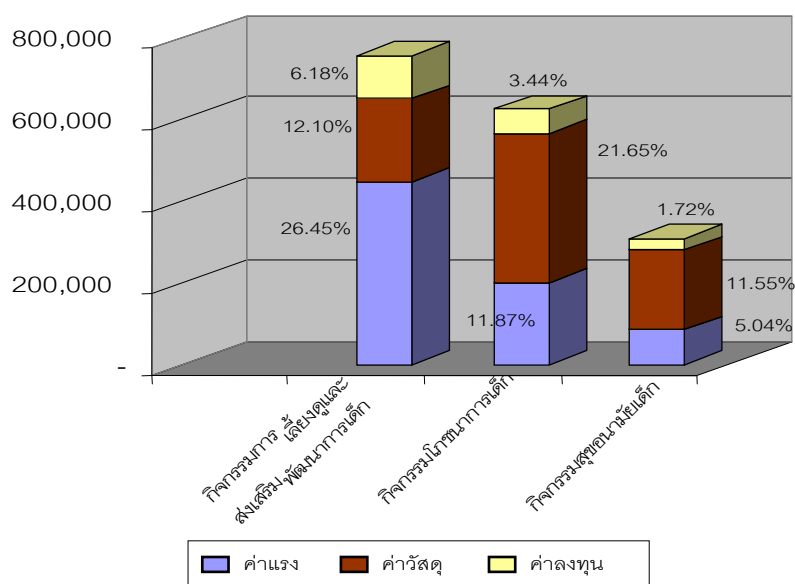
2.1.1 ต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนหลัก ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก กิจกรรมโภชนาการเด็ก และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก สามารถสรุปผลได้ดังตาราง 14 และภาพประกอบ 7

ตาราง 14 ต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนหลัก จำแนกตามกิจกรรม และประเภทต้นทุน
ในช่วงปีงบประมาณ 2552

หน่วย : บาท (ร้อยละ)

กิจกรรม	ค่าแรง	ค่าวัสดุ	ค่าลงทุน		ต้นทุนรวม ทางตรง
			อาคาร	ครุภัณฑ์	
- กิจกรรมการเลี้ยงดูและ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	448,561.35	205,280.42	60,580.39	44,194.23	758,616.40 (44.73)
- กิจกรรมโภชนาการเด็ก	201,230.20	367,131.23	24,696.08	33,666.41	626,723.92 (36.96)
- กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก	85,390.05	195,956.99	7,129.39	22,047.23	310,523.66 (18.31)
รวม	735,181.60 (43.35)	768,368.64 (45.31)	92,405.86 (5.45)	99,907.88 (5.89)	1,695,863.98 (100.00)

จากผลการศึกษาตามตารางข้างต้น จะพบว่า กิจกรรมที่มีต้นทุนรวมทางตรงสูงสุด คือ กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เท่ากับ 758,616.40 บาท (ร้อยละ 44.73) รองลงมา คือ กิจกรรมโภชนาการเด็กเท่ากับ 626,723.92 บาท (ร้อยละ 36.96) และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก เท่ากับ 310,523.66 บาท (ร้อยละ 18.31) ตามลำดับ สำหรับประเภทต้นทุนที่มีค่าสูงสุด คือ ต้นทุนค่าวัสดุ (ร้อยละ 45.31) รองลงมาคือ ต้นทุนค่าแรง (ร้อยละ 43.35) และต้นทุนค่าลงทุน (ร้อยละ 11.34) โดยกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กมีต้นทุนค่าแรงและค่าลงทุนสูงสุด คือ มีค่าเท่ากับ 448,561.35 บาท และ 104,774.62 บาท ตามลำดับ ในขณะที่กิจกรรมโภชนาการเด็ก เป็นกิจกรรมที่มีต้นทุนค่าวัสดุสูงสุด เท่ากับ 367,131.23 บาท

ภาพประกอบ 7 เปรียบเทียบต้นทุนรวมทางตรงของแต่ละกิจกรรมในหน่วยต้นทุนหลัก
จำแนกตามกิจกรรม และประเภทต้นทุน

ภาพประกอบข้างต้น แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนรวมทางตรงของแต่ละกิจกรรมในหน่วยต้นทุนหลัก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และกิจกรรมโภชนาการเด็ก มีต้นทุนรวมที่แตกต่างกันไม่มากนัก คือ ร้อยละ 44.73 และ ร้อยละ 36.96 ตามลำดับ แต่ต้นทุนโดยส่วนใหญ่ของกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก จะเป็นต้นทุนประเภทค่าแรง (ร้อยละ 26.45) ในขณะที่ต้นทุนส่วนใหญ่ของกิจกรรมโภชนาการเด็ก จะเป็นต้นทุนประเภทค่าวัสดุ (ร้อยละ 21.65) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดจะพบว่า บุคลากรต้องจัดสรรเวลาให้กับการปฏิบัติหน้าที่ในกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ เนื่องจากมีเด็กเล็กเป็นจำนวนมาก และเป็นวัยซุกซน จำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดยจากการพิจารณาการจัดสรรเวลาในการปฏิบัติงานจะพบว่า ครู / ผู้ดูแลเด็ก จัดสรรเวลาให้แก่กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก อย่างน้อย 20-25 ชั่วโมงใน 1 สัปดาห์ หรือคิดเป็นร้อยละ 50 - 60 ของเวลาทำงานทั้งหมด และส่วนใหญ่จะเป็นระดับเตรียมอนุบาลซึ่งต้องจัดสรรเวลาให้มากที่สุด สำหรับการพิจารณาสัดส่วนจำนวนเด็กต่อจำนวนครู / ผู้ดูแลเด็กของศูนย์แห่งนี้ พบว่า ระดับเตรียมอนุบาล มีสัดส่วนเท่ากับ 8: 1 ระดับอนุบาล 1 และอนุบาล 2 มีสัดส่วนเท่ากับ 12: 1 ระดับอนุบาล 3 มีสัดส่วนเท่ากับ 15: 1 ในขณะที่ค่าตอบแทนที่บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้รับนั้นอยู่ในอัตราเดือนละ 5,640.-บาท ประกอบกับสวัสดิการที่ได้รับยังมีเพียงส่วนน้อย สำหรับกิจกรรมโภชนาการเด็ก ต้องรับภาระต้นทุนค่าวัสดุมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ โดยเฉพาะค่าใช้สอย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร (รวมอาหารเสริม) ของเด็กที่มีจำนวนมากถึงปีละ

570,866.25 บาท ทั้งนี้สำนักงานเขตบางคอแหลม เป็นผู้แบ่งรับภาระต้นทุนส่วนหนึ่ง (จำนวน 447,180.-บาท) และศูนย์พัฒนาเด็กฯ ภาระอีกส่วนหนึ่ง (จำนวน 123,686.25 บาท) ซึ่งคิดเป็น ค่าอาหารโดยเฉลี่ยเดือนละ 47,572.-บาท หรือคิดเฉลี่ยต่อเด็ก 1 คน ประมาณ 18 -19 บาทต่อวันเรียนเฉลี่ย (20 วัน) สำหรับกิจกรรมสุขอนามัยมีต้นทุนรวมทางตรงต่ำที่สุด เนื่องจากภาระงานส่วนใหญ่เชื่อมโยงกับกิจกรรมงานบ้าน จึงเน้นการป้องกันโรคระบาดในเด็กเล็กทางด้านกายภาพมากกว่าด้านการแพทย์และสาธารณสุข โดยการศึกษาวิจัย พบว่า เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้รับการด้านการแพทย์เพียงอย่างเดียว คือ การหยอดวัคซีนโรคโปลิโอ ร่วมกับการตรวจสุขภาพทั่วไปที่สาธารณสุขให้บริการปีละ 1 ครั้ง เช่น การตรวจสุขภาพฟัน เป็นต้น ซึ่งบริการดังกล่าวถือว่าเป็นการพัฒนาด้านสุขอนามัยที่น้อยมาก เนื่องจากเด็กในช่วงวัย 2-6 ปี เป็นวัยที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโต และเริ่มเรียนรู้กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งอาจเกิดการเจ็บป่วยได้ง่าย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเป็นพิเศษ โดยวัคซีนป้องกันโรคที่เด็กในวัยดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับตามช่วงอายุวัย ได้แก่ วัคซีนป้องกันโรค วัณโรค ไวรัสตับอักเสบบี คอตีบ บาดทะยัก ไอกรณ โรคหัดเยอรมัน คางทูม เป็นต้น (บุญคง หันจางสิทธิ์. 2549: 102)

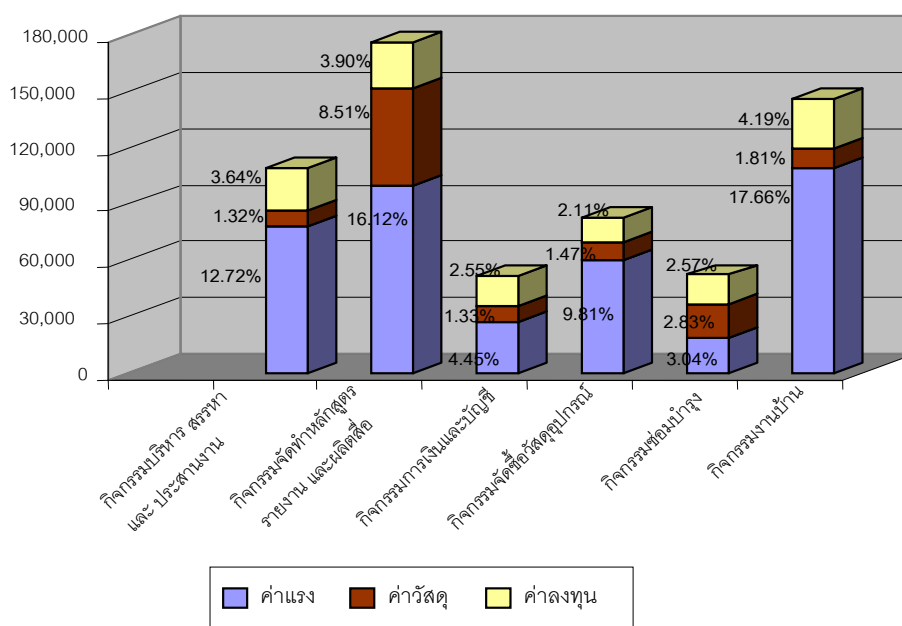
2.1.2 ต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุน ประกอบด้วย 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านการบริหาร สรรหา และประสานงาน กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ กิจกรรมการเงินและบัญชี กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ กิจกรรมซ่อมบำรุง และกิจกรรมงานบ้าน สามารถสรุปผลได้ดังตาราง 15 และภาพประกอบ 8

ตาราง 15 ต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุน จำแนกตามกิจกรรมและประเภทต้นทุน
ในช่วงปีงบประมาณ 2552

หน่วย : บาท (ร้อยละ)

กิจกรรม	ค่าแรง	ค่าวัสดุ	ค่าลงทุน		ต้นทุนรวม ทางตรง
			อาคาร	ครุภัณฑ์	
- กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน	78,174.45	8,082.50	2,402.34	19,933.63	108,592.92 (17.68)
- กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ	99,010.35	52,310.70	2,402.34	21,538.55	175,261.94 (28.53)
- กิจกรรมการเงินและ บัญชี	27,329.83	8,166.62	2,402.34	13,236.28	51,135.06 (8.32)
- กิจกรรมจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์	60,239.25	9,008.82	2,402.34	10,543.93	82,194.34 (13.38)
- กิจกรรมซ่อมบำรุง	18,700.95	17,360.04	9,763.77	6,014.62	51,839.38 (8.44)
- กิจกรรมงานบ้าน	108,487.58	11,106.49	9,763.77	15,979.50	145,337.33 (23.66)
รวม	391,942.40	106,035.16	29,136.89	87,246.52	614,360.97
	(63.80)	(17.26)	(4.74)	(14.20)	(100.00)

จากตารางข้างต้น เมื่อพิจารณารายละเอียดของต้นทุนรวมทางตรงซึ่งจำแนกแต่ละกิจกรรม จะพบว่า กิจกรรมที่มีต้นทุนรวมทางตรงสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงานและผลิตสื่อ เท่ากับ 175,261.94 บาท (ร้อยละ 28.53) รองลงมาคือ กิจกรรมงานบ้าน เท่ากับ 145,337.33 บาท (ร้อยละ 23.66) และกิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน เท่ากับ 108,592.92 บาท (ร้อยละ 17.68) ตามลำดับ ทั้งนี้กิจกรรมที่มีต้นทุนรวมทางตรงต่ำที่สุด คือ กิจกรรมการเงินและบัญชี เท่ากับ 51,135.06 บาท (ร้อยละ 8.32) สำหรับประเภทต้นทุนที่มีค่าสูงที่สุด คือ ต้นทุนค่าแรง (ร้อยละ 63.80) รองลงมาคือ ต้นทุนค่าลงทุน (ร้อยละ 18.94) และต้นทุนค่าวัสดุ (ร้อยละ 17.26) ตามลำดับ โดยกิจกรรมที่มีต้นทุนค่าแรงสูงที่สุด คือ กิจกรรมงานบ้าน มีค่าเท่ากับ 108,487.58 บาท และกิจกรรมที่มีต้นทุนค่าวัสดุสูงที่สุด คือ กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงานและผลิตสื่อ มีค่าเท่ากับ 52,310.70 บาท และกิจกรรมที่มีต้นทุนค่าลงทุนสูงที่สุด คือ กิจกรรมงานบ้าน มีค่าเท่ากับ 25,743.27 บาท

ภาพประกอบ 8 เปรียบเทียบต้นทุนรวมทางตรงของแต่ละกิจกรรมในหน่วยต้นทุนสนับสนุน
จำแนกตามกิจกรรมและประเภทต้นทุน ในช่วงปีงบประมาณ 2552

จากภาพประกอบข้างต้น แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนรวมทางตรงของแต่ละกิจกรรมในหน่วยต้นทุนสนับสนุน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงานและผลิตสื่อ เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ต้นทุนมากที่สุด โดยส่วนใหญ่จะเน้นที่ต้นทุนค่าแรงและค่าวัสดุ (ร้อยละ 16.12 และ ร้อยละ 8.51) เนื่องจากเด็กเล็กยังไม่สามารถอ่านออก เขียนได้มากนัก ดังนั้นในการเล็งดูและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเหล่านี้ครู / ผู้ดูแลเด็ก จำเป็นต้องจัดสรรเวลาให้กับการผลิตสื่อ จัดทำรายงานเด็กค่อนข้างมาก รวมถึงต้องใช้วัสดุอุปกรณ์มากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ เพื่อใช้ประกอบในการเรียนการสอน และทำความเข้าใจ รวมถึงสร้างจินตนาการในด้านต่าง ๆ ให้กับเด็ก ทั้งนี้หากพิจารณาในรายละเอียดตามประเภทต้นทุน จะพบว่า กิจกรรมงานบ้านเป็นกิจกรรมที่มีต้นทุนประเภทค่าแรงมากที่สุด (ร้อยละ 17.66) เนื่องจากในการดูแลสุขอนามัยของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นครู / ผู้ดูแลเด็กทุกคนต้องจัดสรรเวลาให้กับการทำกิจกรรมนี้ ประกอบกับในปี 2551-2552 ได้เกิดโรคระบาดเกี่ยวกับไข้หวัด 2009 และโรคมือ เท้า ปาก จึงทำให้ผู้บริหารเน้นย้ำการปฏิบัติงานในกิจกรรมนี้มากขึ้น สำหรับกิจกรรมการเงินและบัญชี กิจกรรมจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ และกิจกรรมซ่อมบำรุง มีสัดส่วนการใช้ต้นทุนที่ไม่มากนัก เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่บุคลากรโดยส่วนใหญ่ช่วยเหลือกันทำงาน และไม่ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานมากนัก อย่างไรก็ตามเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการประเมินค่าตอบแทนของผู้บริหารภายใต้แนวคิดเรื่องต้นทุนค่าเสียโอกาส โดยในความเป็นจริงผู้บริหารมีได้รับค่าตอบแทนใด ๆ จากการปฏิบัติงานดังกล่าว ดังนั้น

จึงทำให้ผลการศึกษาดัชนีทุนรวมทางตรงของกิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน พบว่า ดัชนีทุนส่วนใหญ่เป็นประเภทค่าแรง เนื่องจากผู้บริหารของศูนย์แห่งนี้ได้จัดสรรเวลาในการปฏิบัติงานให้แก่กิจกรรมนี้มากที่สุด จึงทำให้ค่าตอบแทนของผู้บริหารอยู่ในกิจกรรมดังกล่าวมากเกินไป ดังนั้นหากมีการกระจายเวลาปฏิบัติงานให้แก่กิจกรรมอื่น ๆ เพิ่มขึ้นจะทำให้ลดต้นทุนในส่วนนี้ได้

เมื่อนำผลการศึกษาวิเคราะห์ดัชนีทุนรวมทางตรงของทั้ง 2 หน่วยต้นทุน มาสรุปในภาพรวมเป็นต้นทุนรวมทางตรงของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จะได้ผลดังตาราง 16 – 17 และภาพประกอบ 9 - 11

ตาราง 16 สรุปต้นทุนรวมทางตรงของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จำแนกตามประเภทต้นทุน และหน่วยต้นทุน

หน่วย : บาท (ร้อยละ)

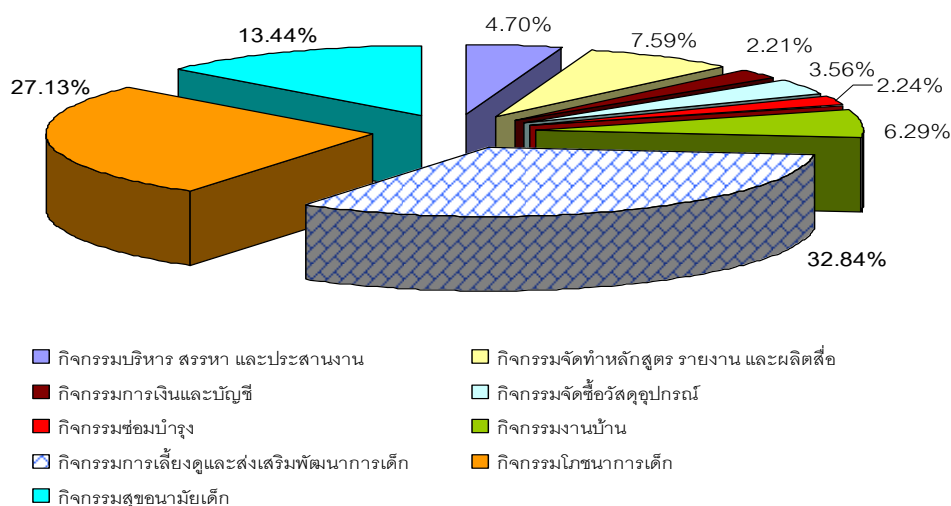
หน่วยต้นทุน	ค่าแรง	ค่าวัสดุ	ค่าลงทุน		ต้นทุนรวมทางตรง	ร้อยละ
			อาคาร	ครุภัณฑ์		
- หน่วยต้นทุนสนับสนุน	391,942.40 (63.80)	106,035.16 (17.26)	29,136.89 (4.74)	87,246.52 (14.20)	614,360.97 (100.00)	(26.59)
- หน่วยต้นทุนหลัก	735,181.60 (43.35)	768,368.64 (45.31)	92,405.86 (5.45)	99,907.88 (5.89)	1,695,863.98 (100.00)	(73.41)
รวม	1,127,124.00 (48.79)	874,403.80 (37.85)	121,542.75 (5.26)	187,154.40 (8.10)	2,310,224.95 (100.00)	

จากตารางข้างต้น สรุปได้ว่า หน่วยต้นทุนสนับสนุน มีค่าเท่ากับ 614,360.97 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.59 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนค่าแรง เท่ากับ 391,942.40 บาท ต้นทุนค่าวัสดุ เท่ากับ 106,035.16 บาท และต้นทุนค่าลงทุน เท่ากับ 116,383.41 บาท สำหรับหน่วยต้นทุนหลัก มีต้นทุนรวมทางตรง เท่ากับ 1,695,863.98 บาท คิดเป็นร้อยละ 73.41 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนค่าแรง เท่ากับ 735,181.60 บาท ต้นทุนค่าวัสดุ เท่ากับ 768,368.64 บาท และต้นทุนค่าลงทุน เท่ากับ 192,313.74 บาท ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามประเภท ต้นทุนจะพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นต้นทุนค่าแรง โดยมีสัดส่วนสูงที่สุด คือ ร้อยละ 48.79 รองลงมาคือต้นทุนค่าวัสดุ มีสัดส่วนร้อยละ 37.85 และต้นทุนค่าลงทุน มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 13.36

ตาราง 17 สรุปมูลค่าและร้อยละของต้นทุนรวมทางตรงทุกกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

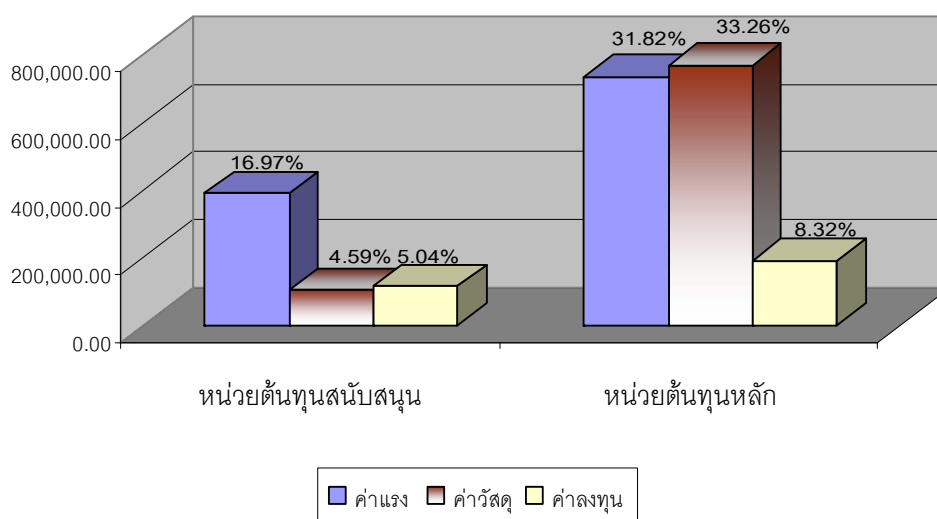
หน่วย : บาท (ร้อยละ)

กิจกรรม	ค่าแรง	ร้อยละ	ค่าวัสดุ	ร้อยละ	ค่าลงทุน				ต้นทุนรวม ทางตรง	ร้อยละ
					อาคาร	ร้อยละ	ครุภัณฑ์	ร้อยละ		
- กิจกรรมบริหาร สรรหา และ ประสานงาน	78,174.45	(3.38)	8,082.50	(0.35)	2,402.34	(0.10)	19,933.63	(0.86)	108,592.92	(4.70)
- กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ	99,010.35	(4.29)	52,310.70	(2.26)	2,402.34	(0.10)	21,538.55	(0.93)	175,261.94	(7.59)
- กิจกรรมการเงินและบัญชี	27,329.83	(1.18)	8,166.62	(0.35)	2,402.34	(0.10)	13,236.28	(0.57)	51,135.06	(2.21)
- กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์	60,239.25	(2.61)	9,008.82	(0.39)	2,402.34	(0.10)	10,543.93	(0.46)	82,194.34	(3.56)
- กิจกรรมซ่อมบำรุง	18,700.95	(0.81)	17,360.04	(0.75)	9,763.77	(0.42)	6,014.62	(0.26)	51,839.38	(2.24)
- กิจกรรมงานบ้าน	108,487.58	(4.70)	11,106.49	(0.48)	9,763.77	(0.42)	15,979.50	(0.69)	145,337.33	(6.29)
รวมหน่วยต้นทุนสนับสนุน	391,942.40	(16.97)	106,035.16	(4.59)	29,136.89	(1.26)	87,246.52	(3.78)	614,360.97	(26.59)
	(63.80)		(17.26)		(4.74)		(14.20)		(100.00)	
- กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริม พัฒนาการเด็ก	448,561.35	(19.42)	205,280.42	(8.89)	60,580.39	(2.62)	44,194.23	(1.91)	758,616.40	(32.84)
- กิจกรรมโภชนาการเด็ก	201,230.20	(8.71)	367,131.23	(15.89)	24,696.08	(1.07)	33,666.41	(1.46)	626,723.92	(27.13)
- กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก	85,390.05	(3.70)	195,956.99	(8.48)	7,129.39	(0.31)	22,047.23	(0.95)	310,523.66	(13.44)
รวมหน่วยต้นทุนหลัก	735,181.60	(31.82)	768,368.64	(33.26)	92,405.86	(4.00)	99,907.88	(4.32)	1,695,863.98	(73.41)
	(43.35)		(45.31)		(5.45)		(5.89)		(100.00)	
รวมทั้งหมด	1,127,124.00	(48.79)	874,403.80	(37.85)	121,542.75	(5.26)	187,154.40	(8.10)	2,310,224.95	(100.00)
	(48.79)		(37.85)		(5.26)		(8.10)		(100.00)	

ภาพประกอบ 9 เปรียบเทียบต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุนและหน่วยต้นทุนหลัก
จำแนกตามรายการกิจกรรม

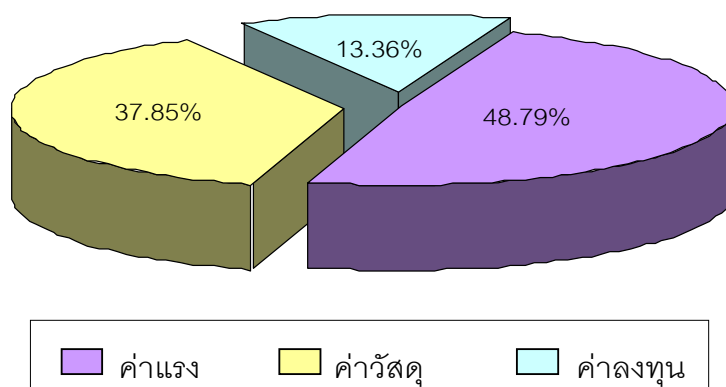
จากผลสรุปในภาพรวมดังตาราง 17 และภาพประกอบ 9 เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนรวมทางตรงในแต่ละกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จะพบว่า ต้นทุนรวมทางตรงรายการกิจกรรมในหน่วยต้นทุนหลัก มีความแตกต่างจากต้นทุนรวมทางตรงรายการกิจกรรมในหน่วยต้นทุนสนับสนุนอย่างมาก โดยต้นทุนส่วนใหญ่จะอยู่ในกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยต้นทุนหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาด้านสติปัญญา และสุขภาพอนามัยของเด็กเล็ก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การลงทุนที่หน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุนให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กโดยตรง อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทราบว่า การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ หรือสิ่งของที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดหามานั้น บางรายการไม่ตรงตามความต้องการมากนัก จึงไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมเท่าที่ควร

ภาพประกอบ 10 เปรียบเทียบต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยลงทุนสนับสนุนและหน่วยลงทุนหลัก
จำแนกตามประเภทต้นทุน

สำหรับการพิจารณาโดยจำแนกตามประเภทต้นทุน (ภาพประกอบ 10) ซึ่งให้เห็นว่า ต้นทุนประเภทค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนของกิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยลงทุนหลักมีมากกว่ากิจกรรมในหน่วยลงทุนสนับสนุน โดยคิดเป็นส่วนต่างร้อยละ 14.85 ร้อยละ 28.67 และ ร้อยละ 3.28 ตามลำดับ ทั้งนี้ต้นทุนส่วนใหญ่ของหน่วยลงทุนสนับสนุน จะเป็นประเภทค่าแรง ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 16.97 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด ในขณะที่หน่วยลงทุนหลัก จะต้องรับภาระต้นทุนค่าวัสดุมากที่สุด คือ ร้อยละ 33.26 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด สำหรับต้นทุนค่าแรงของหน่วยลงทุนหลักก็มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 31.82 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยลงทุนสนับสนุน ส่วนใหญ่จะเน้นการใช้แรงงานของบุคลากรมากกว่าการใช้วัสดุอุปกรณ์ แต่ในหน่วยลงทุนหลักจำเป็นต้องใช้วัสดุและค่าใช้สอยต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ควบคู่กับการใช้แรงงานของบุคลากร เพื่อเน้นไปที่กิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเป็นสำคัญ สำหรับต้นทุนประเภทค่าลงทุนนั้น เนื่องจากหน่วยลงทุนหลักมีการใช้พื้นที่อาคารมากกว่า ดังนั้นจึงต้องรับภาระค่าเสื่อมราคาในส่วนนี้มากกว่าหน่วยลงทุนสนับสนุน อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนต้นทุนค่าลงทุนแล้ว จะพบว่า หน่วยลงทุนสนับสนุนและหน่วยลงทุนหลัก ยังคงมีสัดส่วนค่าลงทุนที่ต่ำมาก เพียงร้อยละ 13.36 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากครุภัณฑ์เพื่อการเรียนการสอนยังมีน้อย และส่วนใหญ่มีสภาพเก่าเกินอายุการใช้งานแล้ว แต่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังไม่มีเงินอุดหนุน หรืองบประมาณในการจัดซื้อใหม่ ประกอบกับอาคารเรียนในปัจจุบันมีขนาดเล็ก พื้นที่ค่อนข้างจำกัด อากาศถ่ายเทไม่สะดวก ดังนั้น

หากมีการลงทุนเพิ่มเติมในส่วนนี้จะสามารถพัฒนาศักยภาพในกิจกรรมสุขอนามัยเพิ่มขึ้นได้ เช่น การลงทุนสร้างห้องพยาบาลสำหรับเด็ก หรือการติดตั้งเครื่องดูดอากาศภายในอาคาร เป็นต้น

ภาพประกอบ 11 เปรียบเทียบสัดส่วนต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนของศูนย์พัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

เมื่อนำต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมดของศูนย์พัฒนาเด็กฯ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนของต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ และต้นทุนค่าลงทุน (ภาพประกอบ 11) จะพบว่า ต้นทุนรวมทางตรงของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ที่มีค่าสูงสุด คือ ต้นทุนค่าแรง คิดเป็นร้อยละ 48.79 (1,127,124.00 บาท) รองลงมา คือ ต้นทุนค่าวัสดุมีสัดส่วนร้อยละ 37.85 (874,403.80 บาท) สำหรับต้นทุนค่าลงทุนมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 13.36 (308,697.15 บาท) ตามลำดับ โดยสามารถคิดเป็นสัดส่วนต้นทุนค่าแรง: ค่าวัสดุ: ค่าลงทุน ได้เท่ากับ 3.65: 2.83: 1

2.2 การวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางอ้อม (ตาราง 18 – 19 และภาพประกอบ 12)

การคำนวณต้นทุนทางอ้อมของการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จะเกิดจากการกระจายต้นทุนทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุน ไปยังหน่วยต้นทุนหลัก ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก กิจกรรมโภชนาการเด็ก และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก เนื่องจากการดำเนินงานที่แท้จริง กิจกรรมเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการช่วยเหลือของหน่วยงานสนับสนุนร่วมด้วย สำหรับการกระจายต้นทุนจำเป็นต้องพิจารณาถึงดัชนีชี้วัดผลงานของแต่ละกิจกรรมเป็นสำคัญ แต่เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กฯ ไม่มีการบริหารงานที่เป็นระบบอย่างเช่นหน่วยงานทั่วไป ดังนั้นจึงพิจารณาจากเกณฑ์การกระจายสัดส่วนภาระงาน โดยเริ่มเก็บข้อมูลปริมาณงานที่กิจกรรมต่าง ๆ ให้บริการ

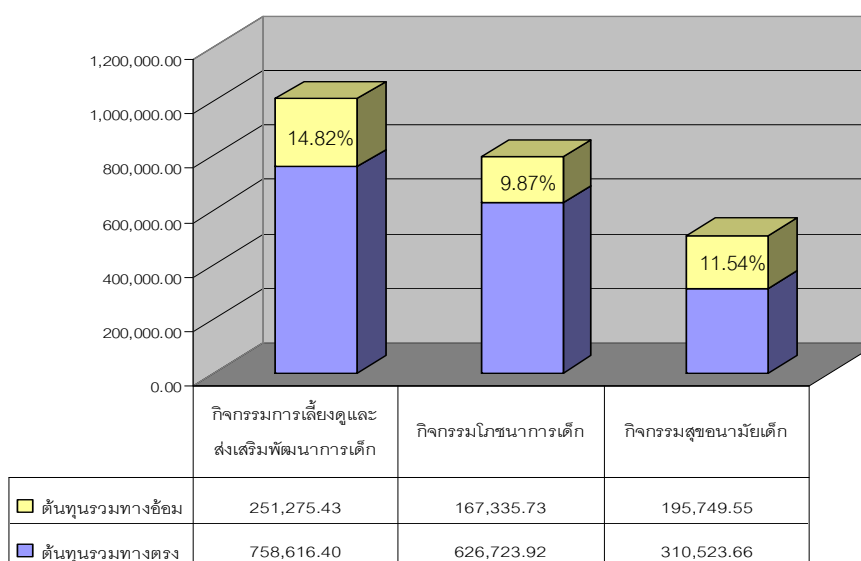
ระหว่างกัน ภายในปีงบประมาณ 2552 และนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาสัดส่วนภาระงานของแต่ละกิจกรรมและใช้เป็นเกณฑ์ในการปันส่วนหรือกระจายต้นทุนตามลำดับต่อไป โดยหากกิจกรรมใดมีการพึ่งพา หรือ ขอรับบริการจากกิจกรรมอื่น ๆ ในปริมาณมากก็ต้องรับการกระจายต้นทุนจากหน่วยงานนั้น ๆ ไปด้วย เพื่อลดภาระต้นทุนของหน่วยต้นทุนสนับสนุน ซึ่งจากการเก็บข้อมูลปริมาณงานของกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กฯ สามารถแสดงได้ดังตาราง 18

ตาราง 18 ปริมาณงานในการให้บริการระหว่างกันของแต่ละกิจกรรม ภายในปีงบประมาณ 2552

หน่วย : ครั้ง

ปริมาณงานในการให้บริการระหว่างกันของแต่ละกิจกรรมภายในปีงบประมาณ 2552										
กิจกรรม	กิจกรรมบริหาร สรรหา และ ประสานงาน	กิจกรรมจัดทำ หลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ	กิจกรรม การเงิน และบัญชี	กิจกรรม จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์	กิจกรรม ซ่อมบำรุง	กิจกรรม งานบ้าน	กิจกรรมการเลี้ยงดู และส่งเสริม พัฒนาการเด็ก	กิจกรรม โภชนาการ เด็ก	กิจกรรม สุขอนามัย เด็ก	รวม
- กิจกรรมบริหาร										
สรรหา	12	1	2	2	3	1	4	3	4	32
และ										
ประสานงาน										
- กิจกรรมจัดทำ										
หลักสูตร รายงาน	4						18	3	5	30
และผลิตสื่อ										
- กิจกรรมการเงิน										
และบัญชี				12			12	3	5	32
- กิจกรรมจัดซื้อ										
วัสดุอุปกรณ์	4		3			6	12	12	3	40
- กิจกรรมซ่อมบำรุง	2					2	12	6	12	34
- กิจกรรมงานบ้าน							36	36	24	96
รวม	22	1	5	14	3	9	94	63	53	264

ผลการศึกษาปริมาณตามตารางข้างต้น พบว่า กิจกรรมที่ต้องรับบริการจากกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด คือ กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก รองลงมาคือ กิจกรรมโภชนาการเด็ก และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นว่า กิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยต้นทุนหลัก เป็นหน่วยรับต้นทุนจากหน่วยงานสนับสนุนทุกกิจกรรม เนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติงานเองได้ในทุกกิจกรรม ต้องพึ่งพาการช่วยเหลือจากกิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยต้นทุนสนับสนุน ดังนั้นจำเป็นต้องรับภาระต้นทุนของหน่วยต้นทุนสนับสนุนไว้ด้วย

ภาพประกอบ 12 ผลการกระจายต้นทุนจากหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปยังหน่วยต้นทุนหลัก

จากภาพประกอบข้างต้น แสดงถึงให้เห็นถึงผลการกระจายต้นทุนรวมทางอ้อมในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ซึ่งผลปรากฏว่า โดยส่วนใหญ่ต้นทุนรวมทางอ้อม จะกระจายไปสู่กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (ร้อยละ 40.9) ทำให้มีต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.82 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากกิจกรรมนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมงานบ้าน และกิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงานและผลผลิตสื่อ สำหรับกิจกรรมที่ได้รับการปันส่วนต้นทุนรองลงมา คือ กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก (ร้อยละ 31.86) ทำให้มีต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.54 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับมาจากกิจกรรมซ่อมบำรุง และกิจกรรมงานบ้าน เนื่องจากครุภัณฑ์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับด้านสุขอนามัยเด็กมีรายการส่งซ่อมเป็นประจำทุกเดือน รวมถึงในปีงบประมาณ 2552 มีนโยบายรณรงค์เรื่องสุขอนามัยเด็กหลายด้าน เช่น การป้องกันระวังโรคมือ เท้า ปาก โรคไข้หวัดนก โรคไข้หวัด 2009 เป็นต้น จึงทำให้ต้องดูแลด้านความสะอาดของอุปกรณ์ และวัสดุต่าง ๆ เป็นพิเศษ ในขณะที่กิจกรรมโภชนาการเด็ก ได้รับการปันส่วนต้นทุนทางอ้อมร้อยละ 27.24 และทำให้

ต้นทุนของกิจกรรมนี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.87 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด โดยต้นทุนส่วนที่เพิ่มขึ้นนี้เกิดจากกิจกรรมงานบ้าน และกิจกรรมจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เนื่องจากต้องมีการจัดซื้อวัตถุดิบ และประกอบอาหารเป็นประจำทุกวัน

สำหรับการวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางอ้อม (Total Indirect Cost) โดยวิธีกระจายต้นทุนแบบ Simultaneous Equation Method สามารถสรุปตามผลลัพธ์ต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนได้ดังนี้

ตาราง 19 ต้นทุนรวมทางตรง ต้นทุนรวมทางอ้อม และต้นทุนทั้งหมดในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

หน่วย : บาท (ร้อยละ)

หน่วยต้นทุนหลัก	ต้นทุนรวมทางอ้อม	ต้นทุนรวมทางตรง	ต้นทุนทั้งหมด
- กิจกรรมการเลี้ยงดูและ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	251,275.43 (40.90)	758,616.40	1,009,891.83 (43.71)
- กิจกรรมโภชนาการเด็ก	167,335.73 (27.24)	626,723.92	794,059.65 (34.37)
- กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก	195,749.55 (31.86)	310,523.66	506,273.21 (21.91)
รวม	614,360.71 (100.00)	1,695,863.98	2,310,224.69 (100.00)

เมื่อทำการกระจายต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปสู่ต้นทุนทางอ้อมของหน่วยต้นทุนหลักแล้ว (ตาราง 19) จะพบว่า กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ได้รับการกระจายต้นทุนทางอ้อมมากที่สุดเท่ากับ 251,275.43 บาท รองลงมาคือ กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก เท่ากับ 195,749.55 บาท และกิจกรรมโภชนาการเด็ก เท่ากับ 167,335.73 บาท สำหรับกิจกรรมที่มีต้นทุนทั้งหมดสูงที่สุด คือ กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก รองลงมาคือ กิจกรรมโภชนาการเด็ก และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก คิดเป็นร้อยละ 43.71 ร้อยละ 34.37 และร้อยละ 21.91 ตามลำดับ โดยคิดเป็นสัดส่วนต้นทุนต่อรายการกิจกรรม ได้เท่ากับ 1.99: 1.57: 1

2.3 การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย (ตาราง 20 และภาพประกอบ 13)

การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จะพิจารณาเป็น 2 กรณี เช่นเดียวกับการศึกษาค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ โดยกรณีที่ 1 คือ กรณีศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระ จะเป็นการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยจากจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร ซึ่งมีเท่ากับ 130 คน และกรณีที่ 2 คือ กรณีสำนักงานเขตฯ รับภาระ จะเป็นการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยจากจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน ซึ่งคำนวณได้เท่ากับ 124 คน ทั้งนี้สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยได้ดังตาราง 20

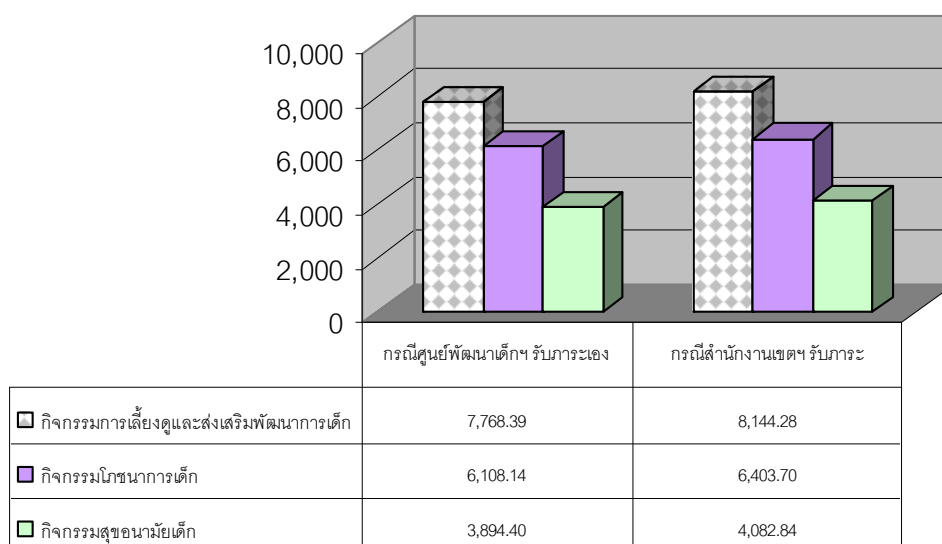
ตาราง 20 ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จำแนกตามกรณีการรับภาระ
ต้นทุน ในปีงบประมาณ 2552

หน่วย : บาทต่อคนต่อปี

วัตถุประสงค์การใช้จ่าย	ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	
	กรณีศูนย์พัฒนาเด็กฯ	กรณีสำนักงานเขตฯ
	รับภาระ	รับภาระ
- กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	7,768.40	8,144.29
- กิจกรรมโภชนาการเด็ก	6,108.15	6,403.71
- กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก	3,894.41	4,082.85
รวม	17,770.96	18,630.85

จากตาราง 20 พบว่า ในปีงบประมาณ 2552 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 รับเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 130 คน มีต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนต่อคนต่อปี คิดเป็นจำนวนเงินรวมเท่ากับ 17,770.96 บาท โดยจำแนกตามกิจกรรมของหน่วยต้นทุนหลัก ซึ่งเรียงลำดับได้ดังนี้ 1) กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก มีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 7,768.40 บาท 2) กิจกรรมโภชนาการเด็ก มีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 6,108.15 บาท และ 3) กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก มีต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 3,894.41 บาท ในขณะที่สำนักงานเขตบางคอแหลม ได้จัดสรรเงินอุดหนุนเท่ากับจำนวนเด็กที่เข้ามาใช้บริการในแต่ละวัน หากมีจำนวนเด็กขาดหรือ ลาไม่มารับบริการ ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ก็จะไม่ได้รับการอุดหนุนค่าอาหารเด็กฯ ดังนั้นจึงทำให้ต้นทุนต่อหน่วยที่ค่าสูงกว่ากรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ เป็นผู้รับภาระเอง เนื่องจากจำนวนเด็กที่น้อยกว่าความเป็นจริงที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้รับสมัครไว้ โดยต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนต่อคนต่อปี คิดเป็นจำนวนเงินรวมเท่ากับ 18,630.85 บาท

จำแนกเป็นกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เท่ากับ 8,144.29 บาทต่อคนต่อปี กิจกรรมโภชนาการเด็ก เท่ากับ 6,403.71 บาท และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก เท่ากับ 4,082.85 บาท

ภาพประกอบ 13 ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ

ผลการศึกษาด้านต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทำให้ทราบว่า ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน 1 คน จะต้องประกอบด้วยการพัฒนาขั้นพื้นฐานทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย และสุขภาพอนามัยของเด็ก โดยการศึกษาต้นทุนการพัฒนาเด็กในแต่ละด้าน ต้องใช้ต้นทุนอย่างน้อย 17,770.96 ถึง 18,630.85 บาทต่อคนต่อปี หรือคิดเป็นต้นทุนเฉลี่ย เดือนละ 1,480.91 ถึง 1,552.57 บาทต่อคน และจากภาพประกอบข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ต้นทุนโดยส่วนใหญ่จะถูกใช้ไปเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และด้านร่างกาย มากกว่าด้านสุขอนามัยของเด็ก ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และกิจกรรมโภชนาการเด็ก ซึ่งมีสัดส่วนต้นทุนต่อหน่วยที่ใกล้เคียงกัน และสูงกว่ากิจกรรมสุขอนามัยเด็กอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังให้ความสำคัญไม่เพียงพอกับกิจกรรมในด้านนี้ ประกอบกับยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการให้บริการด้านสุขอนามัย รวมถึงขาดแคลนงบประมาณ หรือการสนับสนุนในด้านนี้จากหน่วยงานภายนอก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยพร้อมทั้งอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายในการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

1. ความมุ่งหมายในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และศึกษาต้นทุนรวมทางตรง ต้นทุนรวมทางอ้อม และต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน: กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ทั้งนี้ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยศูนย์พัฒนาเด็กฯ สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนขอรับการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กฯ รวมถึงการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนและบริหารงบประมาณที่เหมาะสมให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านการศึกษาด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพและคุ้มค่ากับการลงทุนของภาครัฐมากขึ้น รวมถึงเป็นแนวทางในเชิงนโยบายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมให้แก่โครงการสาธารณะอื่น ๆ ที่มีลักษณะการให้บริการที่คล้ายคลึงกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ข้อมูลที่นำมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลลักษณะงานของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ข้อมูลการจัดสรรเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากร ข้อมูลการจัดสรรต้นทุน และข้อมูลสัดส่วนภาระงานเพื่อใช้ในการกระจายต้นทุน และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ

ระบบการบริหารงาน ประวัติความเป็นมา การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กฯ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นทุน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมถึงเงินสมทบที่ได้รับจากผู้ปกครอง ซึ่งเป็นข้อมูลย้อนหลังในช่วงปีงบประมาณ 2552 (1 ต.ค.2551 – 30 ก.ย.2552) ทั้งนี้ข้อมูลบางส่วนที่ขาดความสมบูรณ์ หรือไม่เคยมีการบันทึกไว้ในอดีต จะทำการเก็บรวบรวมแบบไปข้างหน้า (Prospective review)

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสำรวจและแบบเก็บรวบรวมข้อมูลต้นทุน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำแนกตามประเภทข้อมูลต้นทุน และค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูลการจัดสรรเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ แบบรวบรวมต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภคและค่าใช้จ่ายสอยต่าง ๆ ต้นทุนค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์ อาคารและสิ่งก่อสร้าง รวมถึงแบบรวบรวมค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลล่วงหน้า พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ในการจัดสรร และเกณฑ์การกระจายต้นทุน รวมถึงการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการศึกษาค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย สำนักพัฒนาสังคม และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 สำนักงานเขตบางคอแหลม และศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เที่ยง เนตรวิเศษ ทั้งนี้ข้อมูลบางส่วนที่ขาดความสมบูรณ์ หรือไม่เคยมีการเก็บรวบรวมไว้ในอดีต ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมแบบไปข้างหน้า โดยค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ขั้นตอนการวิเคราะห์และจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการใช้จ่าย เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งคำนวณหาจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร และจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน และต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน นอกจากนี้ได้ทำการศึกษาข้อมูลการดำเนินงานพร้อมกำหนดโครงสร้างองค์กร รวมถึงวิเคราะห์ลักษณะงานของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ และกำหนดกิจกรรมเพื่อใช้เป็นกรอบในการรวบรวมต้นทุนรวมทางตรง โดยแบ่งหน่วยต้นทุนออกเป็น 2 ส่วน คือ หน่วยต้นทุนหลัก และหน่วยต้นทุนสนับสนุน จากนั้นทำการวิเคราะห์สัดส่วนภาระงานที่กิจกรรมต่าง ๆ ให้บริการระหว่างกันภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการกระจายต้นทุน สำหรับการวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางอ้อมได้กระจายต้นทุนจากหน่วยต้นทุนสนับสนุนไปยังหน่วยต้นทุนหลัก ตามวิธีการกระจายแบบ Simultaneous Equation Method จากนั้นนำผล

การศึกษาต้นทุนรวมทางตรง และต้นทุนรวมทางอ้อม ไปใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ตามลำดับ

3. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ค่าใช้จ่าย และต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

3.1.1 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ในปีงบประมาณ 2552 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 2,239,318.60 บาท จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน เท่ากับ 1,056,396.-บาท คิดเป็นร้อยละ 47.17 ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน เท่ากับ 835,722.60 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.32 และค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เท่ากับ 347,200.-บาท คิดเป็นร้อยละ 15.50 สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับประเภทค่าใช้จ่าย พบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน ประกอบด้วย ค่าตอบแทน ค่าจ้าง ค่าฝึกอบรม และค่าสวัสดิการ คิดเป็นร้อยละ 35.25 ร้อยละ 3.22 ร้อยละ 3.30 และร้อยละ 5.41 ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน ประกอบด้วย ค่าวัสดุ ค่าใช้สอย ค่าครุภัณฑ์ และค่าสิ่งก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 5.90 ร้อยละ 17.64 ร้อยละ 8.36 และร้อยละ 5.42 ตามลำดับ ส่วนค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย เงินสมทบจากผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 15.50 ผลการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน รองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน โดยค่าใช้จ่ายทั้ง 2 วัตถุประสงค์มีสัดส่วนที่แตกต่างกันไม่มากนัก ในขณะที่ค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีสัดส่วนเพียงร้อยละ 15.50 และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วน ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน: ค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินงาน: ค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า มีสัดส่วนเท่ากับ 2.66: 2.41: 1 ทั้งนี้จากการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดเก็บเงินสมทบของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทราบว่า ผู้ปกครองบางรายไม่มีความสามารถในการส่งเงินสมทบได้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ไม่สามารถจัดเก็บเงินสมทบได้ตามเป้าหมาย และหากมีการติดตามทวงถาม ผู้ปกครองก็จะไม่พาเด็กมารับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ซึ่งจะ让孩子ขาดโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กฯ จึงเก็บเงินสมทบไม่ได้ตามที่กำหนดไว้ และต้องพิจารณาผ่อนผันเงินสมทบให้แก่ผู้ปกครองในรายที่ไม่มีความสามารถในการชำระจริง ๆ ซึ่งจะเป็นการผลกระทบให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพิ่มขึ้น

3.1.2 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนได้พิจารณาเป็น 2 กรณี คือ 1) กรณีศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระเอง ซึ่งจะวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวจากจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร ซึ่งเป็นจำนวนเด็กเล็กที่สมัครเข้ารับบริการ ณ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 ในช่วงปีงบประมาณ 2552 ทำการคำนวณจากผลรวมของจำนวนเด็กเล็กในแต่ละระดับชั้น ซึ่งมีทั้งหมดเท่ากับ 130 คน และ 2) กรณีสำนักงานเขตฯ รับภาระ ซึ่งจะวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวจากจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน เนื่องจากจำนวนเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ที่สำนักงานเขตฯ ให้การสนับสนุนค่าอาหารและค่าอาหารเสริม (นม) จะประเมินจากจำนวนเด็กในแต่ละวัน ไม่ได้เป็นการเหมาจ่ายตามจำนวนเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับสมัครไว้ทั้งหมด ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาได้ผลลัพธ์ที่สะท้อนความเป็นจริงได้อย่างชัดเจนมากขึ้น จึงใช้การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวตามจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน ซึ่งคำนวณได้เท่ากับ 124 คน โดยผลการศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน กรณีที่ 1 ซึ่งพิจารณาจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร มีค่าเท่ากับ 17,225.53 บาทต่อคนต่อปี จำแนกเป็น 1) วัตถุประสงค์เพื่อตอบแทนแรงงาน มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 8,126.12 บาทต่อคนต่อปี 2) วัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงาน มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 6,428.64 บาทต่อคนต่อปี และ 3) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 2,670.77 บาทต่อคนต่อปี สำหรับค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียนในกรณีที่ 2 ซึ่งพิจารณาตามจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน มีค่าเท่ากับ 18,059.02 บาทต่อคนต่อปี จำแนกเป็น 1) วัตถุประสงค์เพื่อตอบแทนแรงงาน มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 8,519.32 บาทต่อคนต่อปี 2) วัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงาน มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 6,739.70 บาทต่อคนต่อปี และ 3) วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 2,800.00 บาทต่อคนต่อปี ทั้งนี้จะเห็นว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัวที่พิจารณาจากจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร มีค่าต่ำกว่าการพิจารณาตามจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน ดังนั้นจึงสะท้อนให้เห็นว่าหากสำนักงานเขตฯ มีการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมเท่ากับจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัครของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จะสามารถลดค่าใช้จ่ายต่อหัวในการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน และเป็นการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ลงได้

3.1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงเงินสมทบที่จัดเก็บจากผู้ปกครอง พบว่า สำนักงานเขตบางคอแหลม และสำนักพัฒนาสังคม เป็นผู้รับภาระต้นทุนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.64 โดยส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนเรื่องค่าแรง และค่าวัสดุ รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระต้นทุนร้อยละ 23.49 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นต้นทุนค่าลงทุน สำนักงานทรัพย์สินฯ รับภาระต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าจัดกิจกรรมให้แก่เด็กและจัดอบรมให้แก่ครู / ผู้ดูแลเด็ก คิดเป็นร้อยละ 10.02 ในขณะที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 12 จันทน์เทียะ เนตรวิเศษ รับภาระต้นทุนด้านสุขอนามัยเด็ก คิดเป็นร้อยละ

0.85 จึงสะท้อนให้เห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังขาดแคลนการพัฒนาในด้านสุขอนามัยที่เหมาะสม รวมถึงการสนับสนุนด้านกิจกรรมต่าง ๆ ยังมีน้อย ดังนั้นจึงควรได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เพิ่มเติมในส่วนนี้ เพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ในด้านสาธารณสุขให้ดีขึ้นสำหรับการจัดเก็บเงินสมทบของศูนย์พัฒนาเด็กฯ พบว่า มีส่วนต่างจากค่าใช้จ่ายต่อหัวเป็นจำนวนมาก โดยเงินสมทบที่ผู้ปกครองรับภาระอยู่ระหว่างปีละ 4,050 ถึง 4,230.-บาทต่อคน ประกอบกับการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานเขตฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังมีจำนวนจำกัด ทำให้เด็กก่อนวัยเรียนไม่ได้รับบริการอย่างทั่วถึง รวมถึงการพิจารณาต่าง ๆ ต้องอยู่ภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหารแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจะพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไปตามความจำเป็นและความสามารถของหน่วยงานภาครัฐ

3.2 ผลการวิเคราะห์ต้นทุนในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

3.2.1 การวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางตรง

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 มีต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด เท่ากับ 2,310,224.95 บาท แบ่งเป็นต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุน ร้อยละ 26.59 และต้นทุนรวมทางตรงของหน่วยต้นทุนหลัก ร้อยละ 73.41 ทั้งนี้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48.79) เป็นต้นทุนประเภทค่าแรง โดยเกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยต้นทุนหลักสูงถึงร้อยละ 31.82 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด และเกิดจากกิจกรรมในหน่วยต้นทุนสนับสนุนร้อยละ 16.97 สำหรับกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เป็นกิจกรรมในหน่วยต้นทุนหลักที่มีต้นทุนค่าแรงสูงที่สุดจากทุกกิจกรรม ซึ่งมีค่าเท่ากับ 448,561.35 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 19.42 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด ในขณะที่กิจกรรมงานบ้าน เป็นกิจกรรมที่มีต้นทุนค่าแรงสูงที่สุดในหน่วยต้นทุนสนับสนุน โดยมีค่าเท่ากับ 108,487.58 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4.70 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด รองลงมาคือ ต้นทุนประเภทค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 37.85 ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดจากทุกกิจกรรมในหน่วยต้นทุนหลัก และกิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ ในหน่วยต้นทุนสนับสนุน สำหรับต้นทุนประเภทค่าลงทุน จะมีสัดส่วนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 13.36 ของต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมด ซึ่งเกิดจากกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และกิจกรรมโภชนาการเด็กเป็นสำคัญ (ร้อยละ 4.53 และร้อยละ 2.53 ตามลำดับ)

3.2.2 การวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางอ้อม

ผลการกระจายต้นทุนทางอ้อมโดยพิจารณาจากสัดส่วนภาระงานที่หน่วยต้นทุนสนับสนุนให้บริการแก่หน่วยต้นทุนหลักภายใน 1 ปี ปรากฏว่า ต้นทุนรวมทางอ้อมในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน มีค่าเท่ากับ 614,360.71 บาท โดยส่วนใหญ่จะกระจายไปสู่กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก คิดเป็นร้อยละ 40.9 (251,275.43 บาท) เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมงานบ้าน และกิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงานและผลิตสื่อ สำหรับกิจกรรมที่ได้รับการกระจายต้นทุน รองลงมา คือ กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก คิดเป็นร้อยละ 31.86 (195,749.55 บาท)

เนื่องจากมีรายการส่งซ่อมครุภัณฑ์และอุปกรณ์เป็นประจำทุกเดือน จึงได้รับการจัดสรรต้นทุนจากกิจกรรมซ่อมบำรุง และกิจกรรมงานบ้าน ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ในช่วงปีงบประมาณ 2552 ได้มีนโยบายรณรงค์เรื่องสุขอนามัยเด็กหลายด้าน จึงทำให้ต้องดูแลด้านความสะอาดเป็นพิเศษ ในขณะที่กิจกรรมโภชนาการเด็ก ได้รับการจัดสรรต้นทุนคิดเป็นร้อยละ 27.24 (167,335.73 บาท) โดยส่วนใหญ่ได้รับการจัดสรรต้นทุนจากกิจกรรมงานบ้าน และกิจกรรมจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ทั้งนี้ผลการกระจายต้นทุนทางอ้อม ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 มีต้นทุนทั้งหมดในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เป็นดังนี้ 1) กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก มีต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 1,009,891.83 บาท (ร้อยละ 43.71) 2) กิจกรรมโภชนาการเด็ก มีต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 794,059.65 บาท (ร้อยละ 34.37) และ 3) กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก มีต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 506,273.21 บาท (ร้อยละ 21.91)

3.2.3 การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย

ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 กรณี คือ 1) กรณีศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระเอง ซึ่งจะวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยจากจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัครของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในปีงบประมาณ 2552 ซึ่งมีจำนวน 130 คน และ 2) กรณีสำนักงานเขตฯ เป็นผู้รับภาระ จะวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยจากจำนวนเด็กเฉลี่ย ซึ่งคำนวณได้จำนวน 124 คน โดยผลการศึกษากฎที่ 1 พบว่า ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน มีจำนวนเงินรวมเท่ากับ 17,770.96 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งเกิดจากต้นทุนต่อหน่วยในกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กมากที่สุด เท่ากับ 7,768.40 บาท รองลงมา คือ กิจกรรมโภชนาการเด็ก มีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 6,108.15 บาท และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก มีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 3,894.41 บาท และผลการศึกษาในกรณีที่ 2 พบว่า ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน มีจำนวนเงินรวมเท่ากับ 18,630.85 บาทต่อคนต่อปี โดยส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เท่ากับ 8,144.29 บาท รองลงมา คือ กิจกรรมโภชนาการเด็ก มีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 6,403.71 บาท และกิจกรรมสุขอนามัยเด็ก มีต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 4,082.85 บาท

4. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน: กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1 สามารถนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเพื่ออภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ พบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน โดยส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องค่าแรง ในขณะที่สวัสดิการต่าง ๆ รวมถึงการส่งเสริมความรู้ของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ที่ได้รับจากหน่วยงานภาครัฐ ยังมีสัดส่วนที่น้อยมาก (ร้อยละ 3 -5 ของ

ค่าใช้จ่ายทั้งหมด) และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทราบว่า สวัสดิการบางอย่างก็ไม่สามารถจัดสรรได้ทั่วถึงกับจำนวนบุคลากร ซึ่งอาจทำให้ครู / ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน รวมถึงส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในอาชีพการงานได้ สะท้อนให้เห็นว่า การลงทุนพัฒนาทุนมนุษย์ในตัวบุคลากรยังมีน้อย ในขณะที่ปัจจัยแรงงานเหล่านี้มีความสำคัญอย่างมากต่อการปฏิบัติการกิจหลักของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทั้งนี้ในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าแรงงานเป็นปัจจัยการผลิตที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจในประเทศอย่างมาก ดังนั้นการลงทุนในทุนมนุษย์จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางสังคมได้มากกว่าการลงทุนทางเทคโนโลยี กล่าวคือ เมื่อมีการพัฒนาทุนมนุษย์ในตัวบุคลากร จะส่งผลต่อการพัฒนาเด็กในชุมชนให้มีพัฒนาการและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วยเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า การพิจารณาจำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร (17,225.53 บาท) มีค่าต่ำกว่า การพิจารณาตามจำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน (18,059.02 บาท) แสดงว่าค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็กเล็กที่เกิดขึ้นมีจำนวนสูงกว่างบประมาณที่สำนักงานเขตฯ จัดสรรให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ สะท้อนให้เห็นว่า การจัดสรรงบประมาณดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ดังนั้นหากสำนักงานเขตฯ ได้นำผลการศึกษาดังกล่าวไปเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงด้านการวางแผนงบประมาณ จะทำให้เกิดการจัดสรรงบประมาณและบริการทางการศึกษาที่รองรับกับจำนวนเด็กเล็กในชุมชนได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

สำหรับผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า สำนักงานเขตฯ รับภาระต้นทุนมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนด้านโภชนาการเด็ก ทั้งนี้ยังขาดแคลนหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และหน่วยงานที่สนับสนุนเพิ่มเติมในด้านสุขอนามัยของเด็กเล็ก ดังนั้นภาครัฐจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการพิจารณางบประมาณเพิ่มเติมในส่วนนี้ หรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดบริการสาธารณะให้แก่เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อให้เกิดความพร้อมทั้งร่างกายและสติปัญญา

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนรวมทางตรงของศูนย์พัฒนาเด็กฯ พบว่า ต้นทุนค่าลงทุนมีสัดส่วนที่น้อยมาก (ร้อยละ 13.36) สะท้อนให้เห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังขาดแคลนการสนับสนุนในด้านครุภัณฑ์และการลงทุนในอาคารสิ่งก่อสร้าง ซึ่งจากการสำรวจและสัมภาษณ์ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กฯ ทราบว่า ครุภัณฑ์ส่วนใหญ่ได้จากการบริจาคซึ่งปัจจุบันมีสภาพเก่า และหมดอายุการใช้งานแล้ว ประกอบกับงบประมาณในการลงทุนปรับปรุงอาคารสิ่งก่อสร้างมีจำนวนจำกัด และต้องรอขั้นตอนในการพิจารณาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นภาครัฐจึงควรพิจารณาจัดสรรครุภัณฑ์เพิ่มเติมให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ มีจำนวนค่อนข้างมาก โดยส่วนใหญ่เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นในกิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (ร้อยละ 43.71) กิจกรรมด้านโภชนาการ (ร้อยละ 34.37) ในขณะที่กิจกรรมสุขอนามัยเด็กมีสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 21.91) เนื่องจากเด็กเล็กได้รับการดูแลเพียงการตรวจสุขภาพทั่วไป และการหยอดวัคซีนโปลิโอ สะท้อนให้เห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังขาดแคลนการพัฒนาด้านสุขอนามัยเด็กที่เหมาะสม ดังนั้นภาครัฐจึงควรคำนึงถึงประเด็นดังกล่าว พร้อมทั้งพิจารณาการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้ในส่วนนี้ หรือส่งเสริมการจัดบริการด้านสาธารณสุขที่จำเป็นให้แก่เด็กเล็กเพิ่มขึ้น เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศ จำเป็นต้องได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม โดยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กเล็กถือเป็นหน้าที่ที่ภาครัฐต้องลงทุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาทุนมนุษย์ในด้านสาธารณสุขและส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กให้มีความสมบูรณ์พร้อมมากที่สุด

จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถึงแม้ภาครัฐจะมีสัดส่วนให้การสนับสนุนด้านต้นทุนและค่าใช้จ่ายแก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ มากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ แต่ก็ยังไม่สอดคล้องกับต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ประกอบกับส่วนต่างต้นทุนที่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังคงต้องแบกรับภาระเองนั้นก็มียุ่ค่อนข้างมาก ในขณะที่การช่วยเหลือของหน่วยงานอื่น ๆ ยังมีข้อจำกัด ประกอบกับเงินสมทบจากผู้ปกครองไม่สามารถจัดเก็บได้ตามที่กำหนดไว้ และศูนย์พัฒนาเด็กฯ อาจดำเนินงานต่อไปไม่ได้หากขาดปัจจัยทุนในการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เด็กเหล่านี้เป็นทรัพยากรมนุษย์ และเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต ดังนั้นการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในทุกด้านก่อนเข้าสู่การเรียนในระดับต่อไป รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น จึงเป็นหน้าที่ที่ภาครัฐควรกระทำ และถึงแม้การลงทุนดังกล่าวอาจจะไม่สามารถประเมินความคุ้มค่าที่เป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน เนื่องจากเด็กเล็กยังไม่สามารถให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปของภาษีรายได้ให้แก่รัฐบาล แต่ผลตอบแทนที่ภาครัฐจะได้รับนั้นจะอยู่ในรูปของประโยชน์สู่สังคม และจะเป็นผลตอบแทนทางอ้อมไปสู่ชุมชน ซึ่งหากมีการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์อาจมากกว่าผลตอบแทนในรูปตัวเงินก็ได้ ประกอบกับการลงทุนในสินค้าและบริการสาธารณะถือเป็นการลงทุนในโครงการสาธารณะที่ภาครัฐสมควรมุ่งหวังผลกำไร เนื่องจากต้นทุนทางสังคมที่จ่ายไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา หรือการสาธารณสุขก็ตาม ล้วนแล้วแต่จะส่งผลดีต่อทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้ ปัจจุบันภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดบริการทางการศึกษาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงควรกระจายความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่เด็กในชุมชนเช่นเดียวกับเด็กในกลุ่มอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดให้การดูแลเด็กก่อนวัยเรียนเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกรุงเทพมหานคร รวมถึงเป็นวาระแห่งชาติเพื่อเด็กอย่างแท้จริง

5. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. จากการศึกษาค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ พบว่า การพัฒนาความรู้และการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ยังมีค่อนข้างน้อย ดังนั้นสำนักงานเขตฯ จึงควรจัดสรรการฝึกอบรมและจัดสวัสดิการเพิ่มเติมให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กฯ ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น เช่น การจัดบริการด้านตรวจสุขภาพ การให้สวัสดิการเครื่องแบบ สวัสดิการที่พักอาศัย รวมถึงส่งเสริมการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ในการสอนให้แก่ครู / ผู้ดูแลเด็ก เป็นต้น ทั้งนี้จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจในการทำงานแก่บุคลากรได้มากขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า การจัดสรรงบประมาณของสำนักงานเขตฯ ยังไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ดังนั้นหากภาครัฐได้มีการคำนวณอัตราการเกิดของเด็กในแต่ละพื้นที่ เพื่อประมาณการจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนในแต่ละช่วงวัยของแต่ละชุมชนที่ภาครัฐจำเป็นต้องให้การสนับสนุนในปีต่อ ๆ ไป จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาวางแผนด้านงบประมาณให้เป็นไปอย่างสมเหตุสมผลมากขึ้น รวมถึงเป็นการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้อย่างแท้จริง

3. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ พบว่า ยังมีจำนวนน้อย และไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ดังนั้นภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กฯ เช่น การจัดสรรงบประมาณค่าจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กเล็ก หรือค่ากิจกรรมทัศนศึกษา รวมถึงการจัดบริการสารสนเทศสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อให้เด็กในชุมชนได้มีโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่ภาครัฐจัดสรรให้อย่างเท่าเทียมกัน

4. จากการศึกษาด้านต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก ยังมีสัดส่วนน้อย ดังนั้นภาครัฐจึงควรพิจารณาการสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กฯ โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านปริมาณ ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพื่อใช้ในการดูแลเรื่องสุขอนามัยของเด็กเล็ก หรือภาครัฐเป็นผู้จัดบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เหมาะสมตามช่วงวัยให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เด็กเล็กมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงควบคู่กับพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และ 2) ด้านคุณภาพ ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านการแพทย์และการสาธารณสุขพื้นฐานให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กฯ และผู้ปกครองเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญและเกิดความร่วมมือในการพัฒนาสุขอนามัยเด็กได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาในด้านมุมมองของผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน มิได้พิจารณาในแง่ของต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงซึ่งผู้ประกอบการต้องรับภาระ ดังนั้นหากมีการศึกษาเพิ่มเติมทั้งสองด้านจะทำให้ทราบต้นทุนโดยรวมของสังคม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดสรรทรัพยากรที่แท้จริงมากขึ้น
2. การศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงเฉพาะกรณีตัวอย่างเพียงศูนย์เดียว ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ อาจนำแนวคิด หลักการ หรือวิธีการคำนวณต้นทุนที่ได้ไปขยายผลให้กับการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนอื่น งานวิจัย หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาต้นทุน-ประสิทธิผลของงบประมาณที่จัดสรรให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน เพื่อจะเป็นประโยชน์ในด้านการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เกิดจากการทำงานหรือการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กฯ ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนต่อหน่วยในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กในชุมชน กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดกระทรวงศึกษา หรือกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้มีความเท่าเทียมกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. (คำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ 246/2547). สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2551, จาก <http://www.thailocaladmin.go.th>
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550). *รัฐบาลชิงแก่ ไซว์ผลงานวาระเด็กและเยาวชนปี 50 “ไพบูลย์” เล็งจัดระเบียบโลกออนไลน์ ห้ามเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของเด็กหลังพบเด็ก 1 ใน 10 ถูกล่อลวง*. MSO NEWS. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2550, จาก http://www.m-society.go.th/news_detail.php?newsid=1529.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เด็ก 3-5 ปี: การอุดหนุนค่าใช้จ่าย*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2551, จาก <http://www.onec.go.th>
- กรุงเทพมหานคร. (2548, 1 สิงหาคม). *ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2548*.
- กรุงเทพมหานคร. (2551). *สถิติกรุงเทพมหานคร*. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2551, จาก <http://www.bangkok.go.th/info>
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). *พัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องอาศัยความร่วมมือ*. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2551, จาก <http://www.oknation.net/blog/kriengsak/2008/03/02/entry-2> - 57k.
- กรม. *ขานรับออก 5 วาระสำคัญเพื่อเด็ก*. (2550). หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.thaihealth.or.th/2007/cms/detail.php?id=5187>.
- แคปแลน; และคนอื่น ๆ. (2548). *ทุนมนุษย์*. แปลโดย พิพัฒน์ ก้องกิจกุล. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ชูลท์ส. (2525). *การลงทุนในทุนมนุษย์*. แปลโดย เทียนฉาย กิระนันท์. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา.
- ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์. (2544). *พัฒนาชนบทที่ยั่งยืนสำหรับสาขาเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- เทียนฉาย กิระนันท์. (2519). *เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บัณฑิต ไทยอุดม. (2547). *การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยศูนย์สุขภาพชุมชน ของเครือข่ายบริการสาธารณสุขด้านชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ปีงบประมาณ 2546*. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (การบริหารสาธารณสุข). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- บุญคง หันจางสิทธิ์. (2549). *เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮาส์.
- ประพันธ์ ธรรมไชย. (2549). *เศรษฐศาสตร์การศึกษา*. เชียงใหม่: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- พระมหาดีเจริญ สมประสาท. (2545). *การศึกษาเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร ระหว่าง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนที่กรุงเทพมหานครให้ การสนับสนุน*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พิชญา รัตนพล. (2550, 30 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย ศรีสกุล ตันบุญจิตต์ ที่สำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์.
- พิศมัย จารุจิตติพันธ์; และคนอื่นๆ. (2550). *รายงานการวิจัย การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหัวในการผลิต เศรษฐศาสตร์บัณฑิตและเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพ็ญแข ลาภยั้ง. (2547). *การวิเคราะห์ต้นทุนย่อยภายในหน่วยต้นทุนบริการสุขภาพ*. นนทบุรี: กองทันตสาธารณสุข (กลุ่มพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข) กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- ภาวิดา น้อยปั่น. (2550). *การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาในระดับปริญญาตรีภาคปกติ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. งานวิจัยเฉพาะเรื่อง ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ภิรมย์ กมลรัตนกุล; จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์; และ สุรวิทย์ งามเกียรติไพศาล. (2544). *การวิเคราะห์ต้นทุน ต่อหน่วยการให้บริการผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). *หน่วยที่ 12 การวิเคราะห์ต้นทุน*. (เอกสารการสอน ชุดวิชา หลักเศรษฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัย ธรรมมาธิราช. จัดสำเนา.
- ยุทธศักดิ์ สุวมลธีระบุตร. (2543). *การวิเคราะห์ต้นทุนการเลี้ยงเด็ก วิเคราะห์โดยวิธีต้นทุนกับ ประสิทธิภาพ กรณีศึกษาเด็กของคลินิกสุขภาพเด็กดี วชิรพยาบาล โรงพยาบาลตากสิน และ สถานเฝ้าเลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วงเดือน จินดาวัฒน์. (2535). *การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหัวของสถาบันในการผลิตนักศึกษา หลักสูตร เจ้าพนักงานสาธารณสุข ทันตภิบาล และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม ของวิทยาลัยการสาธารณสุข ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน. (2546). *เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมคิด แก้วสนธิ; และ ภิรมย์ กมลรัตนกุล. (2534). *การวิเคราะห์และประเมินผลบริการสาธารณสุข*.

พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (มปป.). *หลักการบัญชีบริหาร*. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553, 15 มีนาคม). *ประกาศสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติกร เรื่อง การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้ช่วยครู ครั้งที่ 1/2553*. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2553, จาก http://personel.obec.go.th/ewtadmin/ewt/personalobec/download/article/article_20100315144830.pdf

สำนักงานกฤษฎีกา. (2552). *งบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ 2547 ถึง ปีงบประมาณ 2552*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2552, จาก

<http://www.bb.go.th/bbhome/page.asp?option=content&dsc>

สำนักงานกฤษฎีกา. (2553). *รายละเอียดแผนการตรวจราชการกรณีปกติ ปีงบประมาณ 2553*.

สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2553, จาก http://www.inspect8.moe.go.th/Newwebsite_strategy8/policy

สุริรัตน์ งามเกียรติไพศาล. (2552). *เอกสารชุดที่ 4 การคำนวณต้นทุนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์*.

(เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

เสาวลักษณ์ ช่างสมบุญ. (2544). *การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการผู้ที่มีความบกพร่องทาง*

สติปัญญา ศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน โรงพยาบาลราชานุกูล. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เวชศาสตร์ชุมชน). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

อุทุมพร จามรมาน; และ จีระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2543) *ระบบ กลไก และประสิทธิภาพของสถานเลี้ยงดูเด็กของภาครัฐ และเอกชนในปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Becker, Gary S. (1964). *Investment Human Capital*. United States of America: National Bureau of Economic Research.

Kasame Tungkasamesamran. (2000). *Unit Cost and Cost Recovery Analysis of Community Hospitals : A Case Study of Thongsaenkhan Hospital*. Thesis, M.S. (Science in Health Economics). Bangkok: Chulalongkorn University. Photocopied.

Naspassanun Limsantithum. (2004). *Cost-Effectiveness Analysis of Chronic Disease Management: Comparison between King Chulalongkorn Memorial Hospital And Public Health Center 16 Lumpini*. Thesis, M.S. (Science in Health Economics). Bangkok: Chulalongkorn University. Photocopied.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แบบเก็บรวบรวมข้อมูล
 - ข้อมูลค่าใช้จ่ายและต้นทุนของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
- ชุมชนสวนหลวง 1

แบบรวบรวมต้นทุนค่าแรง

LC 1

ชื่อ	รายการต้นทุนค่าแรง (บาท / ปี)									
	สำนักงานเขตบางคอแหลม และสำนักพัฒนาสังคม			สนง.ทรัพยากรฯ			ศูนย์พัฒนาเด็กฯ			รวม (บาท)
	ค่า ตอบแทน	ประกัน สังคม	ค่า ฝึกอบรม	ค่า ฝึกอบรม	ค่าชุด กีฬา	ค่า กิจกรรม	ค่าจ้าง	ค่าตรวจ สุขภาพ	สวัสดิการ อื่น ๆ	

แบบเก็บข้อมูลการจัดสรรเวลาปฏิบัติงานของบุคลากร

ชื่อ - สกุล..... ตำแหน่ง.....

ระดับการสอน ☐ เตรียมอนุบาล ☐ อนุบาล 1 ☐ อนุบาล 2 ☐ อนุบาล 3 ☐ อื่น ๆ

กิจกรรม	เวลาทำงานใน 1 สัปดาห์ (ชั่วโมง)	เวลาปฏิบัติงาน (%)	หมายเหตุ
1 กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน			
2 กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ			
3 กิจกรรมการเงินและบัญชี			
4. กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์			
5. กิจกรรมซ่อมบำรุง			
6. กิจกรรมงานบ้าน			
7. กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก			
8. กิจกรรมโภชนาการเด็ก			
9. กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก			
10. อื่น ๆ			
รวม	40	100	

แบบบันทึกต้นทุนค่าวัสดุ

MC 1

ห้อง / หน่วยงาน.....

ประเภทวัสดุ(1 วัสดุสำนักงาน, 2. วัสดุการเรียนการสอน, 3.วัสดุซ่อมบำรุง, 4.วัสดุงานบ้านงานครัว, 5. วัสดุการแพทย์, 6.วัสดุอื่น ๆ)

[illegible]

หมายเหตุ *	1 กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน	4. กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์	7. กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
	2 กิจกรรมจัดทำหลักสูตร และผลิตสื่อรายงาน	5. กิจกรรมซ่อมบำรุง	8. กิจกรรมโภชนาการเด็ก
	3 กิจกรรมการเงินและบัญชี	6. กิจกรรมงานบ้าน	9. กิจกรรม

แบบบันทึกข้อมูลค่าสาธารณูปโภค และค่าใช้จ่ายต่างๆ

MC 2

[illegible]

แบบบันทึกต้นทุนค่าเสื่อมราคาอาคาร และสิ่งก่อสร้าง

CC 1

ประเภท	ปีที่เริ่มใช้	ราคา	ปีซ่อมแซม	ราคาซ่อมแซม (บาท)	ราคารวม (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	พื้นที่ใช้สอยทั้งอาคาร (ตร.ม.)	ค่าเสื่อมราคา / ปี	ค่าเสื่อมราคา / ตารางเมตร	ใช้ประโยชน์ (ระบุได้มากกว่า 1 กิจกรรม)

หมายเหตุ * 1 กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน 4. กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ 7. กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
 2. กิจกรรมจัดทำหลักสูตร และผลิตสื่อรายงาน 5. กิจกรรมซ่อมบำรุง 8. กิจกรรมโภชนาการเด็ก
 3. กิจกรรมการเงินและบัญชี 6. กิจกรรมงานบ้าน 9. กิจกรรม

แบบบันทึกต้นทุนค่าลงทุนครุภัณฑ์ต่าง ๆ

CC 2

ห้อง / หน่วยงาน.....

ประเภทครุภัณฑ์(1. ครุภัณฑ์สำนักงาน, 2. ครุภัณฑ์การเรียนการสอน, 3. ครุภัณฑ์งานบ้าน งานครัว, 4. ครุภัณฑ์อื่น ๆ)

ลำดับ	รายการครุภัณฑ์	หน่วยงาน / แหล่งใช้	ปีที่รับมา	ราคา/หน่วย (บาท)	จำนวนที่ใช้	ราคารวม (บาท)	อายุการใช้งาน	ค่าเสื่อมราคา / ปี (บาท)	ใช้ประโยชน์ (ระบุได้มากกว่า 1 กิจกรรม)

หมายเหตุ * 1. กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน 4. กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ 7. กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
 2. กิจกรรมจัดทำหลักสูตร และผลิตสื่อรายงาน 5. กิจกรรมซ่อมบำรุง 8. กิจกรรมโภชนาการเด็ก
 3. กิจกรรมการเงินและบัญชี 6. กิจกรรมงานบ้าน 9. กิจกรรม

แบบเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เดือน	จำนวนเงิน (บาท)
ต.ค.51	
พ.ย.51	
ธ.ค.51	
ม.ค.52	
ก.พ.52	
มี.ค.52	
เม.ย.52	
พ.ค.52	
มิ.ย.52	
ก.ค.52	
ส.ค.52	
ก.ย.52	
รวม (บาท)	

ข้อมูลค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

หน่วย : บาท

รายการค่าใช้จ่าย	หน่วย (คน)		ค่าใช้จ่าย / เดือน (บาท)	รายงานค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงานประจำเดือน (บาท)												รวม (บาท)	รวม ค่าใช้จ่าย แต่ละ หน่วยงาน
	4 เดือน แรก	8 เดือน หลัง		ต.ค. 51	พ.ย. 51	ธ.ค. 51	ม.ค. 52	ก.พ. 52	มี.ค. 52	เม.ย. 52	พ.ค. 52	มิ.ย. 52	ก.ค. 52	ส.ค. 52	ก.ย. 52		
สำนักพัฒนาสังคมและสำนักงานเขตบางคอแหลม																	
ค่าตอบแทน	11	12	5,640	62,040	62,040	62,040	62,040	67,488	67,680	67,680	67,680	67,680	67,680	67,680	67,680	789,408.00	
เงินประกันสังคม	11	12	282 (9 เดือน)	3,102	3,102	3,102	3,102	3,384	3,384	3,384	3,384	3,384	2,040	2,040	2,040	35,448.00	
ค่าฝึกอบรม		12	170 (3 เดือน)					20,280								20,280.00	845,136.00
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์																	
ค่าฝึกอบรม		9	5,960								53,640					53,640.00	
สวัสดิการชุดกีฬา		14	289										4,046			4,046.00	
สวัสดิการกิจกรรมกีฬา		8	6,000											48,000		48,000.00	105,686.00
ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1																	
ค่าจ้างแม่ครัว		1	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	72,000.00	
สวัสดิการที่พัก		3	734	2,202	2,202	2,202	2,202	2,202	2,202	2,202	2,202	2,202	2,202	2,202	2,202	26,424.00	
สวัสดิการตรวจสุขภาพครู		12	530				6,360									6,360.00	
สวัสดิการตรวจสุขภาพแม่ครัว		1	790				790									790.00	105,574.00
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อตอบแทนแรงงาน (บาท)				73,344	73,344	73,344	80,494	99,354	79,266	79,266	132,906	79,266	81,968	125,922	77,922	1,056,396.00	1,056,396.00

ข้อมูลค่าสาธารณูปโภคและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ประจำปีงบประมาณ 2552

หน่วย : บาท

ประจำเดือน	ศูนย์พัฒนาเด็กฯ รับภาระเอง										
	ค่าไฟฟ้า	ค่าน้ำประปา	ค่าโทรศัพท์	ค่าเช่า	ค่าพาหนะ	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	ค่าซ่อมบำรุงต่าง ๆ*	ค่าอาหารเด็ก	ค่าหนังสือพิมพ์	ค่ารักษาพยาบาลเด็ก	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ
ต.ค.-51	1,394.00	813.75	276.50	495.00	380.00	290.00	1,420.00	10,854.00	200.00	1,640.00	200.00
พ.ย.-51	1,405.25	777.00	292.75	495.00	240.00	290.00		7,907.00	200.00	1,109.00	440.00
ธ.ค.-51	1,040.25	777.00	246.00	495.00	217.00	290.00		9,206.25	200.00		4,721.00
ม.ค.-52	1,088.25	777.00	287.75	495.00	327.00	290.00		10,933.00	200.00		
ก.พ.-52	1,278.50	813.75	290.00	495.00	315.00	290.00		8,592.00	200.00		1,400.00
มี.ค.-52	1,635.50	801.50	313.50	495.00	260.00	290.00		10,113.00	200.00		
เม.ย.-52	1,246.75	623.00	358.50	495.00	232.00	290.00		10,432.50	200.00	1,560.00	
พ.ค.-52	1,139.75	485.00	377.75	495.00	265.00	290.00		11,741.25	200.00		972.00
มิ.ย.-52	1,769.25	863.00	390.00	495.00	399.00	290.00		12,200.00	200.00		
ก.ค.-52	1,425.25	826.00	374.50	495.00	407.00	290.00		9,024.25	200.00		
ส.ค.-52	1,669.00	838.00	368.00	495.00	426.00	290.00	7,000.00	12,191.00	200.00		
ก.ย.-52	1,669.00	927.00	307.00	495.00	345.00	290.00		10,492.00	200.00		
รวม	16,760.75	9,322.00	3,882.25	5,940.00	3,813.00	3,480.00	8,420.00	123,686.25	2,400.00	4,309.00	7,733.00

ข้อมูลค่าสาธารณูปโภคและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ประจำปีงบประมาณ 2552 (ต่อ)

หน่วย : บาท

ประจำเดือน	สำนักงานเขตฯ	สำนักงานทรัพย์สินฯ			สถานีนามัย (ศูนย์จันทร์เทียนนครพิเศษ)			
	ค่าอาหาร + อาหารเสริม (นม)	ค่าชุดกีฬา	ค่ากิจกรรม "พาน้องเที่ยว"	ค่าจัดกิจกรรม "กีฬาสีเด็ก"	ค่าวัคซีนโปลิโอ (@ 20.-บาท x 128 คน)	ค่าบริการตรวจสุขภาพ (@ 70.-บาท x 128 คน)	ค่าบริการให้คำปรึกษา (@ 50.-บาท)	ค่ายาฆ่าเหา (@ 13.-บาท)
ต.ค.-51	43,605.00							
พ.ย.-51	42,375.00							
ธ.ค.-51	41,595.00				1,300.00	4,550.00	3,250.00	117.00
ม.ค.-52	39,975.00				1,300.00	4,550.00	3,250.00	
ก.พ.-52	38,610.00							
มี.ค.-52	39,675.00							
เม.ย.-52	23,730.00							
พ.ค.-52	32,430.00							
มิ.ย.-52	39,630.00		15,000.00					
ก.ค.-52	30,975.00	34,560.00						
ส.ค.-52	35,505.00			37,500.00				
ก.ย.-52	39,075.00							
รวม	447,180.00	34,560.00	15,000.00	37,500.00	2,600.00	9,100.00	6,500.00	117.00

ข้อมูลค่าสาธารณูปโภคและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ประจำปีงบประมาณ 2552 (ต่อ)

หน่วย : บาท

ประจำเดือน	ศูนย์พัฒนา เด็กฯ	สำนักพัฒนาสังคม และสำนักงานเขตฯ	สำนักงาน ทรัพย์สินฯ	สถานีนอนมัย (ศูนย์จันทร์เทียมฯ)	รวมทั้งหมด (บาท)	หักเงินสมทบจาก ผู้ปกครอง	คงเหลือเป็นค่าใช้จ่ายจริง ในแต่ละเดือน
ต.ค.-51	17,963.25	43,605.00			61,568.25	29,400.00	32,168.25
พ.ย.-51	13,156.00	42,375.00			55,531.00	29,700.00	25,831.00
ธ.ค.-51	17,192.50	41,595.00		9,217.00	68,004.50	27,900.00	40,104.50
ม.ค.-52	14,398.00	39,975.00		9,100.00	63,473.00	28,800.00	34,673.00
ก.พ.-52	13,674.25	38,610.00			52,284.25	28,500.00	23,784.25
มี.ค.-52	14,108.50	39,675.00			53,783.50	32,900.00	20,883.50
เม.ย.-52	15,437.75	23,730.00			39,167.75	22,700.00	16,467.75
พ.ค.-52	15,965.75	32,430.00			48,395.75	36,100.00	12,295.75
มิ.ย.-52	16,606.25	39,630.00	15,000.00		71,236.25	29,400.00	41,836.25
ก.ค.-52	13,042.00	30,975.00	34,560.00		78,577.00	23,900.00	54,677.00
ส.ค.-52	23,477.00	35,505.00	37,500.00		96,482.00	28,500.00	67,982.00
ก.ย.-52	14,725.00	39,075.00			53,800.00	29,400.00	24,400.00
รวม	189,746.25	447,180.00	87,060.00	18,317.00	742,303.25	347,200.00	395,103.25

ข้อมูลต้นทุนค่าเสื่อมราคาอาคาร และครุภัณฑ์ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสวนหลวง 1

ชื่ออาคาร / สิ่งก่อสร้าง	ปีที่เริ่มดำเนินการ	ราคาอาคาร	ปีที่ซ่อมแซม	ราคาซ่อมแซม (บาท)	ราคารวม (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	พื้นที่ใช้สอย(ตร.ม.)	ค่าเสื่อมราคาต่อปี (บาท)	บริเวณปรับปรุงซ่อมแซม
อาคารเรียน 2 ชั้น	2538	1,500,000			1,500,000.00	20	457.61	75,000.00	
ปรับปรุงอาคารสถานที่ (ทาสี, เปลี่ยนพื้น)			2552	101,100.00	101,100.00	5	281.49	20,220.00	ทาสีอาคารเรียน 2 ชั้น
				68,722.00	68,722.00	5	63.33	13,744.40	เปลี่ยนพื้นโรงอาหาร+ทางเดิน ส่วนกลางข้างบันได
ปรับปรุงศูนย์เด็กฯ ตามโครงการยกระดับฯ ของสำนักพัฒนาสังคมฯ			2552	38,000.00	38,000.00	5	16.68	7,600.00	ทางเดินเชื่อมห้องน้ำ
เปลี่ยนรางน้ำฝนสแตนเลส			2552	24,000.00	24,000.00	5	15.21	4,800.00	พื้นที่ส่วนกลาง
รวมค่าเสื่อมราคาอาคาร (บาท)					1,731,822.00			121,364.40	
ครุภัณฑ์ภายในศูนย์พัฒนาเด็กฯ					935,772.00	5		187,154.40	
รวมค่าเสื่อมราคาทั้งหมด (บาท)					2,667,594.00			308,518.80	

ข้อมูลค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

หน่วย : บาท

ประจำเดือน	จำนวนเงิน
ต.ค.-51	29,400.00
พ.ย.-51	29,700.00
ธ.ค.-51	27,900.00
ม.ค.-52	28,800.00
ก.พ.-52	28,500.00
มี.ค.-52	32,900.00
เม.ย.-52	22,700.00
พ.ค.-52	36,100.00
มิ.ย.-52	29,400.00
ก.ค.-52	23,900.00
ส.ค.-52	28,500.00
ก.ย.-52	29,400.00
รวม	347,200.00

รายละเอียดต้นทุนรวมทางตรง (Total Direct Cost)

หน่วย : บาท

หน่วยต้นทุน	ค่าตอบแทน ทั้งหมด	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค และค่าใช้สอย	ค่าเสื่อมราคาอาคาร	ค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์
1. หน่วยต้นทุนสนับสนุน					
- กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน	78,174.45	4,256.53	3,825.97	2,402.34	19,933.63
- กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ	99,010.35	47,844.28	4,466.42	2,402.34	21,538.55
- กิจกรรมการเงินและบัญชี	27,329.83	3,700.20	4,466.42	2,402.34	13,236.28
- กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์	60,239.25	3,236.58	5,772.24	2,402.34	10,543.93
- กิจกรรมซ่อมบำรุง	18,700.95	1,566.67	15,793.38	9,763.77	6,014.62
- กิจกรรมงานบ้าน	108,487.58	6,095.83	5,010.65	9,763.77	15,979.50
2. หน่วยต้นทุนหลัก					
- กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	448,561.35	48,324.70	156,955.73	60,580.39	44,194.23
- กิจกรรมโภชนาการเด็ก	201,230.20	5,838.30	361,292.93	24,696.08	33,666.41
- กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก	85,390.05	11,237.47	184,719.53	7,129.39	22,047.23
รวม	1,127,124.00	132,100.55	742,303.25	121,542.75	187,154.40

ผลรวมต้นทุนทางตรงของแต่ละกิจกรรมในหน่วยต้นทุนสนับสนุนและหน่วยต้นทุนหลัก

(หน่วย : บาท)

หน่วยต้นทุน	ต้นทุนค่าแรง (Labor Cost)	ต้นทุนค่าวัสดุ (Material Cost)	ต้นทุนค่าลงทุน (Capital Cost)	ต้นทุนรวมทางตรง ทั้งหมด
1. หน่วยต้นทุนสนับสนุน				
- กิจกรรมบริหาร สรรหา และประสานงาน	78,174.45	8,082.50	22,335.97	108,592.92
- กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ	99,010.35	52,310.70	23,940.89	175,261.94
- กิจกรรมการเงินและบัญชี	27,329.83	8,166.62	15,638.62	51,135.06
- กิจกรรมจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์	60,239.25	9,008.82	12,946.27	82,194.34
- กิจกรรมซ่อมบำรุง	18,700.95	17,360.04	15,778.39	51,839.38
- กิจกรรมงานบ้าน	108,487.58	11,106.49	25,743.27	145,337.33
2. หน่วยต้นทุนหลัก				
- กิจกรรมการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	448,561.35	205,280.42	104,774.62	758,616.40
- กิจกรรมโภชนาการเด็ก	201,230.20	367,131.23	58,362.50	626,723.92
- กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก	85,390.05	195,956.99	29,176.62	310,523.66
รวม	1,127,124.00	874,403.80	308,697.15	2,310,224.95

ตารางแสดงสัดส่วนภาระงานในการให้บริการของแต่ละกิจกรรมภายในปีงบประมาณ 2552

หน่วย : ร้อยละ

กิจกรรม	กิจกรรมบริหาร สรรหา และ ประสานงาน	กิจกรรมจัดทำ หลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ	กิจกรรมการเงิน และบัญชี	กิจกรรมจัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์	กิจกรรม ซ่อมบำรุง	กิจกรรม งานบ้าน	กิจกรรมการเลี้ยงดู และส่งเสริม พัฒนาการเด็ก	กิจกรรม โภชนาการเด็ก	กิจกรรม สุขอนามัยเด็ก	รวม
- กิจกรรมบริหาร สรรหา และ ประสานงาน	0.37500	0.03125	0.06250	0.06250	0.09375	0.03125	0.12500	0.09375	0.12500	1.00
- กิจกรรมจัดทำหลักสูตร รายงาน และผลิตสื่อ	0.13333	0.00000	0.00000	0.00000	0.00000	0.00000	0.60000	0.10000	0.16667	1.00
- กิจกรรมการเงินและบัญชี	0.00000	0.00000	0.00000	0.37500	0.00000	0.00000	0.37500	0.09375	0.15625	1.00
- กิจกรรมจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์	0.10000	0.00000	0.07500	0.00000	0.00000	0.15000	0.30000	0.30000	0.07500	1.00
- กิจกรรมซ่อมบำรุง	0.05882	0.00000	0.00000	0.00000	0.00000	0.05882	0.35294	0.17647	0.35294	1.00
- กิจกรรมงานบ้าน	0.00000	0.00000	0.00000	0.00000	0.00000	0.00000	0.37500	0.37500	0.25000	1.00
- กิจกรรมการเลี้ยงดู และ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก										
- กิจกรรมโภชนาการเด็ก										
- กิจกรรมสุขอนามัยเด็ก										

ตารางแสดงการคำนวณต้นทุนรวมทางอ้อมด้วยวิธีกระจายแบบสมการเกี่ยวเนื่อง (Simultaneous Equation Method)

รหัสหน่วยต้นทุน	101	102	103	104	105	106	201	202	203	ต้นทุนทางตรงของหน่วยต้นทุนสนับสนุน
ต้นทุนรวมทางตรง	108,592.92	175,261.94	51,135.06	82,194.34	51,839.38	145,337.33	758,616.40	626,723.92	310,523.66	614,360.97
0	1.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	
1	0.3750	0.0313	0.0625	0.0625	0.0938	0.0313	0.1250	0.0938	0.1250	
2	0.1566	0.0117	0.0281	0.0469	0.0352	0.0266	0.1526	0.0912	0.1074	
3	0.0670	0.0049	0.0133	0.0203	0.0147	0.0140	0.0736	0.0487	0.0485	
4	0.0287	0.0021	0.0057	0.0092	0.0063	0.0060	0.0328	0.0220	0.0215	
5	0.0123	0.0009	0.0025	0.0039	0.0027	0.0026	0.0142	0.0095	0.0092	
6	0.0053	0.0004	0.0011	0.0017	0.0012	0.0011	0.0061	0.0041	0.0040	
7	0.0023	0.0002	0.0005	0.0007	0.0005	0.0005	0.0026	0.0018	0.0017	
8	0.0010	0.0001	0.0002	0.0003	0.0002	0.0002	0.0011	0.0008	0.0007	
9	0.0004	0.0000	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0005	0.0003	0.0003	
10	0.0002	0.0000	0.0000	0.0001	0.0000	0.0000	0.0002	0.0001	0.0001	
11	0.0001	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0001	0.0001	0.0001	
12	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	
13	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	
14	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	
รวมสัดส่วนการกระจายต้นทุน (ร้อยละ)							0.4090	0.2724	0.3186	1.00
ต้นทุนรวมทางอ้อม (บาท)							251,275.43	167,335.73	195,749.55	614,360.71
ต้นทุนทั้งหมด (บาท)							1,009,891.83	794,059.65	506,273.21	2,310,224.69
จำนวนเด็กตามอัตรารับสมัคร (คน)							130	130	130	
ต้นทุนต่อหน่วย (บาท)							7,768.40	6,108.15	3,894.41	17,770.96
จำนวนเด็กเฉลี่ยต่อวัน (คน)							124	124	124	
ต้นทุนต่อหน่วย (บาท)							8,144.29	6,403.71	4,082.85	18,630.85

ภาคผนวก ข

ข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์บุคลากรสำนักพัฒนาสังคม

และเอกสารขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ

- หนังสือขอความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลจากสำนักพัฒนาสังคม
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลจากสำนักอนามัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลจากมัสยิด อัล-อะดีก
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลจากศูนย์บริการสาธารณสุข 12
จันทบุรีเขต เนตรวิเศษ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	ชื่อสกุล	นางสาว ศรีสกุล ตันบุญจิตต์
วัน เดือน ปีเกิด		21 มกราคม 2522
สถานที่เกิด		กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน		129/34 หมู่ 2 แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน		เจ้าหน้าที่จัดประโยชน์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน		สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กองอสังหาริมทรัพย์ 3 ฝ่ายบริหารงานอสังหาริมทรัพย์ 173 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2540	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาบริหารธุรกิจ (ภาษาต่างประเทศ) จาก สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ
พ.ศ.2542	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาบริหารธุรกิจ (ภาษาต่างประเทศ) จาก สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ
พ.ศ.2544	บริหารธุรกิจบัณฑิต (ภาษาอังกฤษธุรกิจ) คณะบริหารธุรกิจ จาก สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ
พ.ศ.2553	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร